

VALSTYBĖS ĮMONĖ REGISTRŲ CENTRAS

Vinco Kudirkos g. 18-3, 03105 Vilnius, tel. (8 5) 268 8202, faks. (8 5) 268 8311, el. p. info@registrucentras.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246

TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITA 2018-12-31 Nr. ŽVM-57

Vertinamas turtas ir jo adresas	Žemės sklypai, Trakų rajono savivaldybė
Vertinimo data	2018-08-01
Ataskaitos surašymo data	2018-01-01–2018-11-30
Vertinimo atvejis	Įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais (privalomas turto arba verslo vertinimas)
Vertinimo tikslas	Vidutinės rinkos vertės nustatymas apmokestinimo ir kitais teisės aktų nustatytais tikslais
Turtą įvertino ir ataskaitą parengė	Valstybės įmonė Registrų centras (įm. k. 124110246)
Turto vertintojai	Veronika Valentinavičienė Božena Sinickaja Kristina Bakanienė Miglė Lazauskaitė

Vilnius, 2018

TURINYS

1. ĮVADAS.....	4
1.1. Masinio vertinimo samprata.....	4
1.2. Vertinimo atvejis ir panaudojimas	5
1.3. Vertinamas turtas, jo buvimo vieta.....	6
1.4. Užsakovas	6
1.5. Vertintojas	6
1.6. Vertinimo data.....	9
1.7. Ataskaitos surašymo data	9
1.8. Masinio žemės vertinimo dokumentų derinimo, svarstymo ir tvirtinimo dokumentai	9
2. NEKILNOJAMOJO TURTO IR JO RINKOS TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE APIBŪDINIMAS.....	10
2.1. Geografinis apibūdinimas, administracinis padalijimas, demografiniai ir ekonominiai duomenys	10
2.2. Gyventojų skaičius	13
2.3. Gyventojų migracija	14
2.4. BVP ir vidutinė metinė infliacija.....	14
2.5. Įmonių skaičius.....	15
2.6. Nedarbo lygis	16
2.7. Investicijos.....	17
2.8. Statybos leidimai	20
2.9. Žemės fondo duomenys	22
2.10. Statistiniai rinkos duomenys	24
3. MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATLIKIMAS	26
3.1. Masinio vertinimo sistema	26
3.2. Vertinimui panaudotos duomenų bazės ir programos	26
3.3. Vertinimo metodo parinkimas ir jo taikymas.....	28
3.4. Masiniam žemės vertinimui naudojamų rinkos duomenų laikotarpio aptarimas	28
3.5. Statistinių rodiklių apibūdinimas	29
3.6. Žemės vertinimo modelių sudarymas	30
3.6.1. Modelių tipai ir jų sudarymo bendros taisyklės	30
3.6.2. Masinio žemės vertinimo žemės grupės.....	32
3.6.3. Pradinių žemės rinkos duomenų statistika	33
3.6.4. Laiko pataisa	34
3.6.5. Žemės verčių zonų žemėlapis	35
3.6.6. Rekreacinio naudojimo koeficientas K_r	39
3.6.7. Konservacinės paskirties koeficientas K_k	40
3.6.8. Mažesnių kaip 4 arai žemės sklypų koeficientas K_4	41
3.6.9. Miškų pataisa MP.....	43
3.6.10. Žemės našumo balo pataisa NBP	44
3.6.11. Bendro naudojimo teritorijos koeficientas K_{BN}	45
3.6.12. Kitos paskirties žemės rekreacinės teritorijos koeficientas $K_{r\text{ kita}}$	46
3.6.13. Bendrojo plano sprendinių koeficientas K_{BP}	47
3.6.14. Daugiabučių gyvenamųjų pastatų koeficientas K_d	47
3.6.15. Pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės koeficientas K_n	48
3.6.16. Žemės sklypo užstatymo koeficientas K_u	50
3.6.17. Visuomeninės paskirties teritorijų įvertinimas.....	51
3.6.18. Atskirų želdynų teritorijų įvertinimas	52
3.6.19. Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių koeficientas K_{tink}	52
3.6.20. Elektros oro linijų apsaugos juostų žemės vertės pataisa.....	54
3.6.21. Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos žemės vertės pataisa.....	56
3.6.22. Natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonos žemės vertės pataisa.....	58
3.6.23. Sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemės sklypų koeficientas K_{BN}	59
3.6.24. Rinkos modeliavimas	60
3.6.25. Ekspertinis vertinimas.....	61
3.6.26. Modelių patikra	62

4. ŽEMĖS VIDUTINĖS RINKOS VERTĖS APSKAIČIAVIMAS	64
4.1. Žemės vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti būtini duomenys	64
4.2. Žemės vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo veiksnių eiliškumas	66
4.3. Žemės vidutinių rinkos verčių apskaičiavimo pavyzdžiai.....	67
5. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	81
6. LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	82
7. PRIEDAI.....	84
7.1. NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS 2016-04-29 RAŠTO Nr. 1SD-1297-(10.2.) „DĖL PAKLAUSIMO NAGRINĖJIMO“ KOPIJA.....	85
7.2. VALSTYBĖS ĮMONĖS REGISTRŲ CENTRO RAŠTO SAVIVALDYBĖMS „DĖL ŽEMĖS IR NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ SVARSTYMO“ KOPIJA	86
7.3. MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU SAVIVALDYBE ATASKAITOS KOPIJA	92
7.4. SKELBIMO APIE 2018 M. ŽEMĖS IR STATINIŲ MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ VIEŠĄ SVARSTYMĄ ELEKTRŲNŲ, ŠALČININKŲ R., ŠIRVINTŲ R., ŠVENČIONIŲ R., TRAKŲ R., UKMERGĖS R., VILNIAUS M., IR VILNIAUS R. SAVIVALDYBĖSE, TEKSTAS.....	93
7.5. SPAUDOS LEIDINIŲ, KURIUOSE BUVO PATALPINTI SKELBIMAI DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITŲ VIEŠO SVARSTYMO, SĄRAŠAS	94
7.6. MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU VISUOMENE ATASKAITOS KOPIJA	96
7.7. NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS RAŠTO „DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITOSE NUSTATYTŲ TRŪKUMŲ“ KOPIJA	97
7.8. PAKEITIMŲ, ATLIKTŲ ATSIŽVELGIANT Į NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS 2018-11-16 RAŠTE NR. 1SD-3872-(10.7E.) „DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITOSE NUSTATYTŲ TRŪKUMŲ“, NURODYTUS TRŪKUMUS, SANTRAUKA	102

1. IVADAS

1.1. Masinio vertinimo samprata

Masinis žemės vertinimas – žemės vertinimas, kai, naudojantis Nekilnojamojo turto registro ir rinkos duomenimis, per nustatytą laiką, taikant bendrą metodologiją ir statistines duomenų analizės ir vertinimo technologijas, sudaromi žemės verčių zonų žemėlapiai ir žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliai, pagal kuriuos įvertinami žemės sklypai ir parengiama bendra tam tikroje teritorijoje esančių žemės sklypų vertinimo ataskaita (Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo 2 str. 4 d.).

Žemės verčių zonų žemėlapis – žemėlapis, kuriame, atlikus masinį žemės vertinimą, pažymėtos skirtingą vidutinę vertę turinčios zonos (teritorijos), zonų žemės vertės rodikliai ir duomenys, reikalingi atskirų žemės sklypų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti (Žemės mokesčio įstatymo 2 str. 7 d.).

Žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis – matematinė formulė, taikoma žemės sklypo vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti, atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto kadastro duomenis, žemės verčių zonų žemėlapio sprendinius ir žemės rinkos duomenis (Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo 2 str. 5 d.).

Sudarant nekilnojamojo turto vertinimo modelį (matematinę formulę) nekilnojamojo turto vidutinei rinkos vertei nekilnojamojo turto verčių zonose, atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto kadastro rodiklius, apskaičiuoti, naudojama koreliacinė, regresinė analizė, statistiniai patikimumo rodikliai (Turto ir verslo vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Turto ir verslo vertinimo metodika), 48 p.).

Nekilnojamojo turto vertinimo modelių sudarymo procesas apima:

1. rinkos duomenų analizę;
2. modelio specifikavimą (nekilnojamojo turto vertei poveikį darančių veiksnių (modelio kintamųjų) atrinkimas, nagrinėjimas ir jų tarpusavio santykių nustatymas);
3. modelio kalibravimą (nekilnojamojo turto vertę lemiančių veiksnių poveikio (reikšmingumo) nustatymas, rinkos modeliavimo ar ekspertinis vertinimas (Turto ir verslo vertinimo metodikos 49 p.).

Nekilnojamojo turto masinį vertinimą, nustatant nekilnojamojo turto mokestines vertes ir vidutines rinkos vertes, valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras) atlieka vykdydama teisės aktuose pavestas ir reglamentuotas viešojo administravimo funkcijas. Registrų centras nustatė žemės sklypų vidutines rinkos vertes masinio vertinimo būdu ir parengė masinio žemės vertinimo dokumentus, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2017 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1R-332 „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministro valdymo sričių 2018–2020 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro valdymo sričių 2018–2020 metų strateginio veiklos plano programos „Paslaugos gyventojams ir verslui“ priemonę „Masinio vertinimo būdu įvertinti žemės sklypus ir statinius, įregistruotus Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje, siekiant surinkti mokesčius, taip pat kitiems teisės aktų nustatytiems tikslams“ (kodas 03-01-02).

Masinis žemės vertinimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymu, Masinio žemės vertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1523 „Dėl masinio žemės vertinimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo nuostatų įgyvendinimo“ (toliau – Masinio žemės vertinimo taisyklės), Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“, Turto ir verslo vertinimo metodika, ir kitais teisės aktais.

Masinio žemės vertinimo ataskaitoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatyme, Masinio žemės vertinimo taisyklėse ir kituose anksčiau nurodytuose teisės aktuose.

1.2. Vertinimo atvejais ir panaudojimas

Žemės vertinimas, atliekamas masiniu vertinimo būdu, Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 4 straipsnyje yra priskiriamas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytam vertinimo atvejui (privalomam turto arba verslo vertinimui).

Masinio žemės vertinimo dokumentus, kuriuos parengia turto vertinimo įmonė, sudaro (Masinio žemės vertinimo taisyklių 32 p.):

1. savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaita (ataskaitos rengiamos kiekvienos savivaldybės teritorijai) skaitmenine forma (PDF formatu);
2. valstybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaita skaitmenine forma (PDF formatu) (užsakovo pageidavimu ši ataskaita gali būti parengiama spausdintine forma);
3. žemės vidutinės rinkos vertės skaičiuoklė.

Žemės mokestinėms vertėms apskaičiuoti masinis žemės vertinimas atliekamas ir masinio žemės vertinimo dokumentai, nurodyti Masinio žemės vertinimo taisyklių 32 punkte, rengiami (atnaujinami) kas 5 metus, išskyrus tuos atvejus, kai Lietuvos Respublikos Vyriausybė Finansų ministerijos teikimu priima sprendimą dėl masinio žemės vertinimo žemės mokesčiui apskaičiuoti nesuėjus šiam terminui (Masinio žemės vertinimo taisyklių 44 p.). Kitiems tikslams masinis žemės vertinimas atliekamas ir masinio žemės vertinimo dokumentai, nurodyti Masinio žemės vertinimo taisyklių 32 punkte, rengiami (atnaujinami) ne rečiau kaip kartą per metus ir įsigalioja ne vėliau kaip kitų metų sausio 1 dieną (Masinio žemės vertinimo taisyklių 43 p.).

Valstybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitą ir savivaldybių teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitas sprendimu patvirtina Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

Masinis žemės vertinimas nuo 2003 m. atliekamas kasmet. 2012 m. nustatytos žemės sklypų vertės nuo 2013 m. sausio 1 d., ir nustatytos 2017 m. nuo 2018 m. sausio 1 d. naudojamos žemės mokesčiams apskaičiuoti. Taip pat vidutinės rinkos vertės naudojamos kitiems teisės aktų numatytiems tikslams:

1. valstybinės žemės nuomos mokesčiui skaičiuoti;
2. savivaldybėms priimant sprendimus dėl socialinės paramos ir valstybės garantuojamai teisinei pagalbai suteikti;
3. turto paveldėjimo, dovanojimo atvejais mokesčiams apskaičiuoti;
4. notaro paslaugų kainoms už turto perleidimo sandorių tvirtinimą, turto deklaravimui, turto registravimo Nekilnojamojo turto registre mokesčiui apskaičiuoti ir kitais atvejais.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentai naudojami Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo, Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“, Nekilnojamojo turto registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 379 „Dėl Nekilnojamojo turto registro nuostatų patvirtinimo“, Masinio žemės vertinimo taisyklėse, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 10 d. nutarime Nr. 1387 „Dėl žemės nuomos mokesčio už valstybinės žemės sklypų naudojimą“, Nepasiturinčių gyventojų, kurie kreipėsi dėl piniginių socialinės paramos, turto vertės nustatymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-369/1K-174 „Dėl

Nepasiturinčių gyventojų, kurie kreipėsi dėl piniginės socialinės paramos, turto vertės nustatymo metodikos patvirtinimo“, Atlyginimo už nekilnojamųjų daiktų, daiktinių teisių į juos, šių teisių suvaržymų ir su nekilnojamaisiais daiktais susijusių juridinių faktų, įmonių perleidimo ir nuomos sutarčių įregistravimą/išregistravimą ir naudojimąsi nekilnojamojo turto registro duomenimis dydžių sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 365 „Dėl atlyginimo už nekilnojamųjų daiktų, daiktinių teisių į juos, šių teisių suvaržymų ir su nekilnojamaisiais daiktais susijusių juridinių faktų, įmonių perleidimo ir nuomos sutarčių įregistravimą/išregistravimą ir naudojimąsi Nekilnojamojo turto registro duomenimis dydžių sąrašo patvirtinimo“, Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 24 „Dėl Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“, Notarų imamo atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas laikinųjų dydžių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 1996 m. rugsėjo 12 d. įsakymo Nr. 57 „Dėl Notarų imamo atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas laikinųjų dydžių patvirtinimo“ numatytais atvejais.

Pažymėtina, kad nekilnojamojo turto (žemės ir statinių) masinio vertinimo sistemos visi vertinimo rezultatai yra vieši, prieinami visuomenei interneto priemonėmis, teikiami valstybės ir verslo subjektams pagal paslaugų sutartyse numatytas sąlygas, taikomi nekilnojamojo turto apmokestinimo, turtinių santykių, paslaugų kainų ir kitų klausimų tiek viešame, tiek privačiame sektoriuje, sprendimui.

1.3. Vertinamas turtas, jo buvimo vieta

Trakų rajono savivaldybės teritorijos žemės sklypai, įregistruoti Nekilnojamojo turto registre.

1.4. Užsakovas

Vertinimas atliktas įgyvendinant teisės aktų pavestas funkcijas.

1.5. Vertintojas

Vertintojas – valstybės įmonė Registrų centras, kodas 124110246, Vinco Kudirkos g. 18-3, LT-03105 Vilnius, tel. (8 5) 268 8202, faks. (8 5) 268 8311, el. p. info@registrucentras.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246.

Turto vertinimo priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. B1–38 „Dėl turto arba verslo vertinimo įmonių įrašymo į išorės turto arba verslo vertinimo veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą“ Registrų centras įrašytas į Išorės turto arba verslo vertinimo veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą.

Įmonės turto ir verslo vertinimo profesinė veikla bei turto arba verslo vertinimo įmonės ir nepriklausomo turto arba verslo vertintojo profesinė veikla apdraustos AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filiale Lietuvoje: Turto ir verslo vertintojų profesinės atsakomybės draudimo liudijimas / polisas Nr. PCAD 049326/VPS-16 galioja nuo 2018 m. vasario 17 d. iki 2019 m. vasario 16 d., Turto arba verslo vertinimo įmonės ir nepriklausomo turto arba verslo vertintojo civilinės atsakomybės privalomasis draudimo liudijimas / polisas Nr. PCAD 049323/VPS-17 galioja nuo 2018 m. vasario 17 d. iki 2019 m. vasario 16 d.

Turto vertinimą atliko ir ataskaitą parengė valstybės įmonės Registrų centro vertintojai:

Veronika Valentinavičienė, Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji vertintoja, nekilnojamojo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000050);

Božena Sinickaja, Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyresnioji vertintoja, nekilnojamojo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. 000165);

Kristina Bakanienė, Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyresnioji vertintoja, nekilnojamojo turto vertintojo asistentė (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 001875);

Miglė Lazauskaitė, Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus l. e. vyresniosios vertintojos pareigas.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo darbus organizavo ir kontrolę vykdė šie Registrų centro darbuotojai:

Kazys Maksvytis, l. e. direktoriaus pavaduotojo teisių registrams pareigas (nuo 2018-08-28);

Arvydas Bagdonavičius, direktoriaus pavaduotojas turto vertinimui (iki 2018-08-22), nekilnojamojo turto vertintojas (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000501);

Lina Kanišauskienė, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento viršininko pavaduotoja-Rinkos tyrimų ir duomenų analizės skyriaus vedėja, nekilnojamojo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000509);

Asta Paškevičienė, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vedėja, nekilnojamojo turto vertintojo asistentė (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 001076);

Antanas Tumelionis, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausiasis specialistas žemės vertinimui, nekilnojamojo turto vertintojas (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000149);

Mariana Makovskė, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji specialistė statinių vertinimui, nekilnojamojo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. 000156);

Lidija Zavtrakova, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus inžinierė programuotoja (iki 2018-09-28);

Daiwa Wolyniec, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji specialistė duomenų analizei;

Dovilė Gaubaitė, Nekilnojamojo turto vertinimo departamento Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji specialistė-juriskonsultė.

Masinis žemės vertinimas atliktas bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, savivaldybių specialistais, nekilnojamojo turto vertinimo įmonių, užsienio šalių masinio ir individualaus vertinimo ekspertais, Geografinių informacinių sistemų (GIS), programavimo, statistinės analizės specialistais.

Atliekant masinę žemės vertinimą naudota Registrų centro atliktų ankstesnių masinių žemės vertinimų patirtis. Informacija pateikiama toliau lentelėje.

1 lentelė. Registrų centro atlikti masiniai žemės vertinimai

Eil. Nr.	Masinio žemės vertinimo ataskaitos	Masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimas	Vertinimo data	Įsigaliojo nuo
1.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2003-08-18 įsakymas Nr. 1P-69 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2002-01-01	2003-08-28
2.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2004-04-21 įsakymas Nr. 1P-57 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2003-07-01	2004-04-28
3.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2005-04-21 įsakymas Nr. 1P-89 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2004-10-01	2005-05-06
4.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2006-05-17 įsakymas Nr. 1P-71 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2005-10-01	2006-07-01
5.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2007-03-14 įsakymas Nr. 1P-27 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2006-06-01	2007-05-01

Eil. Nr.	Masinio žemės vertinimo ataskaitos	Masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimas	Vertinimo data	Įsigaliojo nuo
6.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2008-01-31 įsakymas Nr. 1P-14 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2007-06-01	2008-05-01
7.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2008-12-18 įsakymas Nr. 1P-170 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2008-06-01	2009-02-01
8.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos generalinio direktoriaus 2009-12-21 įsakymas Nr. 1P-147 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2009-12-01	2010-01-01
9.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010-12-21 įsakymas Nr. 1P-152 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2010-08-01	2011-01-01
10.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011-11-22 įsakymas Nr. 1P-(1.3.)-277 „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2011-08-01	2012-01-01
11.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitos.	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2012-12-21 įsakymas Nr. 1P-(1.3.)-522 „Dėl masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimo“	2012-08-01	2013-01-01
12.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013-12-20 įsakymas Nr. 1P-(1.3.)-417 „Dėl masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimo“	2013-08-01	2014-01-01
13.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014-12-22 įsakymas Nr. 1P-(1.3.)-495 „Dėl masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimo“	2014-08-01	2015-01-01
14.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2015-12-22 įsakymas Nr. 1P-623-(1.3.) „Dėl masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimo“	2015-08-01	2016-01-01
15.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2016 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. 1P-467-(1.3.) „Dėl masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimo“	2016-08-01	2017-01-01
16.	Trakų rajono savivaldybės ir kitų šalies savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitos	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2017 m. gruodžio 15 d. įsakymas Nr. 1P-692-(1.3E) „Dėl masinio žemės vertinimo dokumentų tvirtinimo“	2017-08-01	2018-01-01

Taip pat naudoti Tarptautinės vertintojų mokesčiams asociacijos (angl. *International Association of Assessing Officers*, IAAO) ataskaitoje leidžiami masinio vertinimo standartai, kitų tarptautinių organizacijų ir užsienio šalių, turinčių nekilnojamojo turto masinio vertinimo tradicijas, patirtis, ekspertų konsultacijos bei metodinė literatūra.

Atliekant nekilnojamojo turto masinį vertinimą naudota šių užsienio šalių konsultantų metodinė medžiaga:

Richard R. Almy, masinio vertinimo ekspertas, JAV;

John Charman, turto vertinimo ekspertas, Didžioji Britanija;

Robert J. Gloudemans, masinio vertinimo ekspertas, JAV;

Jane H. Malme, Linkolno žemės politikos instituto mokslinė bendradarbė, JAV;

Knut Mattsson, nekilnojamojo turto masinio vertinimo ekspertas, Švedija;

Anders Muller, nekilnojamojo turto mokesčių ekspertas, Danija;

Jussi Palmu, nekilnojamojo turto masinio vertinimo ekspertas, Suomija;
Aivar Tomson, nekilnojamojo turto masinio vertinimo ekspertas, Estija;
Joan Youngman, Linkolno žemės politikos instituto mokslinė bendradarbė, JAV;
Richard D. Ward, nekilnojamojo turto kompiuterizuoto masinio vertinimo konsultantas, JAV.

1.6. Vertinimo data

2018 m. rugpjūčio 1 d.

1.7. Ataskaitos surašymo data

2018 m. sausio 1 d. – 2018 m. lapkričio 30 d.

1.8. Masinio žemės vertinimo dokumentų derinimo, svarstymo ir tvirtinimo dokumentai

Derinimo ir svarstymo dokumentai – viešo svarstymo su visuomene dokumentai, derinimo su savivaldybe dokumentai, ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pastabos ir kt. – pateikti ataskaitos prieduose, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos įsakymas „Dėl žemės vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“ pateiktas atskiru dokumentu interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php#>, paieškos lauke – Masinio vertinimo dokumentų paieška, pasirinkus atitinkamą savivaldybę.

2. NEKILNOJAMOJO TURTO IR JO RINKOS TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE APIBŪDINIMAS

2.1. Geografinis apibūdinimas, administracinis padalijimas, demografiniai ir ekonominiai duomenys

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą, Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniai vienetai yra apskritys ir savivaldybės. Šiuo metu Lietuvos Respublikos teritorija suskirstyta į 10 apskričių ir 60 savivaldybių.

Lietuvos Respublikos teritorijoje yra šios apskritys: Alytaus (centras – Alytaus miestas); Kauno (centras – Kauno miestas); Klaipėdos (centras – Klaipėdos miestas); Marijampolės (centras – Marijampolės miestas); Panevėžio (centras – Panevėžio miestas); Šiaulių (centras – Šiaulių miestas); Tauragės (centras – Tauragės miestas); Telšių (centras – Telšių miestas); Utenos (centras – Utenos miestas); Vilniaus (centras – Vilniaus miestas).¹

1 pav. Lietuvos teritorijos administracinis suskirstymas (Trakų r. sav. teritorija pažymėta balta spalva)²

Trakų rajono savivaldybė – viena vaizdingiausių Lietuvos savivaldybių. Didžioji rajono savivaldybės dalis yra Dzūkų aukštumoje (aukščiausias taškas (257,4 m) – Gedanonių kalnas), šiaurinė dalis – Neries žemupio plynaukštėje, rytinė – Dainavos žemumoje. Šiaurinė riba teka Neris, pietrytinė – Merkys. Rajone pradžia gauna Strėva, Verknė, Luknė ir Geluža.

Trakų rajono savivaldybės plotas – 1208 kv. km (12,4 proc. apskrities ploto). Rajone yra trys miestai: Lentvaris, Rūdiškės ir Trakai, du miesteliai: Aukštadvaris ir Onuškis.

Trakų rajonas, turistinio ir rekreacinio naudojimo požiūriu, pasižymi palankia geografinė padėtimi bei rekreacinių – turistinių išteklių, tiek gamtinių, tiek istorinių gausa.

Didelę Trakų rajono savivaldybės dalį užima miškai, kuriuose vyrauja pušynai, eglynai ir beržynai. Didžiausi miškai – Ropėjos, Miškinų, Rūdiškių, Rūdninkų giria.

¹ Lietuvos statistikos departamentas. Teritorijos administracinis suskirstymas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

² Teritorijos administracinis suskirstymas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/regionine-statistika-pagal-statistikos-sritis>.

Trakų rajono savivaldybėje yra daugiau nei 200 ežerų, iš kurių didžiausi – Vilkokšnis, Galvė, Skaistis, Akmena, Totoriškės, Margis. Iš didesnių tvenkinių paminėtinas Aukštadvario.

Rajono teritorijoje yra Trakų istorinis nacionalinis ir 2 regioniniai parkai (Aukštadvario ir Neries), 2 valstybiniai parkai (Lentvario ir Užtrakio), 7 draustiniai ir 5 gamtos paminklai.

Trakų miestas, jo centrinė dalis – senamiestis skiriasi nuo kitų Lietuvos miestų ir miestelių savo unikalia gamtine geografinė padėtimi. Tai – miestas tarp ežerų. Galvės, Skaisčio, Totoriškių, Lukos (Bernardinų) ir Gilužio ežerai, juosiantys miestą, yra sudėtingos kilmės ir konfigūracijos. XV–XVI a. – susiformavo pagrindinės miesto užstatymo savybės ir išskirtiniai bruožai bei vertinga miesto tūrinė – erdvinė kompozicija. Įvairių tautybių gyventojai taip pat formavo savitą miesto charakterį. Atskirose miesto dalyse išryškėja skirtingi statybos būdo ir pastatų tipologiniai bruožai.

Trakų rajono savivaldybės administracijoje yra 8 seniūnijos: Aukštadvario, Grendavės, Lentvario, Onušio, Paluknio, Rūdiškių, Senujų Trakų, Trakų.

Trakų seniūnija yra viena iš aštuonių Trakų rajono savivaldybės administracinių dalių su administraciniu centru Trakų mieste, kuriame yra savivaldos institucijos, mokymo, gydymo ir kultūros įstaigos. Ribojasi su Lentvario, Senujų Trakų, Rūdiškių seniūnijomis ir Elektrėnų savivaldybe. Trakų rajono savivaldybės administracijos Trakų seniūnija buvo įkurta 1995 m. liepos mėn. 1 d. sujungus Trakų apylinkę ir Trakų miesto meriją. Trakų seniūnijos teritorijoje yra apie 114 kaimų. Iš jų didesni: Žaizdriai, Bražuolė, Jovariškės, Babriškės, Bagdononys, Gratiškės. Trakų seniūnija užima apie 14146 ha plotą. Iš jų 1150 ha užima Trakų miestas.

Apie 16 proc. seniūnijos teritorijos užima vandens telkiniai. Teritorijoje yra 36 ežerai, kurių didžiausi yra Akmenos (270,4 ha), Galvės (367,4 ha) Skaisčio (285,5 ha), Babruko (36,2 ha), Totoriškių (75,2 ha), Bernardinų (Lukos) ir Nerespinkos (86,7 ha). Apie 40 proc. seniūnijos teritorijos užima miškai.

Trakų miestas – buvusi senoji Lietuvos sostinė, dabartinis rajono savivaldybės centras – įsikūręs išskirtinai gražioje vietoje ir išsaugojęs vieną reikšmingiausių Lietuvos paminklų – salos pilį Galvės ežere. Miestas iš visų pusių apsuptas ežerų: Galvės, Totoriškių, Lukos arba Bernardinų, Gilušio. Netoli Akmena ir Skaistis. Didžiausias ir vaizdingiausias Galvės, jame yra net 21 sala. Trakų miesto teritorija – 11 kv. km. Pusę šio ploto užima ežerų vandenys, želdinių plotai.

Lankomi objektai: Trakų salos pilis, Trakų pusiasalio pilies ir Dominikonų vienuolyno liekanos, Užtrakio dvaro sodyba, Šv. Dievo Motinos gimimo cerkvė, Šv. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia, Šv. Jono Nepamuko koplystulpis, Daniliškių cerkvė, Kenesa, Varnikų botaninis zoologinis draustinis, Varnikų pažintinis takas, Daniliškių, Strėvos, Varnikų ir Bražuolės piliakalniai, Trakų alkakalnis (Rėkalnis), vandens ir pramogų parkas „Trasalis“.

Aukštadvario seniūnija yra vakarinėje Trakų rajono dalyje, Pietryčių Lietuvos aukštumoje. Ją iš rytų į vakarus kerta magistralinis kelias A16 Vilnius – Marijampolė. Administracinis seniūnijos centras – Aukštadvario miestelis. Seniūnijoje yra 115 kaimų, iš jų didžiausi – Bijūnai, Čižiūnai, Karapolis, Mackantiškės, Totoriškės, Ubiškės. Aukštadvario kraštas garsėja istoriniais paminklais, unikalia gamta, puikiais kraštovaizdžiais. Dalis Aukštadvario seniūnijos teritorijos įeina į Aukštadvario regioninį parką, kuriame yra daug istorinių – lankytinų vietovių. Tai pritraukia gausų būrį turistų, kaimiško poilsio mėgėjų. Aukštadvario seniūnijoje įsikūrę 7 kaimo turizmo paslaugas teikiančios sodybos. Veikia Aukštadvario vidurinė, Bijūnų pagrindinė, Aukštadvario žemės ūkio mokykla, Aukštadvario pradinė mokykla – darželis „Gandriukas“. Paslaugas teikia Čižiūnų socialinių paslaugų centras. Seniūnijoje veikia 3 Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos filialai: Aukštadvario, Bijūnų ir Čižiūnų.

Grendavės seniūnija – mažiausia seniūnija - Trakų rajono savivaldybės pietvakarinėje dalyje. Seniūnijos teritoriją kerta magistralinis krašto kelias Vilnius – Alytus. Teritorija užima 6 700 ha; iš jų žemės ūkio naudmenos – 2700 ha, miškai – 700t. ha, vandenys 500 ha. Teritorijoje yra 21 kaimas; didesni iš jų – Grendavė, Gruožninkai, Panošiškės. Seniūnijoje yra 12 ežerų, vienas didžiausių ir gražiausių – Vilkokšnio ežeras – 350 ha, kurio pakrantės ilgis apie 37 km, teka trys upės – Samė, Spengla ir Verknė. Dalis seniūnijos teritorijos yra Aukštadvario regioniniame parke. Seniūnijoje veikia pagrindinės įstaigos: seniūnija, paštas, biblioteka, med. punktas, Trakų kultūros rūmų filialas, Trakų švietimo centro nuotolinio mokymo grupė, Grendavės bendruomenė, maldos

namai. Seniūnijoje veikia šios verslo įmonės: UAB „A. ir K. Dalgedų sodyba“, „Vilkokšnio vingis“, „Papartis“ (kaimo turizmas), UAB „AERODREAM“ (verslo ir pramogų rezidencija), UAB „NS 2“, „NS 3“ (baldu gamyba).

Lentvario seniūnija yra Trakų rajono savivaldybės šiaurės rytuose. Seniūnijos centras – Lentvario miestas. Tai didžiausias Trakų rajono miestas, išsidėstęs tarp Lietuvos sostinės Vilniaus (18 km) ir Trakų (8 km). Visa seniūnijos teritorija užima 4 917 ha plotą, iš jų vandens telkinių (ežerų, tvenkinių) plotas – 300 ha, miškų – 490 ha. Didesni seniūnijos kaimai: Kariotiškės, Naujasis Lentvaris, Rykantai. *Lentvaris* - didelis geležinkelio mazgas – keliai į Vilnių, Kaišiadoris, Trakus, Varėną ir kt. Yra Lentvario Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia (pastatyta 1926 m.), biblioteka (nuo 1941 m.), paštas, vaikų globos namai. Miesto šiauriniame krašte telkšo Lentvario ežeras, šalia kurio yra išlikęs XVI a. Lentvario dvaro parkas ir dvaro sodyba. Pietiniame pakraštyje yra miesto kapinės. Viena didžiausių pramonės įmonių – UAB „Kaitra“. Lentvaryje veikia kilimų (AB „Kilimai“), metalo gaminių („Lentima“, „Kaitec“, „Minartis“, „Gijona“), medienos apdirbimo („Lentvario mediena“), medinio karkaso skydinių namų („Jūsų namas“), santechnikos, šildymo įrenginių (UAB „Kaitra“) gamybos bendrovės.

Onušio seniūnija yra Trakų rajono savivaldybės pietvakariuose, nutolusi nuo Trakų miesto 30 km, važiuojant kryptimi Rūdiškės – Dusmenys – Alytus. Onušio seniūniją sudaro 71 kaimas; didžiausi iš jų: Dusmenys, Vaickūniškės, Taučionys. Seniūnijos centras – Onušio miestelis. Seniūnijos plotas – 25 000 ha. Seniūnijoje yra Onušio vidurinė mokykla, Onušio vidurinės mokyklos Vaickūniškių pradinio ugdymo skyrius, Onušio vaikų darželis, Onušio palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė, Trakų rajono kultūros rūmų filialai Onuškyje ir Dusmenų kaime, paštas Onuškyje. Seniūnijoje veikia 2 bibliotekos: Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Onušio ir Dusmenų filialai; veikia verslo įmonės: G. Drakšo IĮ, J. Kazlausko IĮ, UAB „PRESTOFLOR“, UAB „STAGINIS“, J. Matkevičiaus IĮ, UAB „KEVLARO“, UAB „ECO TURAS“, sodyba „Gudašiai“ Penktas sezonas, Senovinė Dūminė Pirtis, UAB „Trakų kooperacijos prekyba“ (7 parduotuvės), Bartkuvėno vaistinė, IĮ filialas.

Paluknio seniūnija yra pietrytinėje Trakų rajono savivaldybės dalyje, nutolusi nuo rajono centro 28 km. Jos teritorija užima apie 14 tūkst. ha plotą. Paluknio seniūnijoje yra 14 kaimų, seniūnijos teritorijoje yra daugiau kaip 80 km kelių. Seniūnijos centras – Paluknys, įsikūręs apie 12 km nuo Rūdiškių, prie Vilniaus–Varėnos plento, įsikūręs palei Luknos upę, nuo kurios ir kilo vietovės vardas. Paluknio seniūniją iš visų pusių supa pušynai. Seniūnijoje yra penki ežerai. Paluknyje yra 2 vidurinės mokyklos, vaikų darželis, biblioteka, paštas, ambulatorija, gaisrinė, girininkija, 2 pakelės kioskai, motelis „Maldis“, 2 parduotuvės, degalinė, Vilniaus aeroklubas, sienos apsaugos aviacijos bazė, skraidymo mokymo centras. *Paluknio* seniūnijos teritorijoje veikia apie 18 įmonių. Stambiausios jų: ŽŪB „Pjūklas“, UAB „Medarvitas“, UAB „Aonidė“, UAB „Fenolita“, vienintelė rajone veikianči ŽŪB „Merkys“, Č. Zachaževskio IĮ.

Rūdiškių seniūnija yra Trakų rajono savivaldybės pietuose. Seniūnijoje yra 62 kaimai. Seniūnijos centras – Rūdiškių miestas, 15 km į pietus nuo Trakų, prie Vilniaus – Gardino geležinkelio, jį supa didžiuliai miškai. Rūdiškių seniūnija apima apie 25 000 ha teritoriją; iš jų 60 proc. sudaro miškai, 39 proc. – žemės ūkio naudmenos, 1 proc. – vandenys ir kitos paskirties plotai. Seniūnijos teritorijoje yra: Švč. Jėzaus širdies bažnyčia, Šv. Antano bažnyčia, koplyčia (Gojaus k.), Rūdiškių gimnazija, Rūdiškių vaikų lopšelis - darželis „Pasaka“, Rūdiškių vaikų muzikos mokykla, Amatų mokykla „Sodžiaus meistrai“, VšĮ „Šv. Jono vaikai“, Rūdiškių pirminės sveikatos priežiūros centras, bibliotekos (Rūdiškių m., Šklėrių k. ir Tiltų k.), vaistinė, paštas, turgavietė, Žėronių ir Antakalnio girininkijos. Veikia įmonės: UAB „Baltic Stages“, UAB „Vylaida“, UAB „Santimeta“, V. Vinskevičiaus PĮ, UAB „Rudmė“, ŽŪKB „Bulvių namai“, Kaimo turizmo sodyba „Gervių takas“, Bajambalės sodyba, Sodyba prie Ilgučio ežero.

Senujų Trakų seniūnija yra Trakų rajono savivaldybės rytuose. Seniūnijos teritorija užima 9 9832 ha plotą. Iš viso seniūnijoje yra 26 kaimai. Seniūnijos centras – Senujų Trakų kaimas. Senujų Trakų kaimas yra prie geležinkelio atšakos Vilnius – Gardinas, Varšuva, iki Trakų m. – 4 km. Seniūnijos teritorijoje veikia Senujų Trakų Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai ir Šv. Benedikto bažnyčia (pastatyta 1899 m.), 2 pagrindinės mokyklos, vaikų lopšelis-darželis, 2

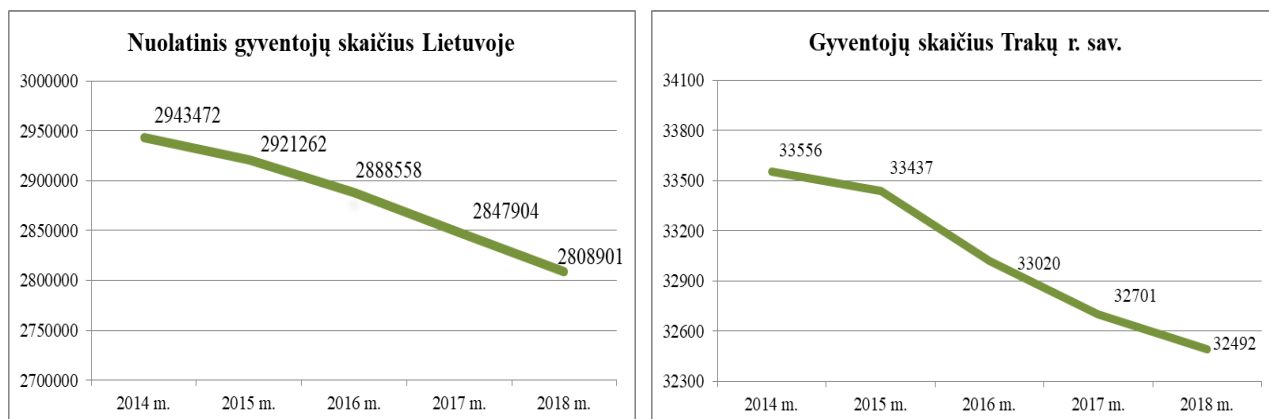
bibliotekos, medicinos punktas, paštas. Senujų Trakų seniūnijoje veikia: UAB „Ednita“, UAB „Tauranija“, UAB „Jariktra“, UAB „Betonika“, UAB „Žvyro karjerai“, UAB „Miškinių karjerai“, UAB „Trakų akmuo“, UAB „Irvista“, UAB „Imgrota“, IĮ „M. Savicka“, IĮ „S. Juškevičiaus“, IĮ „L. Urbanovič“, IĮ „Skaidrusis upelis“, IĮ „A. Kislych“. Iš viso yra 1093 ūkiai.³

Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2018 m. pradžioje Trakų rajono savivaldybėje buvo registruoti 1 750 ūkio subjektų, iš kurių veikė 742. Veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal ekonomines veiklos rūšis: žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė – 27, kasyba ir karjerų eksploatavimas – 6, apdirbamoji gamyba – 81, elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas – 8, vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas – 5, statyba – 62, didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas – 148, transportas ir saugojimas – 64, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla – 35, informacija ir ryšiai – 13, finansinė ir draudimo veikla – 5, nekilnojamojo turto operacijos – 23, profesinė, mokslinė ir techninė veikla – 58, administracinė ir aptarnavimo veikla – 17, viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas – 5, švietimas – 44, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas – 30, meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla – 55, kita aptarnavimo veikla – 56.⁴

2.2. Gyventojų skaičius

Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁵, 2018 m. sausio 1 d. Lietuvoje gyveno 2 808 901 nuolatinis gyventojas. Nuo 2014-01-01 nuolatinių gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo 134 571 gyventoju. Per 2017 metus gyventojų skaičius sumažėjo 39 003 gyventojais – tai 4,06 proc. mažiau nei per 2016 metus, kai šalis neteko 40 654 gyventojų. Kaip ir ankstesniais metais, 2017 metais pagrindinė gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis – emigracija. Neigiama neto tarptautinė migracija (27 557 žmonėmis daugiau emigravo negu imigravo) sudarė 70,65 proc. bendro nuolatinių gyventojų skaičiaus mažėjimo, neigiama natūrali gyventojų kaita (mirė 11 446 žmonių daugiau negu gimė kūdikių) – 29,35 proc.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje 67,10 proc. gyventojų gyveno miestuose, 32,90 proc. – kaime. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius 2018 m. pradžioje sudarė 1 731 456 arba 61,64 proc. visų Lietuvos gyventojų. Gyventojų skaičiumi mažiausios – Tauragės, Utenos, Telšių, apskritys. 2018 m. pradžioje gyventojų tankis šalyje buvo 43,0 žmogaus viename kvadratiniam kilometre. Tankiausiai apgyvendinta yra Vilniaus (82,8 žmonės viename kvadratiniam kilometre) apskritis, mažiausiai – Utenos (18,0).

2 pav. Nuolatinis gyventojų skaičius⁶

³ Apie rajoną. Trakai, 2018. *Trakų rajono savivaldybė* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: <http://www.trakai.lt/index.php?1340257270>.

⁴ Ūkio subjektai. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/documents/10180/3329771/Ukio_subjektai.pdf.

⁵ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

⁶ Nuolatinis gyventojų skaičius metų pradžioje. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A>.

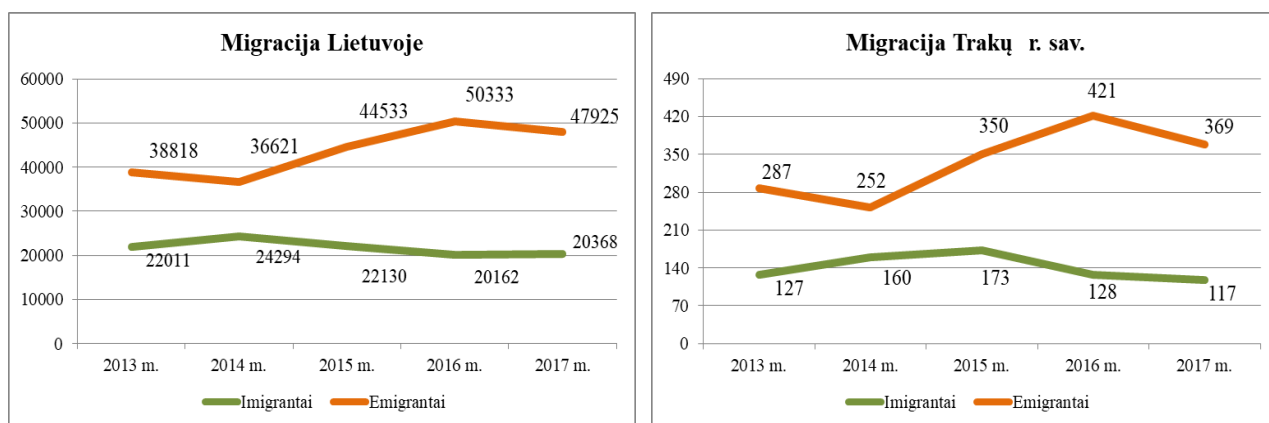
Trakų rajono savivaldybėje 2018 metų pradžioje gyveno 32 492 gyventojai, tai yra 209 gyventojais (0,64 proc.) mažiau nei 2017 m. Savivaldybėje kaip ir visoje Lietuvos teritorijoje stebima gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija. Nuo 2014 metų pradžios iki 2018 metų pradžios nuolatinių gyventojų skaičius Trakų rajono savivaldybėje sumažėjo 1064 gyventojais (3,17 proc.), šalyje atitinkamai 4,57 proc.

2018 metų pradžioje Trakų rajono savivaldybėje gyveno 32 492 gyventojai, iš jų: Trakų mieste – 4 495 (13,83 proc.), Lentvario mieste – 10 152 (31,24 proc.), Rūdiškių mieste – 2 046 (6,30 proc.), kaimiškoje savivaldybės teritorijoje – 15 999 gyventojai (49,24 proc.). Trakų rajono savivaldybės gyventojų tankis – 26,90 žm./kv. km.

Sėkmingai ekonominei plėtrai didelės reikšmės turi darbo jėgos pasiūla. Darbingo amžiaus gyventojų dalis Trakų rajono savivaldybėje 2018 metų pradžioje sudarė 63,12 proc.⁷

2.3. Gyventojų migracija

Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁸, 2017 metais iš šalies emigravo 47 925 gyventojai, t. y. 4,8 proc. mažiau nei 2016 metais, imigravo – 20 368 asmenys, t. y. 1,0 proc. daugiau nei prieš metus. Iš viso dėl emigracijos per penkerius metus (2013–2017) Lietuva neteko 109 265 nuolatinių gyventojų.

3 pav. Tarptautinė gyventojų migracija⁹

Trakų rajono savivaldybėje tarptautinės emigracijos rodiklis 2017 metais siekė 369, t. y. 12,35 proc. mažiau negu 2016 metais. Rajono imigracijos rodiklis 2013-2015 metais auga, 2015 metais siekė 173, t. y. 8,13 proc. daugiau negu 2014 metais, 2016 metais – sumažėjo nuo 173 iki 128, o 2017 metais – nuo 128 iki 117.

2.4. BVP ir vidutinė metinė infliacija

Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹⁰, Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) 2017 metais padidėjo 3,9 proc., t. y. augo vienais iš sparčiausių tempų pokriziniu laikotarpiu. BVP augimo tempas padidėjo dėl paslaugų sektoriaus ir pramonės pridėtinės vertės augimo, taip pat dėl gerokai padidėjusio eksporto ir dėl labai spartaus visos ekonomikos augimo pirmojoje 2017 metų pusėje.

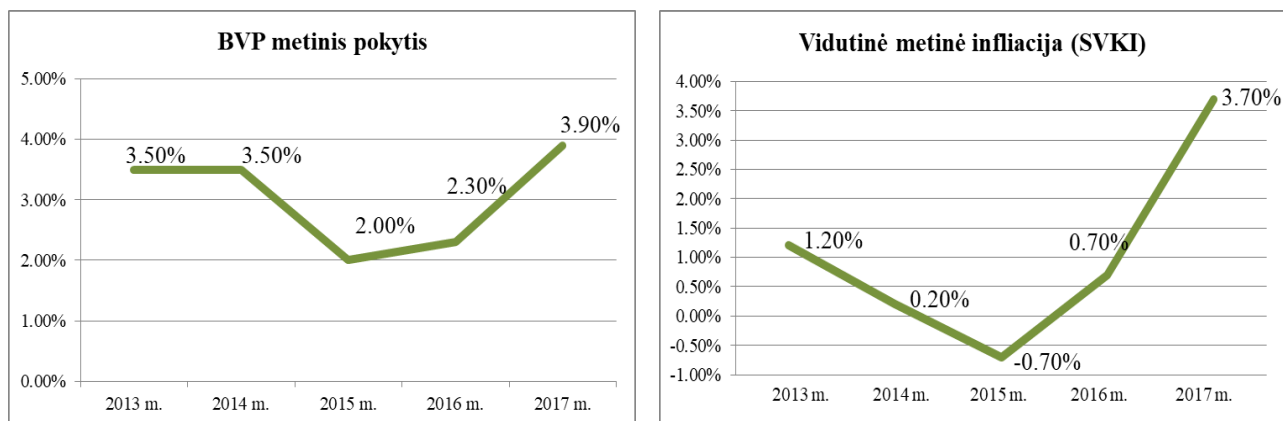
⁷ Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą:

<http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=8be8cb6c-2395-4859-8873-8596db205a58>.

⁸ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

⁹ Gyventojų migracija. Vilnius, 2017. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=55097f7e-fe39-470a-a395-b741787e5899#.

¹⁰ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

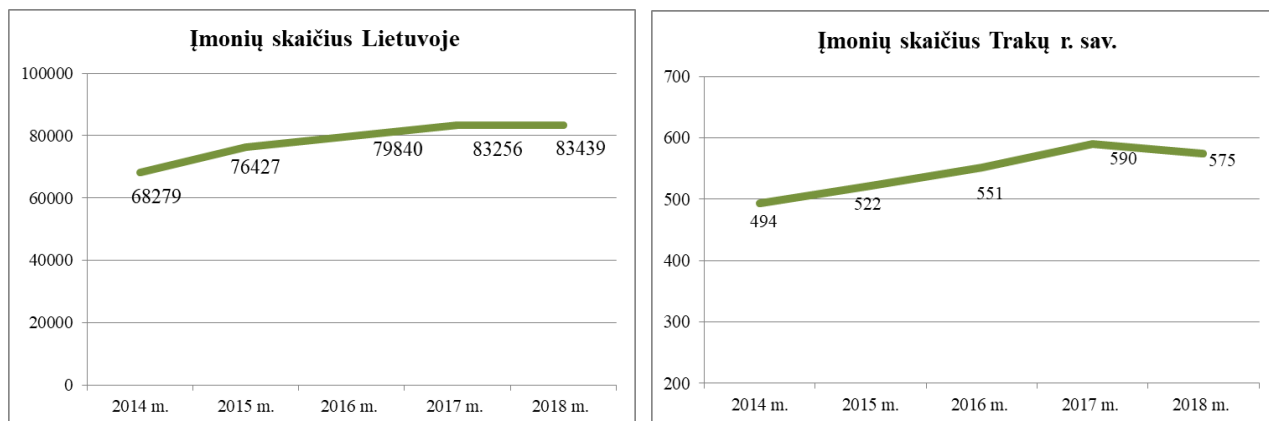

4 pav. BVP ir vidutinė metinė infliacija¹¹

Pagal Europos Sąjungos valstybių vartotojų kainų indeksą (SVKI) vidutinė metinė infliacija 2017 metais sudarė 3,7 proc. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, metinei infliacijai didžiausią įtaką turėjo maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų, transporto prekių ir paslaugų, su būstu susijusių prekių ir paslaugų, vandens, elektros, dujų ir kito kuro, viešbučių, kavinių ir restoranų paslaugų bei įvairių prekių ir paslaugų grupės kainų padidėjimas ir būsto apstatymo, namų apyvokos įrangos ir kasdienės būsto priežiūros kainų sumažėjimas.

2.5. Įmonių skaičius

Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹², 2018 metų pradžioje buvo 83 439 veikiančios įmonės, t. y. 0,22 proc. daugiau nei 2017 metų pradžioje. Didžiuosiuose Lietuvos miestuose įregistruota beveik du trečdaliai (63,6 proc.) šalies įmonių: Vilniuje – 36,4 proc., Kaune – 13,9 proc., Klaipėdoje – 6,6 proc., Šiauliuose – 3,6 proc., Panevėžyje – 3,1 proc. Pagal teisinę formą daugiausia veikiančių įmonių yra uždarnosios akcinės bendrovės – 80,83 proc., individualiosios įmonės – 12,79 proc., ir mažosios bendrijos – 4,61 proc., kitų teisinių formų įmonės sudaro mažiau nei 2 proc. visų Lietuvoje registruotų veikiančių įmonių.

5 pav. Veikiančių įmonių skaičius metų pradžioje¹³

2014-2018 m. veikiančių įmonių skaičius Trakų rajono sav. išaugo 16,40 proc. Statistikos departamento duomenimis 2018 metų pradžioje Trakų rajono savivaldybėje veikė 575 įmonės, t. y. 2,54 proc. mažiau negu 2017 metų pradžioje. Didžioji įmonių dalis buvo mikroįmonės, kuriose

¹¹ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

¹² *Ibid.*

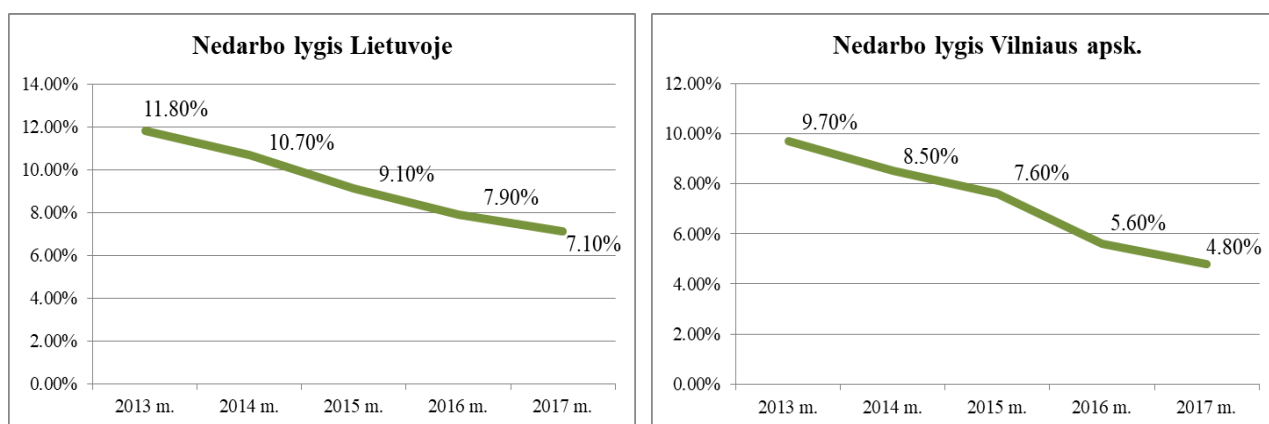
¹³ Veikiančių įmonių skaičius metų pradžioje. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>.

dirbo ne daugiau kaip 4 darbuotojai, t. y. 63,48 proc. visų įmonių. Įmonių, kurių darbuotojų skaičius iki 500, buvo tik 1.¹⁴ Rajone veikiančių įmonių metinės pajamos yra įvairios: 125 įmonių metinės pajamos neviršijo 9 999 Eur, 21 – didesnės nei 1 000 000 Eur.¹⁵ Daugiausia Trakų rajone veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veiklos rūšies įmonių. Gana didelis procentas įmonių veikė apdirbamojoje gamyboje.

2.6. Nedarbo lygis

Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹⁶, nedarbo lygis 2013–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 4,7 procentiniais punktais – nuo 11,8 proc. 2013 metais iki 7,1 proc. 2017 metais. Mieste 2017 m. fiksuojamas nedarbo lygis – 5,4 proc., kaimiškoje teritorijoje gerokai didesnis – 11,0 proc.

Lietuvos darbo birža nurodo, kad registruotų bedarbių skaičius 2018 m. sausio 1 d. sudarė 152 481. (0,5 tūkst. arba 0,3 proc. daugiau nei prieš metus). Registruoto nedarbo rodikliai mažėjo 33 iš 60 šalies savivaldybių, 24 – augo, trijose – nepakito. Teritorinius skirtumus daugiausia nulėmė investicijų pasiskirstymas, veikiančių ūkio subjektų skaičius. Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių per metus sudarė 25,2 proc. (tokių bedarbių metų pabaigoje buvo registruota 38,5 tūkst.).

6 pav. Nedarbo lygis¹⁷

Vilniaus apskrityje nedarbo lygis yra mažesnis negu visos šalies, 2017 metais sumažėjo iki 4,80 proc. Statistikos departamento duomenimis, 2017 metais Vilniaus apskrityje buvo 429 500 užimtųjų, Trakų rajono savivaldybėje užimtieji 2017 m. sudarė 68,90 proc. nuo visų gyventojų (tai yra 16 700).¹⁸

¹⁴ Darbuotojų skaičius veikiančiose įmonėse metų pradžioje. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=8be8cb6c-2395-4859-8873-8596db205a58#.

¹⁵ Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=8be8cb6c-2395-4859-8873-8596db205a58#.

¹⁶ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

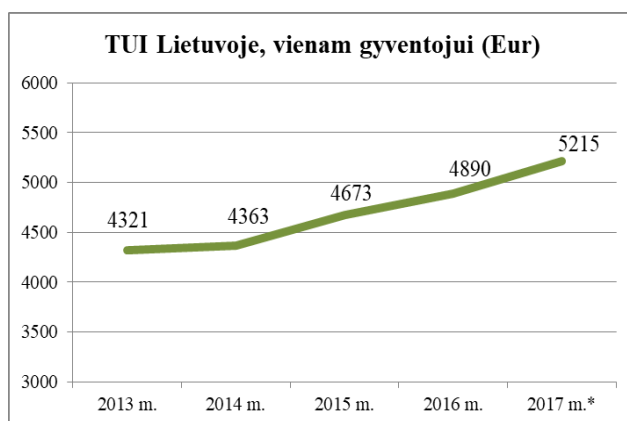
¹⁷ Nedarbo lygis. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3a95e7e1-a66b-4e1a-96da-3fee8c5420dd#.

¹⁸ Užimtieji. *Oficialios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3a95e7e1-a66b-4e1a-96da-3fee8c5420dd#.

2.7. Investicijos

Remiantis Lietuvos statistikos departamento išankstiniais duomenimis¹⁹, tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) Lietuvoje 2017 m. pabaigoje siekė 14 655,55 mln. Eur, t. y. 5,24 proc. daugiau nei prieš metus (2016 m. pabaigoje TUI sudarė 13 925,59 mln. Eur). Vienam Lietuvos gyventojui tenkančios TUI 2017 metų pabaigoje buvo 5 215 Eur arba 6,65 proc. didesnės nei prieš metus. 2017 metais, pagal investicijų dydį, didžiausios šalys investuotojos – Švedija (investuota 3 524,42 mln. Eur), Nyderlandai (investuota 1 962,41 mln. Eur), Vokietija (investuota 1 155,26 mln. Eur), Kipras (investuota 1 021,2 mln. Eur), Estija (investuota 936,36 mln. Eur), Lenkija (investuota 889,08 mln. Eur).

Šalyje TUI vienam gyventojui pasiskirsto netolygiai – 2016 m. duomenimis, daugiausia investicijų sulaukta Vilniaus (12 282 Eur), Klaipėdos (3 474 Eur), Kauno (2 610 Eur), Telšių (2 642 Eur) apskrityse.

7 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, metų pabaigoje²⁰

Lietuvos statistikos departamentas vertinimo metu nėra paskelbęs 2017 metų duomenų apie tiesiogines užsienio investicijas savivaldybėse. 2016 metais Trakų rajono savivaldybėje TUI sudarė 1 412 Eur vienam gyventojui, tai yra 13,40 proc. mažiau nei 2015 m., kai TUI vienam rajono gyventojui buvo 1 609 Eur. Tačiau savivaldybei 2016 metais tekusios TUI vienam gyventojui 27,08 proc. atsiliko nuo šalies vidurkio (5 215 Eur).

Tiesioginės užsienio investicijos 2016 metų pabaigoje Trakų rajono savivaldybėje sudarė 46,17 mln. Eur, tai 13,08 proc. mažiau nei 2015 metais (53,12 mln. Eur).

Trakų rajono infrastruktūros gerinimas ir atnaujinimas yra viena prioritetinių Trakų rajono savivaldybės veiklų. Per pastaruosius trejus metus į infrastruktūros projektus jau buvo investuota 8 mln. eurų, pradėti vykdyti 20 naujų projektų, kurių vertė sieks 12,6 mln. eurų.

Vienas iš ryškiausių 2017 metų darbų, kuris išskirtinai pakeitė Trakų veidą, yra sparčiai baigtas trijų miesto gatvių su modernia turbožiedine sankryža, projektas. Rekonstrukcijos darbai vyko mažiau nei metus. Turbožiedinės sankryžos įrengimas yra infrastruktūrinio projekto dalis. Įgyvendinant šį projektą rekonstruota Vilniaus, Gedimino ir Aukštadvario gatvių, kurios sutampa su valstybinės reikšmės magistraliniu keliu Vilnius–Prienai–Marijampolė, važiuojamoji dalis, šaligatviai, gatvių apšvietimas, lietaus nuotekų tinklas bei dviračių takai. Kelio tvarkymo darbus inicijavo Trakų rajono savivaldybė, įgyvendino Lietuvos automobilių kelių direkcija, pati savivaldybė rūpinosi šaligatvių, dviračių takų, lietaus nuotekų sistemos ir apšvietimo įrengimo darbais. Savivaldybė taip pat pateikė sprendinių, kurie padėjo patobulinti Lietuvos automobilių kelių direkcijos įgyvendinamą projektą. Viso projekto vertė – apie 2,7 mln. eurų, iš kurių 1,5 mln. investavo Trakų rajono savivaldybė.

¹⁹ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

* Išankstiniai 2017 m. duomenys.

²⁰ *Ibid.*

Lietuvos automobilių kelių direkcija, Vilniaus miesto bei Trakų rajono savivaldybės atstovai pasirašė trišalę sutartį, kuria įsipareigojo sudaryti sąlygas įgyvendinti projektą „Valstybinės reikšmės magistralinių kelių A16 Vilnius–Prienai–Marijampolė, A4 Vilnius–Varėna–Gardinas ir gatvių, kurios yra šių kelių tąsa, ruožų (pradžia –Galvės g. ir Savanorių pr. sankryža Vilniaus mieste, pabaiga –Vilniaus g. pradžia Trakų mieste) rekonstravimas“. Šis projektas įtrauktas į 2017–2020 metų planuojamų įgyvendinti projektų sąrašą, finansuotinų iš Lietuvos biudžeto ir/ar Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšų, ir/ar kitų finansavimo šaltinių. Mūsų rajono savivaldybė šia sutartimi įsipareigojo parengti rekonstruojamo kelio ruožo, kuris įeina į savivaldybės teritoriją, specialųjį planą. Įgyvendinus projektą, rekonstruojamas kelias nuo Vilniaus iki Trakų bus išplatintas – 4 eismo juostų.

Svarbiausių investicijų eilėje – labai svarbus Trakų aplinkkelio projektas, kuris padės išvengti spūsčių, saugiai nukreips transporto srautus aplenkiant Trakus ir įsukant į valstybinės reikšmės kelią, vedantį link Marijampolės. 2017 m. buvo patvirtintas projektas „Dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams (Trakų miesto aplinkkeliui tiesti) projekto tvirtinimo“ UAB „Kelprojektas“ parengtas žemės paėmimo visuomenės poreikiams (Trakų miesto aplinkkeliui tiesti) Trakų rajone.

Link realių darbų artėja ir Lentvario geležinkelio pervažos-tunelio projektas. Pervažos projektiniai pasiūlymai buvo parengti ir patvirtinti Trakų rajono savivaldybės administracijos, Lietuvos automobilių kelių direkcijos ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ užsakymu parengtoje „Lentvario miesto susisiekimo infrastruktūros ties geležinkelio pervaža nauja statyba“ galimybių studijoje. Projektas „Lentvario geležinkelio pervažos rekonstrukcija“ įtrauktas į Vilniaus regiono integruotą teritorijų vystymo programą. Bendra projekto vertė siekia 12 598 471 Eur. Vadovaudamasis Trakų rajono savivaldybės tarybos 2017-06-01 sprendimu Nr. S1-124 „Dėl pritarimo projektu „Lentvario geležinkelio pervažos rekonstrukcija“, Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius Darius Kvedaravičius pasirašė Jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį su Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ dėl projekto „Lentvario geležinkelio pervažos rekonstrukcija“ įgyvendinimo sąlygų. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Trakų skyriaus vedėjo 2017 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. 46FPĮ-195-(14.46.124.) „Dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams (Lentvario miesto dalies susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymui) projekto tvirtinimo“ patvirtintas UAB „Kelprojektas“ parengtas žemės paėmimo visuomenės poreikiams (Lentvario miesto dalies susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymui) projektas Trakų rajone.

Lentvaryje, didžiausiame rajono mieste, bus įgyvendinti bent keli projektai, kurie pagerins ir pagražins viešąsias erdves. Prie Grauzio ežero bus įkurta šiuolaikiška laisvalaikio zona: įrengtos poilsio aikštelės, pėsčiųjų ir dviračių takai, lengvųjų automobilių ir dviračių stovėjimo aikštelės, vaikų žaidimo aikštelės, treniruoklių aikštelės, universalus sporto aikštynas, dvi lauko tinklinio aikštelės, lauko dušai ir geriamo vandens kolonėlės, valčių prieplauka, prieplauka su poilsio aikšte, persirengimo kabinos, ugniavietės aikštelės, inžineriniai tinklai, šiukšliadėžės, atliktas aplinkos sutvarkymas ir apželdinimas, kt. elementai.

2017 m. buvo pradėtas projekto įgyvendinimas „Eismo saugumo ir aplinkos apsaugos priemonių diegimas vystant Lentvario miesto Trumposios, Pakalnės ir Gėlių gatvių infrastruktūrą“ (važiuojamosios dalies ir šaligatvių įrengimo darbai, lietaus nuotekų tinklų, elektros tinklų ir eismo saugumo priemonių įrengimo darbai). Šiuo metu baigiami rengti minėtų gatvių sutvarkymo techniniai projektai.

Taip pat Lentvaryje įrenginėjamos daugiafunkcės sporto aikštelės prie gimnazijų, rekonstruotas miesto kino teatras, kuriame įsikurs kutūros rūmai ir biblioteka.

2017 m. balandžio 21 d. rajono savivaldybės gyvenime įvyko išskirtinis įvykis –iškilmingai atidarytas Rūdiškių kultūros centras, kurio statyba pradėta 2007 m. Po jo stogu įsikūrė trys įstaigos - kultūros centras, muzikos mokykla ir biblioteka.

Ruošiamasi įgyvendinti dar vieną ambicingą projektą –Trakų gimnazijos rekonstravimas ir sporto salės įrengimas. Įgyvendinus šį projektą Trakai turės ne tik atnaujintą mokyklą, bet ir sporto salę, kuri tarnaus ne tik mokyklos, bet ir miesto reikmėms. Planuojama , kad salė bus daugiafunkcė – pritaikyta krepšiniui, tenisui, tinkliniui ir rankiniui ir talpina 350 žiūrovų.

Trakuose jau yra baigiamas moderniai įrengtas daigafunkcinis sporto aikštynas bei Vytauto Didžiojo gimnazijos rekonstruojamo stadiono aptvėrimas (390,0 m.)

Toliau vykdomas Užutrakio dvaro sodybos gyventojų išskeldinimo procesas. Per 2017 m. buvo investuota 410 tūkst. valstybės investicijų programos lėšų. 2018 m. bėgyje tikimasi pilnai įkelti gyventojus į Veterinarijos g. 2A, Trakų m.

Taip pat toliau planuojami Lukos (Bernardinų) bei Totoriškių ežerų pakrančių pėsčiųjų-dviračių takų statybos projektai.

Tam, kad išspręsti Trakų miesto susisiekimo infrastruktūros problemas, 2017 metais pradėtas rengti Trakų miesto susisiekimo sistemos darnaus judrumo planas bei pradėtas vykdyti projektas „Dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra Aukštadvario ir Gedimino gatvėse Trakų mieste“. Buvo įrengtas pėsčiųjų takas Pakrantės g., Trakų m., suremontuoti pėsčiųjų takai kiemuose Vytauto g. 64A, Naujosios Sodybos g., Trakų m.

Baigtas ilgametis projektas „Salkininkų pradinės mokyklos ūkinių pastatų rekonstrukcija, pritaikant socialiniam būstui“. Rekonstruotas pastatas įrengiant 16 butų, taip pat rūsio patalpas. Įrengta nauja biokuro katilinė, vandens gręžinys, nuotekų valymo įrenginiai. 2017 m. gruodžio mėnesį 16 šeimų įsikėlė į jiems skirtą socialinį būstą Salkininkuose. Merė kartu su pavaduotoja Marija Puč, savivaldybės administracijos direktoriumi Dariumi Kvedaravičiumi, savivaldybės specialistais susitiko su naujakurių šeimomis ir drauge apžiūrėjo naujuosius būstus. Bendra šio projekto vertė –beveik 925 tūkst. eurų. Lėšų socialiniui būstui įrengti skyrė rajono savivaldybė bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Rekonstravimo darbai buvo pradėti 2008 metais, tačiau patyrė finansavimo sunkumų ir todėl pilnai buvo baigti 2018 m.

Savivaldybė 2017 metais tęsė projekto „Socialinio būsto fondo plėtra Trakų rajono savivaldybėje“ įgyvendinimą ir įsigijo butus Lentvaryje: 1 kambario –2 vnt.; 2 kambarių –6 vnt. socialiai remtiniams žmonėms. Taip pat pradėtas įgyvendinti projektas „Trakų rajono savivaldybės administracijos teikiamų paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas“.

Projekto įgyvendinimo metu numatyta optimizuoti Trakų rajono savivaldybės teikiamų viešųjų švietimo paslaugų procedūras įdiegiant kokybės vadybos, teikiamų paslaugų ir asmenų aptarnavimo standartus, atlikti teisinio reglamentavimo bei veiklos organizavimo procesų patobulinimus, parengti Piliečių chartiją, sukurti bendrą duomenų mainų bazę bei sustiprinti darbuotojų kompetencijas, reikalingas pagerinti paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybei. Tam, kad pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą bendruomenėje, plėtojant socialinių paslaugų infrastruktūrą bendruomenėje asmenims su negalia (išskyrus turinčius proto ar (ir) psichikos negalią), įkuriant naują Dienos socialinės globos skyrių vaikams ir jaunuoliams su fizine negalia ir pritaikant jį šių asmenų poreikiams, 2017 metais pradėtas įgyvendinti projektas „Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra Trakų rajono savivaldybėje“.

2017 metais pradėtas rengti investicijų projektas „Kapinių Trakų r. sav., Senųjų Trakų sen., Serapiniškių k., rekonstravimas“, kurį planuojama įgyvendinti viešojo ir privataus subjektų partnerystės būdu.

Vykdomas projektas „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Trakų rajone“, kurio tikslas pagerinti komunalinių atliekų infrastruktūrą:

- bus įrengtos ir rekonstruotos 55 konteinerinės aikštelės, iš jų: 13 aikštelių su požeminiais konteineriais, 19 aikštelių su pusiau požeminiais konteineriais ir 23 aikštelės su antžeminiais konteineriais;

- bus įsigyti ir pastatyti 253 konteineriai, iš jų: 59 požeminiai, 82 pusiau požeminiai ir 112 antžeminiai.

Trakų rajono savivaldybė kartu su UAB „Trakų vandenys“ 2017 metais pradėjo įgyvendinti projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Trakų rajone“, kad padidintų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugos prieinamumą gyventojams.

Siekiant mažinti Trakų rajono gyventojų sergamumą ir mirtingumą nuo tuberkuliozės, išvengti atsparių vaistams tuberkuliozės mikrobakterijų atsiradimo ir plitimo, buvo inicijuotas projektas „Ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimas tuberkulioze sergantiems asmenims Trakų rajono savivaldybėje“.

Planuojamas Trakų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro infrastruktūros modernizavimas ir sveikatos raštingumą didinančių priemonių tikslinių grupių asmenims įgyvendinimas vykdant projektą „Sveikos gyvensenos skatinimas Trakų rajono savivaldybėje“.

Atsižvelgiant į sparčią gyvenamųjų teritorijų urbanizaciją būtina užtikrinti darnų Trakų rajono savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio planavimo kokybę, stiprinant ir palaikant kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, didinant kraštovaizdžio vizualinį estetinį potencialą, todėl buvo pradėtas rengti projektas „Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas“.

Vykdoma daugiabučių namų modernizavimo programa. Pagal 2016-08-26 LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-568 paskelbtą Kvietimą teikti paraiškas daugiabučių namų atnaujinimui (modernizavimui) pateiktos 3 paraiškos atnaujinti daugiabučius namus. Parengtos Trakų bei Lentvario miestų kvartalų energinio efektyvumo didinimo galimybių studijos. Per 2017 metus:

Pilnai atlikta (8 namai): Lentvaris: Bažnyčios g. 21, Vytauto g. 7; Trakai: Vytauto g. 46A, Vytauto g. 64, Vytauto g. 52, Vytauto g. 36 (I ir II korpusai), Vytauto g. 38, Gėlių g. 5.

Vykdomi darbai (16 namų): Trakai: Mindaugo g. 20, Vytauto g. 46, Vytauto g. 64A, Vytauto g. 48B, Mindaugo g. 14, Birutės g. 37, Karaimų g. 24, Vienuolyno g. 7, Senkelio g. 5, Vienuolyno g. 9; Lentvaris: Klevų al. 59, Pakalnės g. 21, Pakalnės g. 23, Vytauto g. 9, Geležinkelio g. 34; Senieji Trakai, Trakų g. 43.

Nėra kreditavimo sutarčių (5 namai): Trakai: Vytauto g. 37, Vienuolyno g. 3, Vytauto g. 66*, Vytauto g. 54*, Vienuolyno g. 39*; Lentvaris: Naujosios Sodybos g. 27 (*-parengti techniniai projektai, III-ojo Kvietimo namai).

Naujų investicijų projektų įgyvendinimas, be abejonės, įtakoja ir įtakos palankesnę aplinką gyventi ir kurti tiek Trakuose, tiek visoje savivaldybėje, sudarys geresnes sąlygas ir gyvenimo kokybę vietos žmonėms, bendruomenėms.²¹

2.8. Statybos leidimai

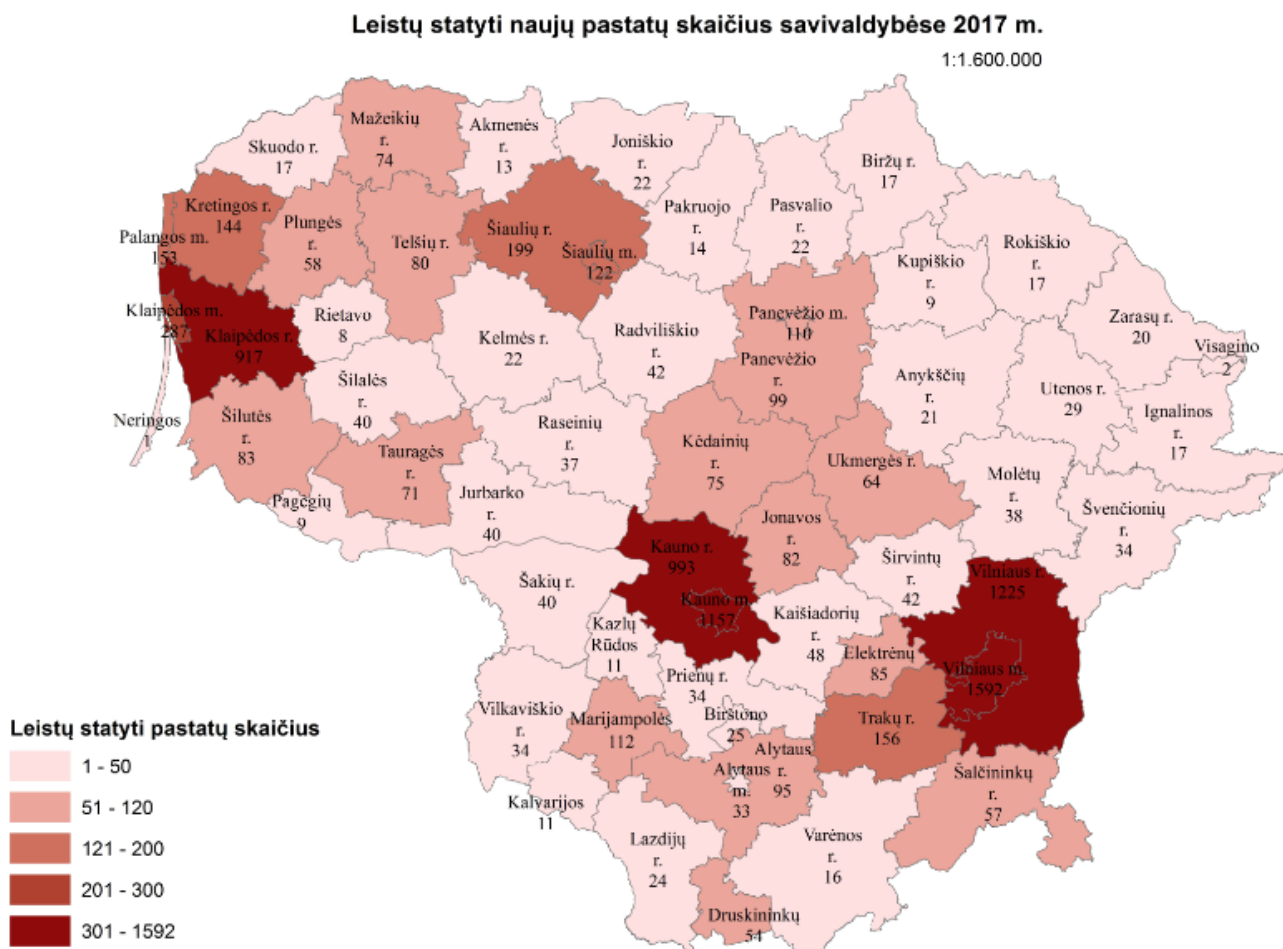
Lietuvos statistikos departamento duomenimis²², 2017 metais iš viso šalyje išduota 7 412 leidimų 8 953 pastatams statyti: 6 414 leidimų 7 728 gyvenamiesiems ir 998 leidimai 1 225 negyvenamiesiems pastatams statyti (žr. 8 pav.). 2017 m. gyvenamiesiems pastatams statyti išduota 10,2 proc. mažiau nei 2016 metais. Leistuose statyti gyvenamuosiuose namuose bus įrengti 16 387 butai, palyginti su 2016 m., leistų statyti butų skaičius sumažėjo 2 proc. Leista statyti 7 478 individualiuosius namus, 249 daugiabučius namus ir 1 bendrabutį. 2017 m. 54,2 proc. leistų statyti butų buvo Vilniaus apskrityje (Vilniaus miesto savivaldybėje – 42,5 proc.) ir 24,6 proc. – Kauno apskrityje (Kauno miesto savivaldybėje – 15,5 proc.).

2017 m. negyvenamiesiems pastatams statyti išduota 9,4 proc. daugiau leidimų ir leista statyti pastatų, kurių bendrasis plotas – 1,6 mln. m², t. y. 5,2 proc. daugiau nei 2016 m. Daugiausia pagal bendrąjį plotą leista statyti pramoninių pastatų ir sandėlių (44,0 proc.) bei įstaigų pastatų (16,3 proc.). 2017 m. 37,6 proc. visų naujai leistų statyti negyvenamųjų pastatų bendrojo ploto buvo Vilniaus apskrityje (Vilniaus miesto savivaldybėje – 28,6 proc.) ir 28,3 proc. – Kauno apskrityje (Kauno miesto savivaldybėje – 12,1 proc.).

²¹ Trakų rajono savivaldybės tarybos ir mero 2017 metų veiklos ataskaita.

Trakų rajono savivaldybė [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: www.trakai.lt.

²² Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

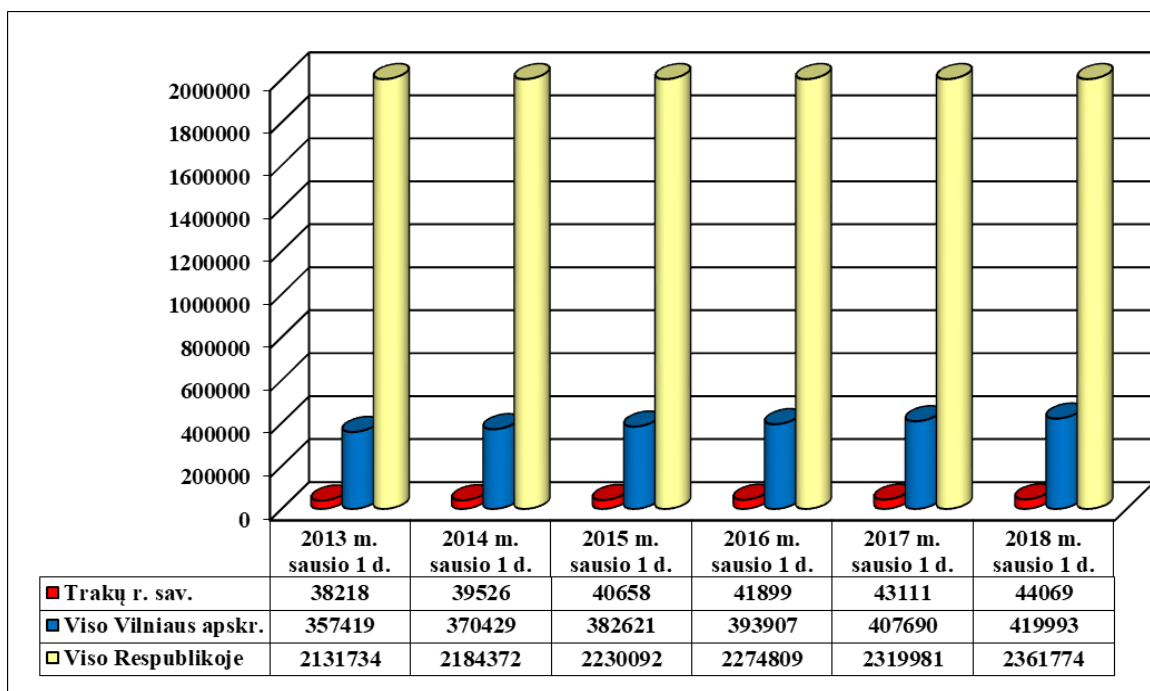
8 pav. Leistų statyti naujų pastatų skaičius²³

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis Trakų rajono savivaldybėje 2017 m. iš viso leista statyti 156 naujus pastatus, iš jų 143 gyvenamuosius ir 13 negyvenamųjų pastatų. Statybos leidimais leista statyti 380 butų, kurių naudingas plotas sudaro 46,6 tūkst. m². 2017 metais Trakų rajono savivaldybėje pastatyti 188 nauji butai ir 11 naujų negyvenamųjų pastatų.²⁴

²³ Lietuvos statistikos departamento duomenys. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-06-04]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>.

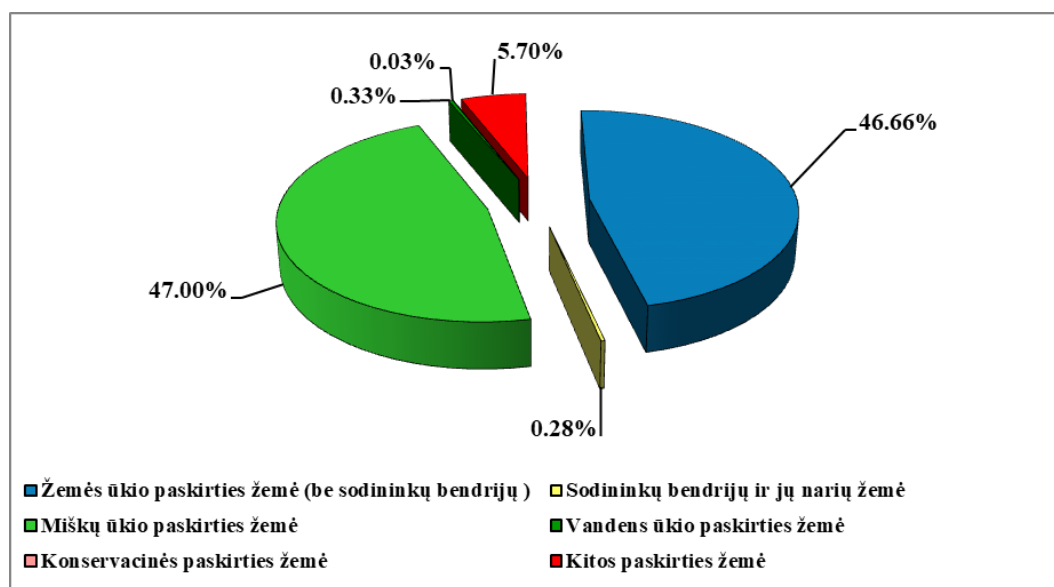
²⁴ Pastatų statybos rodikliai. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2018-08-23]. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/>.

2.9. Žemės fondo duomenys

9 pav. Nekilnojamojo turto registre iki 2013-01-01, 2014-01-01, 2015-01-01, 2016-01-01, 2017-01-01, 2018-01-01 įregistruotų žemės sklypų skaičiaus dinamika Trakų rajono savivaldybėje, Vilniaus apskrityje ir Respublikoje²⁵

Nekilnojamojo turto registre iki 2018 m. sausio 1 d. įregistruoti šalyje 2 361 774, Vilniaus apskrityje 419 993, Trakų rajono savivaldybėje 44 069 žemės sklypai. 2017 m. registruojamų žemės sklypų skaičius didėjo šalyje 1,80 proc., Vilniaus apskrityje 3,02 proc., Trakų rajono savivaldybėje 2,22 proc.

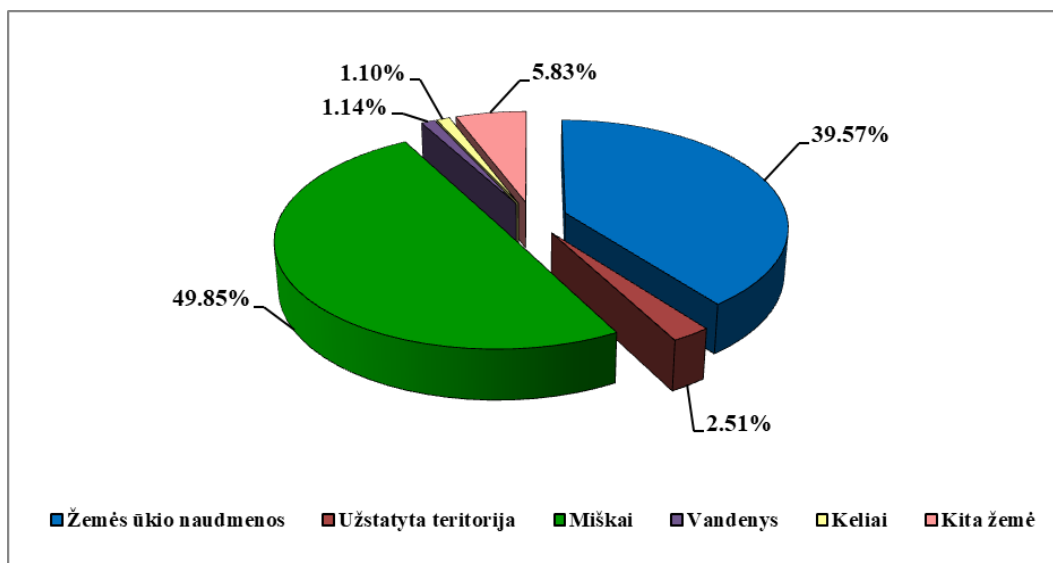

10 pav. Žemės fondo ha pasiskirstymas procentais pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį Trakų r. savivaldybėje 2018 m. sausio 1 d.²⁶

²⁵ Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2012–2018 m. Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Valstybės žemės fondas.

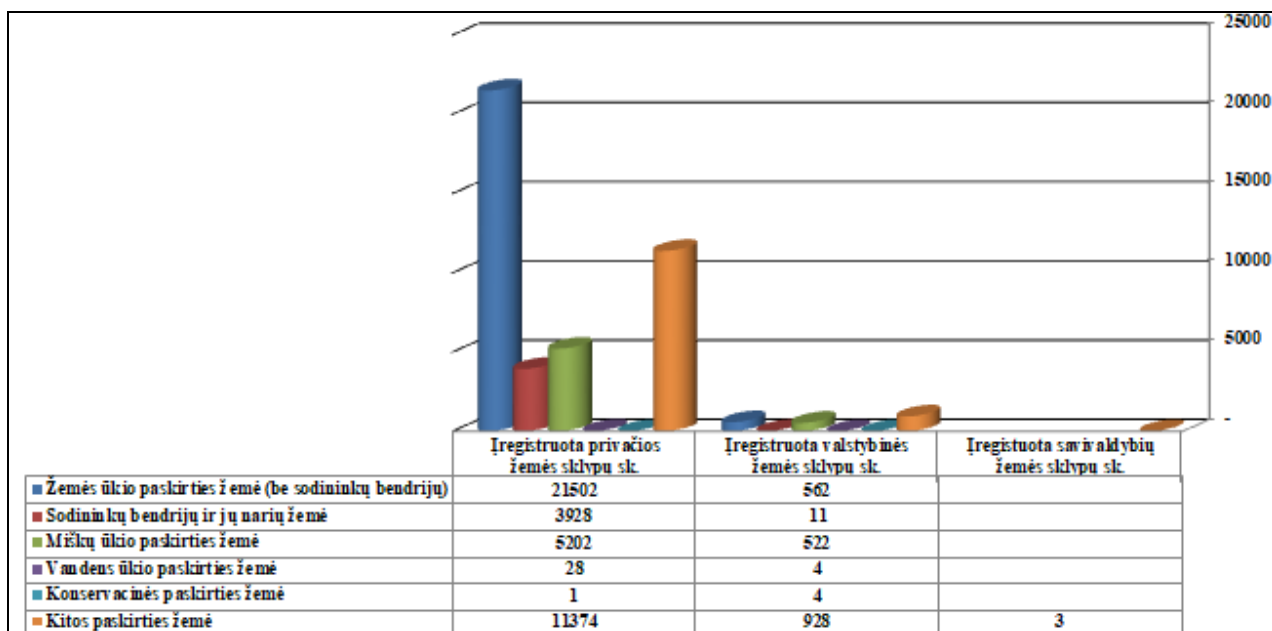
²⁶ Lietuvos Respublikos žemės fondas 2018 m. sausio 1 d. Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Valstybės žemės fondas.

Žemės fondo pasiskirstymas 2018 m. sausio 1 d. Trakų rajono savivaldybėje pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį toks: žemės ūkio paskirties žemė (be sodininkų bendrijų) – 46,66 proc. (49508,36 ha), miškų ūkio paskirties – 47,00 proc. (49873,73 ha), kitos paskirties – 5,70 proc. (6046,03 ha), konservacinės paskirties – 0,03 proc. (35,24 ha), sodininkų bendrijų ir jų narių žemė – 0,28 proc. (297,10 ha), vandens ūkio paskirties – 0,33 proc. (351,46 ha).

11 pav. Įregistruotų žemės sklypų fondo ha pasiskirstymas procentais pagal žemės naudmenas Trakų rajono savivaldybėje 2018 m. sausio 1 d.²⁷

Trakų rajono savivaldybėje įregistruotų žemės fondo ha pasiskirstymas pagal žemės naudmenas 2018 m. sausio 1 d. buvo toks: žemės ūkio naudmenos – 39,57 proc. (41989,24 ha), miškai – 49,85 proc. (52892,99 ha), keliai – 1,10 proc. (1163,79 ha), užstatyta teritorija – 2,51 proc. (2666,02 ha), vandens – 1,14 proc. (1209,45 ha), kita žemė – 5,83 proc. (6190,43 ha).

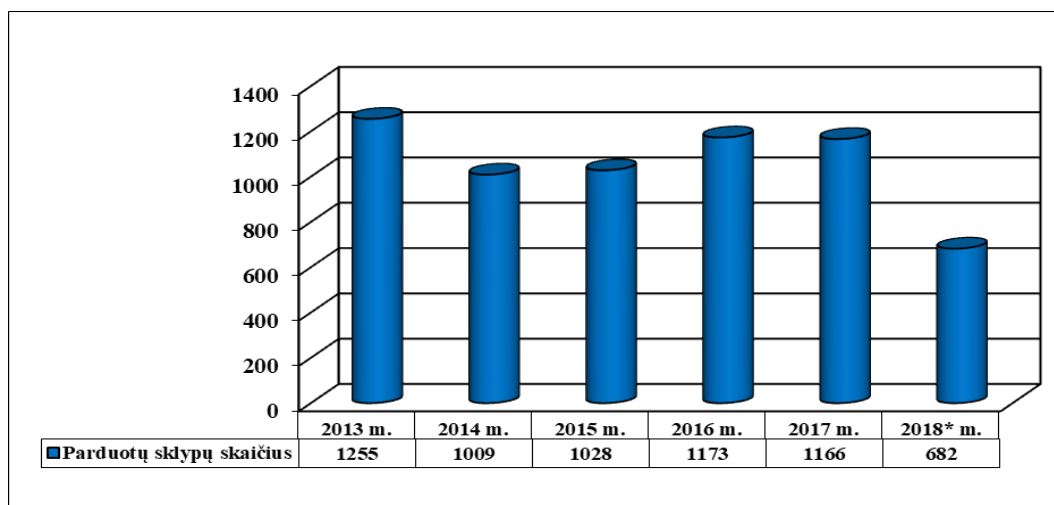
12 pav. Trakų rajono savivaldybėje iki 2018 m. sausio 1 d. nuosavybės teisėmis įregistruotų Nekilnojamojo turto registre žemės sklypų pagal paskirtis skaičius²⁸

²⁷ Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2018 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Valstybės žemės fondas.

²⁸ *Ibid.*

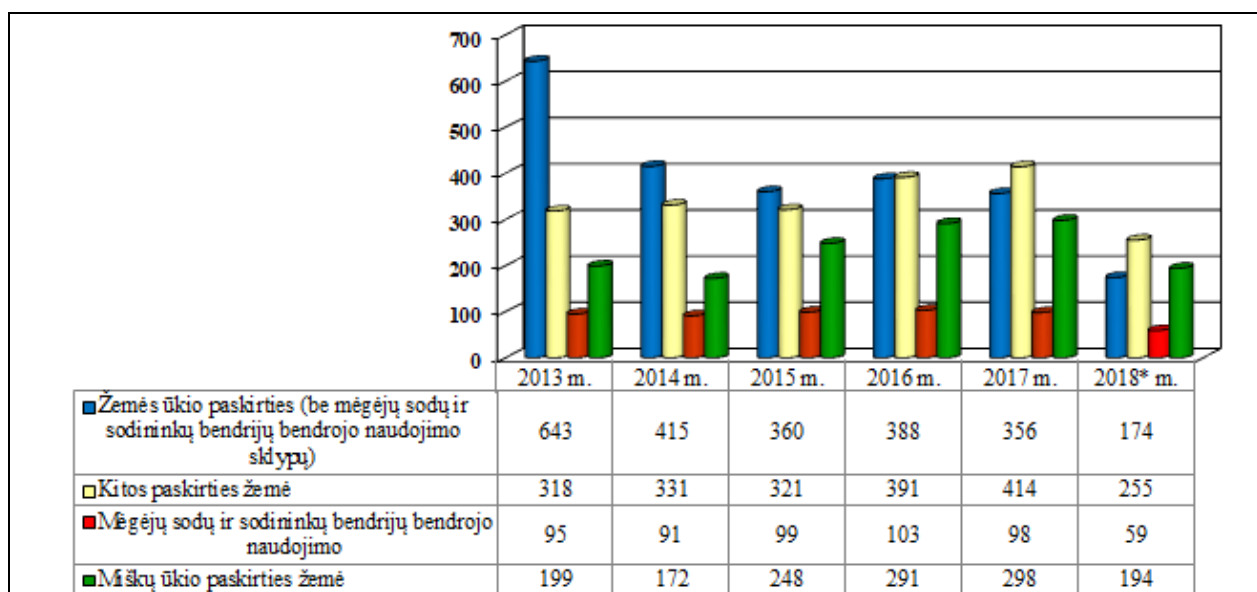
Iki 2018 m. sausio 1 d. Nekilnojamojo turto registre įregistruota privačios žemės (21502 + 3928 + 5202 + 28 + 1 + 11374) – 42035 sklypai, valstybės žemės (562 + 11 + 522 + 4 + 4 + 928) – 2031 sklypas, savivaldybių žemės – 3 sklypai.

2.10. Statistiniai rinkos duomenys

13 pav. Parduotų privačių žemės sklypų skaičius 2013–2018 m.*²⁹ laikotarpiu

Parduotų privačių žemės sklypų skaičius 2013 m. – 1255, 2014 m. – 1009, 2015 m. – 1028, 2016 m. – 1173, 2017 m. – 1166, 2018* m. – 682. Sklypų skaičius 2018 m.* yra sausio–liepos mėn. laikotarpio, todėl nėra lygintinas su ankstesnių visų metų žemės sklypų pardavimais.

14 pav. Parduotų privačių žemės sklypų skaičius pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį (naudojimo būdą) 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 ir 2018 m.*³⁰

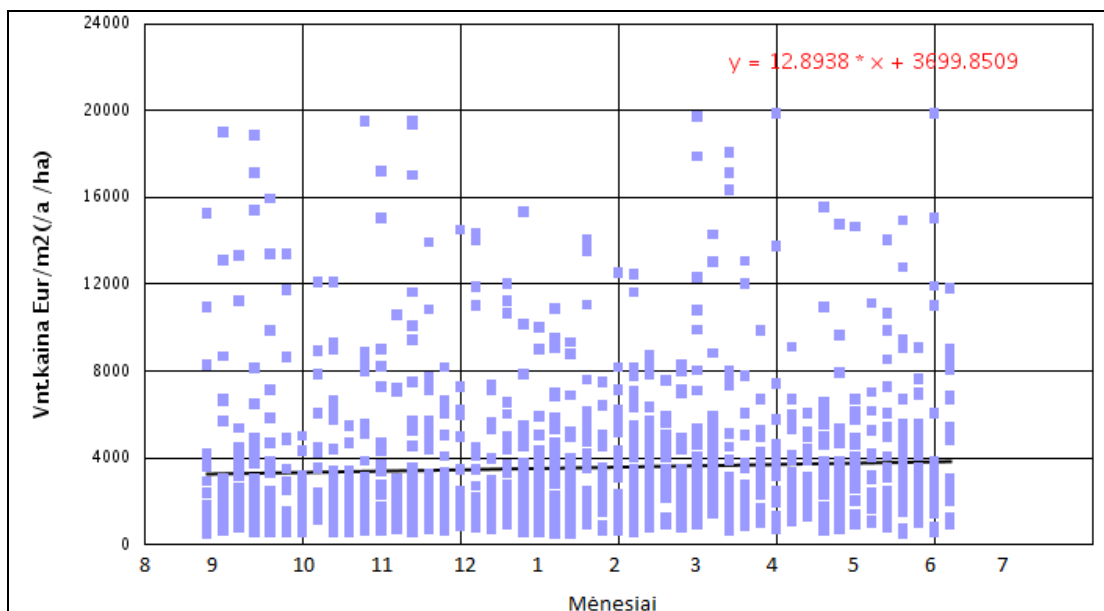
Parduotų privačių kitos paskirties žemės sklypų skaičius 2013 m. – 318, 2014 m. – 331, 2015 m. – 321, 2016 m. – 391, 2017 m. – 414 ir 2018* m. – 255. Miškų ūkio paskirties žemės sklypų 2013 m. buvo parduota 199, 2014 m. – 172, 2015 m. – 248, 2016 m. – 291, 2017 m. – 298 ir 2018* m. – 194. Parduotų mėgėjų sodų ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų

²⁹ Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės duomenys. *Valstybės įmonė registrų centras*. Vilnius, 2013-2018.

³⁰ *Ibid.*

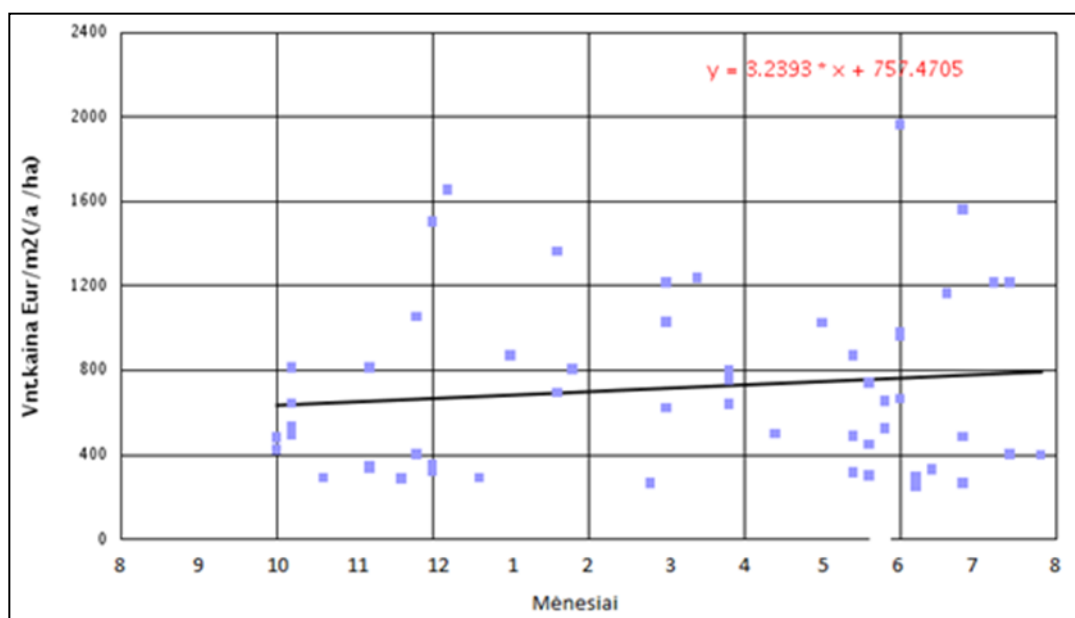
* 2018 - sandoriai, įvykę 2018 m. sausio–liepos mėnesiais ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre.

2013 m. buvo 95, 2014 m. – 91, 2015 m. – 99, 2016 m. – 103, 2017 m. – 98 ir 2018* m. – 59. Žemės ūkio paskirties žemės sklypų (be mėgėjų sodų ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo sklypų) 2013 m. buvo parduota 643, 2014 m. – 415, 2015 m. – 360, 2016 m. – 388, 2017 m. – 356 ir 2018* m. – 174 (2018* m. sklypų skaičius yra sausio–liepos laikotarpio, todėl nėra lygintinas su ankstesnių pilnų metų žemės sklypų pardavimais). Iš grafiko matyti, kad daugiausiai yra parduodama žemės ūkio ir kitos paskirties žemės sklypų.

15 pav. Trakų rajono savivaldybės žemės ūkio paskirties sklypų 1 ha kainų pokytis nuo 2017-08-01 iki 2018-07-31³¹

Nuo 2017-08-01 iki 2018-07-31, 12 mėnesių tendencijos pokytis nuo 3 713 Eur/ha iki 3 855 Eur/ha, t. y. 3,82 proc.

16 pav. Trakų rajono savivaldybės kitos paskirties sklypų 1 aro kainų pokytis nuo 2017-08-01 iki 2018-07-31³²

Nuo 2017-08-01 iki 2018-07-31, 12 mėnesių tendencijos pokytis nuo 761 Eur/a iki 796 Eur/a t. y. 4,68 proc.

³¹ Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės duomenys. Valstybės įmonės registrų centras. Vilnius, 2018.

³² *Ibid.*

3. MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATLIKIMAS

3.1. Masinio vertinimo sistema

Masinis žemės vertinimas susideda iš komplekso priemonių, apimančių duomenų apie nekilnojamąjį turtą (žemę ir statinius) ir jo rinką surinkimą, panaudojant statistinę analizę, vertinimo modelių sudarymą, skaičiavimo procesų automatizavimą, duomenų ir apskaičiuotų verčių patikrą, rezultatų pateikimą vartotojams. Nurodytos priemonės pagal Turto ir verslo vertinimo metodikos 47 punktą sudaro masinio turto vertinimo sistemą su 4 posistemėmis:

1. *duomenų valdymo*, kuri apima turto vertei nustatyti reikalingos pirminės informacijos surinkimą. Vertinant naudojami aktualūs Nekilnojamojo turto kadastro, Nekilnojamojo turto registro ir rinkos duomenys, įrašyti Nekilnojamojo turto registre, taip pat gali būti naudojama kituose šaltiniuose kaupiama ir viešai skelbiama informacija;

2. *duomenų analizės*, kuri apima informacijos atranką ir apdorojimą, santykinį turto vertės rodiklių apskaičiavimą ir analizę, verčių žemėlapių sudarymą. Verčių žemėlapiai sudaromi naudojant nekilnojamojo turto kadastro žemėlapi, Adresų registro duomenis ir kitus duomenis, kuriais remiantis grafiškai atvaizduojami vertinimo rezultatai ir parodomi rezultato pateikimui svarbūs veiksniai ir rodikliai. Žemės sklypams ir statiniams sudaromos bendros verčių zonos;

3. *verčių apskaičiavimo*, kuri apima nekilnojamojo turto vertinimo modelių sudarymą, taikant Tarptautiniuose vertinimo standartuose nurodytus turto vertinimo metodus;

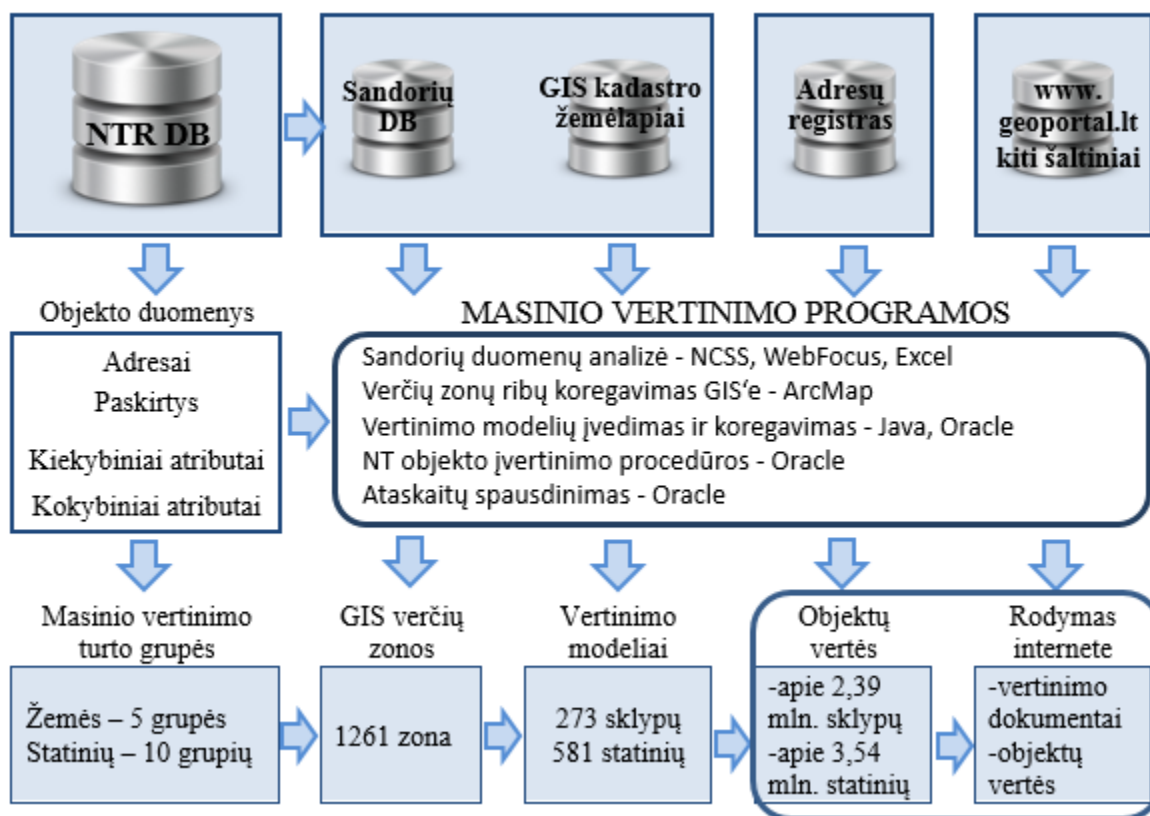
4. *administracinė*, kuri apima nekilnojamojo turto vertinimo modelių sujungimą su Nekilnojamojo turto kadastro ir registro duomenimis, vertinimo rezultatų paruošimą paskelbimui, jų paskelbimą ir pateikimą vartotojams teisės aktų nustatytuose dokumentuose ar interneto svetainėje, verčių koregavimą dėl jų apeliacijų, verčių ir su jomis susijusių duomenų statistinę analizę ir teisės aktuose numatytų dokumentų, skirtų viešajam interesui užtikrinti (valstybės reikmėms tenkinti), rengimą ir skelbimą.

3.2. Vertinimui panaudotos duomenų bazės ir programos

Masiniam žemės vertinimui panaudotos Nekilnojamojo turto registro, Nekilnojamojo turto sandorių, GIS kadastro žemėlapių, Adresų registro duomenų bazės, interneto puslapio www.geoportal.lt informacija ir atitinkamos programos, skirtos atlikti masinio vertinimo darbus:

- sandorių duomenų analizę;
- verčių zonų ribų koregavimą;
- vertinimo modelių įvedimą ir koregavimą;
- nekilnojamojo turto objektų įvertinimą;
- ataskaitų rengimą.

Išvardytų priemonių tarpusavio ryšių schema pateikta toliau paveiksle.

17 pav. Masiniame žemės vertinime panaudotų informacinių priemonių schema

Atliekant masinį žemės vertinimą, naudojami Nekilnojamojo turto kadastrė ir Nekilnojamojo turto registre esantys žemės sklypo duomenys, taip pat gali būti naudojama ši papildoma informacija (Masinio žemės vertinimo taisyklių 6 p.):

1. nekilnojamojo turto kadastro žemėlapių duomenys;
2. bendrojo teritorijų planavimo ir kitų teritorijų planavimo dokumentų, įregistruotų Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre, duomenys;
3. duomenys apie miško žemę (miško žemės ir medynų vertė, medynų charakteristika, miškų grupė, miško augavietė, dirvožemis ir kita), kaupiami Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrė;
4. duomenys apie apleistas žemės ūkio naudmenas ir žemės apskaitos duomenys, kaupiami Nacionalinėje žemės tarnyboje;
5. duomenys apie saugomas teritorijas ir kiti reikalingi duomenys, kaupiami Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastrė;
6. nekilnojamųjų kultūros vertybių duomenys, kaupiami Kultūros vertybių registre;
7. duomenys apie teritorijoje esančias komunikacijas, kurios kartu su joms taikomomis apsaugos zonomis (juostomis), nustatytomis vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, pažymėtos Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje ar Žemės informacinėje sistemoje;
8. individualaus žemės vertinimo rinkos vertės;
9. duomenys, apibūdinantys nekilnojamojo turto rinką ir atskirus jos komponentus;
10. kiti šiame punkte nenurodyti Žemės informacinės sistemos (www.zis.lt) duomenys.

Masinio žemės vertinimo taisyklių 6.1–6.6 papunkčiuose nurodytus aktualius duomenis šių duomenų tvarkytojai pagal duomenų teikimo sutartis turto vertinimo įmonei, tvarkančiai Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą ir atliekančiai masinį žemės vertinimą (toliau – turto vertinimo įmonė), pateikia skaitmenine forma (SHP, DWG formatu) kiekvienais kalendoriniais metais, bet ne vėliau kaip iki birželio 1 dienos.

3.3. Vertinimo metodo parinkimas ir jo taikymas

Masiniame žemės vertinime taikytas lyginamasis vertinimo metodas. Šio metodo taikymą apsprendžia Masinio žemės vertinimo taisyklių 5 p.: *Žemės vidutinė rinkos vertė nustatoma lyginamuoju metodu, aprašytu Turto ir verslo vertinimo metodikoje, taikant masinį žemės vertinimą.*

Turto ir verslo vertinimo metodikoje lyginamasis metodas apibrėžiamas kaip vertinamo turto palyginimas su analogišku arba panašiu turtu, kurių sandorių kainos yra žinomos turto vertintojui. Taikant lyginamąjį metodą surenkama informacija apie ne mažiau kaip 3 per paskutinius trisdešimt šešis mėnesius įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių kainas, prioriteto tvarka naudojant artimiausius iki vertinimo datos įvykčius sandorius, įvertinami vertinamo turto ir analogiško arba panašaus turto, su kuriuo lyginamas vertinamas turtas, skirtumai ir daromos (jeigu būtina) analogiško arba panašaus turto sandorių kainų pataisos laiko, vietos, kitų sąlygų, išreiškiančių vertinamo turto ir analogiško arba panašaus turto skirtumus, požiūriu. Turto skirtumus atspindi lyginamieji vienetai (plotas, tūris ir pan.). Darydamas (jeigu būtina) analogiško arba panašaus turto sandorių kainų pataisas, turto vertintojas taiko kiekybinius ir (arba) kokybinius skaičiavimo modelius. Jeigu nėra informacijos apie sandorių kainas, naudojama informacija apie analogiško arba panašaus turto pasiūlos kainas, turto vertinimo ataskaitoje nurodant naudojamos informacijos šaltinius. Vertinamo objekto rinkos vertė apskaičiuojama pagal formulę:

$$RV = PK + PV, \text{ kur}$$

RV – vertinamo objekto rinkos vertė,

PK – lyginamo objekto (analogo) pardavimo kaina,

PV – patikslinimų vertė (ji gali būti ir neigiama).

Žemės verčių zonose, kuriose nėra arba nepakanka rinkos duomenų, vadovaujantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 20 p., žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modelio rodikliai nustatyti pagal tas pačias sąlygas turinčių kitų žemės verčių zonų žemės rinkos duomenis (pardavimo kainas, žemės ir kito nekilnojamojo turto nuomos kainas) arba taikant kitus žemės rinkos modeliavimo būdus. Tose žemės verčių zonose, kuriose žemės rinkos duomenų trūksta, vadovaujantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 26 punktu, masinio žemės vertinimo modelio koeficientai nustatyti žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

3.4. Masiniam žemės vertinimui naudojamų rinkos duomenų laikotarpio aptarimas

Atliekant masinį žemės vertinimą verčių zonoms sudaryti ir modeliams parengti, taikant rinkos statistinės analizės būdus, labai svarbi pakankama rinkos duomenų apimtis. Teisės aktai – Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymas ir Masinio žemės vertinimo taisyklės – rinkos duomenų apimčiai išplėsti rekomenduoja naudoti ilgesnio nei vienerių metų laikotarpio (nenurodo maksimalaus laikotarpio) nekilnojamojo turto pardavimo sandorius, o laiko įtaką pardavimo kainoms įvertinti laiko pataisomis.

Neaktyvios rinkos turto grupės arba neaktyvios rinkos vietovėje esančio turto masiniam vertinimui atlikti paprastai didinamas rinkos sandorių laikotarpis, todėl svarbu apibrėžti, kokio maksimalaus laikotarpio rinkos duomenys anksčiau nurodytais atvejais yra naudotini. Į šį klausimą atsakymą pateikia Tarptautinė turto vertintojų mokesčiams asociacija (angl. *International Association of Assessing Officers*, IAAO), kuri rengia ir leidžia nekilnojamojo turto masinio vertinimo standartus. Asociacijos išleisto masinio vertinimo taikymo vadovo „Tarptautinis masinio vertinimo ir susijusių mokesčių politikos vadovas, 2014 m. sausis“ (angl. *Guidance on International Mass Appraisal and Related Tax Policy, January, 2014*), „5.1. Rinkos duomenys“ skyrius, reglamentuojantis nekilnojamojo turto duomenų surinkimą ir apdorojimą, dėl papildomos informacijos nukreipia į metodinį leidinį „Turto vertinimo ir apmokestinimo administravimas“ (angl. *Property Appraisal and Assessment Administration* IAAO 1990, chapter 5), kurio 543 puslapyje nurodoma, kad atliekant nekilnojamojo turto masinį vertinimą, kai taikoma efektyvi laiko pataisos skaičiavimo technologija, galima naudoti iki 5 metų laikotarpio rinkos duomenis. Kokio

laikotarpio rinkos duomenis taikyti atskiroms turto grupėms, nusprendžia vertintojas, atsižvelgdamas į kasmetinį turimų duomenų kiekį, rinkos aktyvumą, taip pat laiko pataisos skaičiavimo būdus.

Tarptautinių standartų nuostatų taikymas šalies nekilnojamojo turto masiniame vertinime yra teisėtas, pagrįstas Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 4 punktu, kuris nurodo, kad turto arba verslo vertė gali būti nustatoma ir pagal kitus tarptautiniuose vertinimo standartuose ir Europos vertinimo standartuose nustatytus turto arba verslo vertės nustatymo pagrindus.

Vertintojas, vadovaudamasis pateiktų teisinių aktų nuostatomis ir atsižvelgdamas į turimą rinkos duomenų kiekį, masiniam žemės vertinimui naudoja iki 5 metų laikotarpio rinkos duomenis, nustatęs reikšmingą laiko įtaką, pardavimo kainas koreguoja laiko pataisomis.

3.5. Statistinių rodiklių apibūdinimas

Žemės verčių žemėlapiams ir vertinimo modeliams sudaryti panaudoti patikimi rinkos duomenys. Rinkos duomenų ir jų pagrindų sudarytų verčių žemėlapių, vertinimo modelių ir gautų vertinimo rezultatų patikimumui įvertinti panaudota statistika. Jos rodiklių trumpą apžvalgą pateikiame toliau šiame poskyryje.

Aritmetinis vidurkis – reikšmių vidurkis $\bar{S} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n S_i$.

Mediana – sutvarkyto didėjimo tvarka rinkinio vidurinių reikšmių aritmetinis vidurkis, kai rinkinio elementų skaičius lyginis; sutvarkyto didėjimo tvarka rinkinio vidurinė reikšmė, kai rinkinio elementų skaičius nelyginis.

Moda – dažniausiai duomenų aibėje pasikartojusi reikšmė. Moda yra nevienareikšmis dydis. Ją patogiu rasti histograma.

Dispersija – apibūdina elementų galimų reikšmių išsisklaidymo apie vidurkį laipsnį:

$$DX = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (S_i - \bar{S})^2.$$

Vidutinis kvadratinis arba standartinis nuokrypis parodo reikšmių (kainų) išsibarstymo apie vidurkį laipsnį. Kuo jis mažesnis, tuo aritmetinis vidurkis geriau atspindi visumą;

$$SX = \sqrt{DX}.$$

Absoliutus (vidutinis) nuokrypis parodo reikšmių nuokrypį nuo vidurkio:

$$AX = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n |S_i - \bar{S}|.$$

Variacijos koeficientas nurodo vidutinės kvadratinės paklaidos (SX) ir vidutinės pardavimo kainos procentinį santykį:

$$CV = \frac{100\%SX}{\bar{S}}.$$

Koreliacinė analizė rodo, kiek yra reikšmingas ryšys tarp dviejų arba daugiau statistiškai vienas su kitu susietų faktorių. Ji gelbsti priimant sprendimą, ar nagrinėjamas faktorius, nustatant vertę, yra reikšmingas, ar į jį galima nekreipti dėmesio.

Koreliacija (koreliacinis ryšys) – ar yra ryšys tarp požymių, kokia jo kryptis ir stiprumas. Jei dydžiai koreliuoti, tai jie priklausomi, t. y. vieno buvimas (nebuvimas) daro įtaką kitam; kai nepriklausomi – nekoreliuoti.

Koreliacijos koeficientas – parodo nagrinėjamų požymių tiesinę priklausomybę. Koreliacijos koeficiento galimos reikšmės $-1 \leq \rho(S, Z) \leq 1$. Jeigu dviejų kintamųjų koreliacijos koeficientas lygus 0, tai tie kintamieji yra statistiškai nepriklausomi. Koreliacijos koeficiento formulė:

$$\rho(S, Z) = \frac{\sum_{i=1}^n (S_i - \bar{S})(Z_i - \bar{Z})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (S_i - \bar{S})^2 \sum_{i=1}^n (Z_i - \bar{Z})^2}}$$

Normalusis pasiskirstymas – „tvarkingas“ (homogeniškas, stochastinis) duomenų pasiskirstymas apie aritmetinį vidurkį, kai atskirų duomenų nukrypimas nuo vidurkio yra atsitiktinis. Normalųjį pasiskirstymą aiškiai apibrėžia vidurkis ir standartinis (kvadratinis) nuokrypis.

Regresinė analizė leidžia apibrėžti santykį tarp dviejų vienas nuo kito priklausomų faktorių taip, kad žinant vieno faktoriaus reikšmę, kito faktoriaus reikšmę galima nusakyti su tam tikra tikimybe. Regresinė analizė yra būdas nustatyti funkciją taip, kad atstumų kvadratas nuo funkcijos iki atrinktos duomenų aibės būtų minimalus.

Daugianarė regresijos lygtis – kai lygtimi išreiškiama kelių nepriklausomų veiksnių įtaka. Sudarant regresijos lygtį neesminių priežasčių įtaka atmetama, todėl koreliacinis ryšys „virsta“ funkciniu. Regresijos lygtys dažniausia būna tiesinės, parabolinės, hiperbolinės, laipsninės ar rodiklinės.

Stjudento kriterijus (pasiskirstymas) t – parodo kintamojo įtaką priklausomam kintamajam lygtyje. Kuo Stjudento kriterijus didesnis, tuo svarbesnis lygtyje nepriklausomas kintamasis. Pavyzdžiui, kintamasis gali stipriai koreliuoti su pardavimo kaina, bet jis prognozavimui netinkamas. Tą netinkamumą ir parodo Stjudento kriterijus. Stjudento kriterijaus reikšmė pasirinktam pasiklovimo laipsniui randama lentelėse (pateikiamos statistiniuose vadovėliuose).

Fišerio kriterijus $F=t^2$, taip kaip ir Stjudento, naudojamas vieno ar kito regresijos kintamojo reikšmingumui nustatyti.

Beta koeficientai išreiškia atskirų kintamųjų reikšmingumą vienas kito atžvilgiu; jų ryšį lygtyje (juos normuoja).

Modelio apibrėžtumo (determinacijos) koeficientas R^2 nurodo, koks pardavimo kainų pasiskirstymo procentas yra paaiškinamas regresijos modeliu. Jis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$R^2 = \frac{\sum (\hat{S}_i - \bar{S})^2}{\sum (S_i - \bar{S})^2},$$

čia $\hat{S}_i$ – modelio pagalba nustatyta kaina.

R gali turėti reikšmes nuo 0 iki 1. Kai $R = 0$, modeliu jokia pardavimo kainų variacija nepaaiškinama. Šiuo atveju kainų vidurkis $\bar{S}$, taip pat kaip ir regresijos pagal modelį apskaičiuotos kainos, vienodai atspindės visų nagrinėjamų objektų vertes. Kai $R^2 = 1$, visi nukrypimai nuo $\bar{S}$ aprašomi regresijos lygtimi. Tai reiškia, kad modelyje su vienu kintamuoju visi taškai, atitinkantys pardavimo kainas, yra išsidėstę vienoje linijoje.

3.6. Žemės vertinimo modelių sudarymas

3.6.1. Modelių tipai ir jų sudarymo bendros taisyklės

Sudaryti vertinimo modeliai nustato žemės vertei svarbių aplinkybių (faktorių) sąveikos ryšius, imituoja pasiūlos ir paklausos veiksmus. Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje žemės vertinimo modelis apibrėžiamas taip: *žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis – matematinė formulė, taikoma žemės sklypo vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti, atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto kadastro duomenis, žemės verčių zonų žemėlapio sprendinius ir žemės rinkos duomenis.*

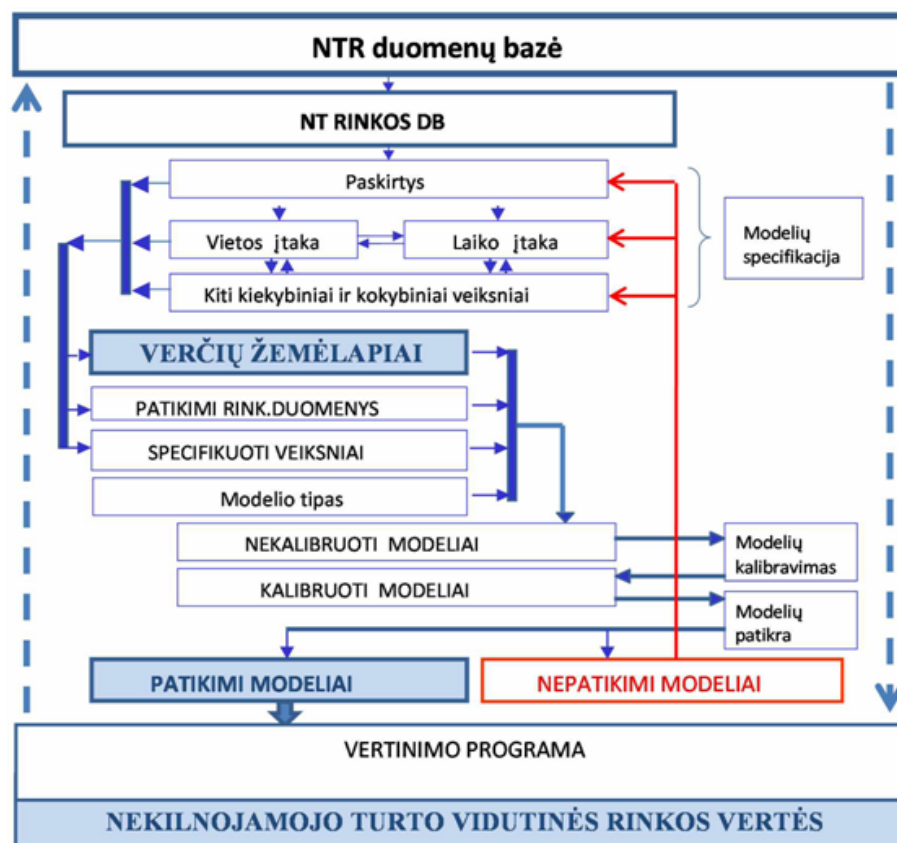
Atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto kadastro duomenis, žemės verčių zonų žemėlapio sprendinius ir žemės rinkos duomenis, sudaromi šių tipų žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliai (matematinės formulės) (Masinio žemės vertinimo taisyklių 17 p.):

1. adityviniai modeliai, kurių forma: $S = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_pX_p$;
2. multiplikatyviniai modeliai, kurių forma: $S = b_0 \times X_1^{b_1} \times X_2^{b_2} \dots \times X_p^{b_p}$;
3. hibridiniai modeliai, kurių forma: $S = X_1^{b_1} \times X_2^{b_2} \times \dots \times X_i^{b_i} \times \dots (X_j^{b_j} + \dots + X_p^{b_p})$.

Čia S – apskaičiuojama vertė, $X_1, X_2, \dots, X_p$ – nepriklausomi kintamieji, p – nepriklausomų kintamųjų skaičius, b_0 – konstanta, $b_1, b_2, \dots, b_p$ – nepriklausomų kintamųjų koeficientai.

Žemės vertinimo modelių sudarymas susideda iš (modelių sudarymo schema pateikta toliau paveiksle):

- modelio kintamųjų specifikacijos – nekilnojamojo turto vertei poveikį darančių veiksnių (modelio kintamųjų) atrinkimo, jų nagrinėjimo ir jų tarpusavio santykių nustatymo);
- modelių kalibravimo – nekilnojamojo turto vertę lemiančių veiksnių poveikio (reikšmingumo) nustatymo, trūkstant rinkos duomenų veiksnių poveikio nustatymo rinkos modeliavimo ar ekspertiniu vertinimu;
- modelių patikros.

18 pav. Žemės vertinimo modelių sudarymo schema

Modelių specifikacijai, kalibravimui ir patikrai naudojama koreliacinė, regresinė analizė, statistiniai patikimumo rodikliai, grafikai, taip pat ir nekilnojamojo turto vertintojų sukaupta individualaus vertinimo patirtis, leidžianti teisingai įvertinti gautus rezultatus.

Koreliacinės analizės pagalba nustatoma, ar stebimi kintamieji yra priklausomi, kokia yra ryšio tarp X ir Y tendencija, kokia yra statistinio ryšio forma (tiesinė, kvadratinė, logaritminė, eksponentinė ir t. t.), ir koks yra ryšio stiprumas.

Daugianarė regresinė analizė (DRA) – statistinis nežinomų duomenų, panaudojant žinomą ir prieinamą informaciją, nustatymo būdas. Nekilnojamojo turto vertinime nežinomi duomenys yra nekilnojamojo turto rinkos vertės reikšmės, žinomi ir prieinami – pardavimo kainos ir objektų charakteristikos. DRA pateikia kiekvieno analizuojamo faktoriaus koeficientų reikšmes, kurias įvedus į modelį, apskaičiuojamos vertinamų objektų vertės. Modelio kalibravimui panaudota NCSS statistinė programa.

Modelio koeficientų reikšmių ir modeliu apskaičiuotų verčių patikimumas patikrinamas grafinėmis priemonėmis ir įvertinant aritmetinio vidurkio, medianos, dispersijos, vidutinio kvadratinio nuokrypio, standartinio nuokrypio, koreliacijos koeficiento, modelio apibrėžtumo (determinacijos) koeficiento, variacijos koeficiento reikšmes.

Modeliuose nustatyti turintys įtaką žemės sklypo vidutinei rinkos vertei šie Nekilnojamojo turto registre ir Nekilnojamojo turto kadastre įrašyti veiksniai (duomenys):

1. vieta;
2. žemės sklypo plotas;
3. sklypo ploto dydis;
3. žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas;
4. žemės naudmenos;
5. žemės ūkio naudmenų našumo balas, vertinant žemės sklypus, priskirtus žemės ūkio sklypų grupei, išskyrus miškų ūkio paskirties, ir kitos paskirties žemės sklypus;
6. kiti veiksniai.

Vadovaujantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 28 punktu, žemės verčių zonose, kuriose nėra įregistruotų žemės grupę sudarančių žemės sklypų, tos žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelio parametrai nenustatyti.

Vadovaujantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 23 punkto nuostatomis, žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliuose neatsižvelgta į žemės vertės padidėjimą ar sumažėjimą dėl šių veiksnių įtakos:

1. žemės sklype esančių naudingųjų iškasenų;
2. žemės sklypui nustatytų servitutų ir kitų apribojimų, išskyrus atvejus, kai dėl šių apribojimų saugomose teritorijose suformuotos ekologinės apsaugos ar rekreacinės zonos arba rekreacinės teritorijose nustatoma atskira žemės verčių zona;
3. žemės sklypo naudojimo perspektyvų;
4. žemės sklype esančių statinių ir sodinių;
5. disponavimo žemės sklypais suvaržymų dėl skolos ar kitų priežasčių;
6. vertinamo žemės sklypo ir greta esančių objektų užterštumo arba skleidžiamos taršos, kaimyninių turto vienetų būklės, individualiai įrengtų (neįrengtų) komunikacijų, privažiavimo apsunkinimo (pagerinimo), reljefo ypatumų.

Masinio žemės vertinimo modeliai sudaryti vadovaujantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 18 punktu, kuriame nurodoma, kad *Taikant Taisyklių 17 punkte nurodytų tipų modelius (arba vieną iš jų) ir statistiniais metodais atliekant žemės ir kito nekilnojamojo turto rinkos sandorių analizę, parengiami šie žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliai (žemės grupės, nurodytos šių taisyklių 15.1–15.5 papunkčiuose, pateiktos tolimesniame ataskaitos poskyryje):*

18.1. žemės ūkio paskirties žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis, taikomas Taisyklių 15.1 papunktyje nurodytos žemės grupės vertei apskaičiuoti;

18.2. mėgėjų sodo žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis, taikomas Taisyklių 15.2 papunktyje nurodytos žemės grupės vertei apskaičiuoti;

18.3. gyvenamųjų teritorijų žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis, taikomas Taisyklių 15.3 papunktyje nurodytos žemės grupės vertei apskaičiuoti;

18.4. komercinės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis, taikomas Taisyklių 15.4 papunktyje nurodytos žemės grupės vertei apskaičiuoti;

18.5. pramonės ir sandėliavimo žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis, taikomas Taisyklių 15.5 papunktyje nurodytos žemės grupės vertei apskaičiuoti.

3.6.2. Masinio žemės vertinimo žemės grupės

Žemės paskirtys ir naudojimo būdai, apsprendžiantys žemės sklypo panaudojimo galimybes, yra svarbūs žemės vertingumui. Nurodytų charakteristikų įtraukimas į vertinimo modelį jas apjungiant į grupes reglamentuotas Masinio žemės vertinimo taisyklėse. Jų 15 punkte nurodoma, kad *žemės verčių zonų žemėlapiams ir žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliams sudaryti sukaupiti duomenys apie žemės sklypų rinką sugrupuojami į šias žemės grupes:*

15.1. žemės ūkio paskirties žemės sklypai (išskyrus mėgėjų sodų ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus). Prie šių žemės sklypų priskiriami žemės ūkio, miškų ūkio, vandens ūkio, konservacinės ir kitos paskirties žemės sklypai, kurių naudojimo būdas yra

naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams;

15.2. mėgėjų sodo žemės sklypai. Prie šių žemės sklypų priskiriami mėgėjų sodo žemės sklypai ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai;

15.3. gyvenamųjų teritorijų žemės sklypai. Prie šių žemės sklypų priskiriami kitos paskirties žemės sklypai, kurių naudojimo būdas yra vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos, atskirųjų želdynų teritorijos;

15.4. komercinės žemės sklypai. Prie šių žemės sklypų priskiriami kitos paskirties žemės sklypai, kurių naudojimo būdas yra komercinės paskirties objektų ir rekreacinės teritorijos;

15.5. pramonės ir sandėliavimo žemės sklypai. Prie šių žemės sklypų priskiriami kitos paskirties žemės sklypai, kurių naudojimo būdas yra pramonės ir sandėliavimo objektų, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių, taip pat atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos.

Masinio žemės vertinimo taisyklių 16 punkte paaiškinama, kad žemės sklypai, nenurodyti šių taisyklių 15.1–15.5 papunkčiuose, vertinami pagal žemės verčių zonoje vyraujančią žemės grupę, parinktą atsižvelgiant į vertinamo žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar būdą. Kai žemės sklypas turi kelis žemės naudojimo būdus, pagal kuriuos jis gali būti priskirtas prie kelių skirtingų žemės grupių, pasirenkama viena iš jų, vyraujanti pagal žemės sklypų skaičių vertinamoje žemės verčių zonoje.

Statistika apie masiniam žemės vertinimui naudotus pradinius rinkos duomenis, sugrupuotus pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15 punkto nuostatas, šių duomenų kainoms laiko įtaka, vietos veiksnio ir kitų kiekybinių ir kokybinių veiksnių įvertinimo paaiškinimai pateikti tolimesniuose ataskaitos poskyriuose.

3.6.3. Pradinių žemės rinkos duomenų statistika

Trakų rajono savivaldybės teritorijos žemės rinkos analizei, žemės verčių zonų žemėlapių ir žemės vidutinės rinkos vertės nustatymo modelių sudarymui panaudoti Nekilnojamojo turto kadastro duomenys ir Nekilnojamojo turto sandorių bazės duomenys. Pradinių rinkos duomenų statistiniai rodikliai pagal žemės grupes pateikiami toliau lentelėje.

2 lentelė. Pradinių rinkos duomenų statistiniai rodikliai

Žemės sklypų be statinių ir su statiniais sandorių skaičius	Pardavimo kainų Eur 1 aro, žemės ūkio grupės 1 ha statistiniai rodikliai					Žemės sklypų su pastatais sandorių skaičius
	Aritmetinis vidurkis	Mediana	Vidutinis kvadratinis nuokrypis	Minimumas vnt. kaina, Eur	Maksimumas vnt. kaina, Eur	
Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės sklypai 2014-01-01 – 2018-08-01 laikotarpio						
1947	851	502	136	1	25445	994
Komercinės žemės grupės sklypai 2014-01-01 – 2018-08-01 laikotarpio						
59	1167	600	157	42	9083	32
Mėgėjų sodo žemės grupės sklypai 2014-01-01 – 2018-08-01 laikotarpio						
478	1341	1290	58	2	7121	244
Pramonės ir sandėliavimo žemės grupės sklypai 2014-01-01 – 2018-08-01 laikotarpio						
122	387	170	173	1	3521	76
Žemės ūkio žemės grupės sklypai 2014-01-01 – 2018-08-01 laikotarpio						
1836	7693	1962	338	7	342500	629

Pastaba. Miškų ūkio paskirties žemės sklypai yra parduodami su medynais, todėl į rinkos duomenų lentelę nėra įtraukti.

Vadovaujantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 13 punktu žemės sklypų rinkos duomenys tikrinami pagal statistinio patikimumo kriterijus. Šiuos kriterijus atitinkantys duomenys laikomi patikimais ir naudojami žemės verčių zonoms ir žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliams sudaryti. Statistiškai nepatikimi duomenys žemei vertinti nenaudojami.

3.6.4. Laiko pataisa

Sandorių laiko analizė neatskiriama nuo nustatytos masinio vertinimo datos ir yra labai svarbi, kai naudojami kelerių metų duomenys ir kai nekilnojamojo turto rinka per analizuojamą laikotarpį aktyviai kinta. Masinio žemės vertinimo taisyklėse nurodoma, kad vertinimui naudojant senesnius nei 1 metų laikotarpiu įvykusius sandorius, pardavimų kainos gali būti koreguojamos laiko pataisa. Vertinimo data yra 2018 m. rugpjūčio 1 d., todėl kainų pataisa dėl laiko yra skaičiuota ir, esant būtinumui, atlikta kainų korekcija šią pataisą prilyginant prie konkretaus sandorio datos.

Laiko pataisai nustatyti gali būti panaudoti šie metodai:

1. porinė pardavimų analizė.
2. perpardavimų analizė.
3. pardavimo kainų analizė aproksimuojančia kreive.
4. daugianarė regresinė analizė.

Porinė pardavimų analizė. Atrenkami nekilnojamajam turtui analogiškų objektų pardavimai, atlikti skirtingu metu. Pataisius šių objektų kainas dėl fizinių charakteristikų skirtumų, likę kainų skirtumai priskiriami laiko faktoriaus įtakai. Turint daug lyginamų objektų rinkos duomenų, apimančių kelerių metų sandorius, galima nustatyti vidutinį rinkos keitimosi tempą atskirai kiekvienais metais. Rekomenduojama naudoti medianą, kadangi ji išeliminuoja ekstremalių reikšmių įtaką. Nustatytas kainų kitimo tempas panaudojamas sandorių kainoms koreguoti nustatytos vertinimo datos požiūriu pagal formulę:

$$KLP = K (1 + rt);$$

čia KLP – pardavimo kaina, pakoreguota vertinimo data;

K – faktinė pardavimo kaina;

r – mėnesio arba ketvirčio kainų kitimo tempas;

t – periodų skaičius (mėnesių arba ketvirčių).

Sandorių, įvykusių vėliau negu vertinimo data, kainų koregavimas atliekamas pagal formulę:

$$KLP = K (1 - rt'),$$

čia t' – periodų (mėnesių, ketvirčių) skaičius, praėjęs po vertinimo datos iki sandorio datos.

Perpardavimų analizė. Analizuojamos skirtingu metu įvykusių to paties objekto sandorių kainos. Šis metodas analogiškas poriniam pardavimų metodui, išskyrus privalumą – objektų charakteristikų skirtumų pataisų skaičiavimas yra minimalus. Trūkumas – mažas skaičius sandorių, ypač tais atvejais, kai būtina nustatyti kiekvienos zonos laiko pataisą atskirai. Dėl duomenų stokos šis metodas sujungiamas su porine pardavimų analize.

Pardavimo kainų analizė aproksimuojančia kreive. Naudojant aproksimuojančią kreivę nustatoma, kaip tam tikru laikotarpiu kito objektų ploto vieneto pardavimo kainos. Tokiai analizei abscisėje atidedami įvykusių sandorių mėnesiai (ketvirčiai), ordinatėje – ploto vieneto kainos. Išsidėsčiusius taškus aproksimuojanti kreivė parodo kainų kitimo vidutinį tempą analizuojamu laikotarpiu grafiškai, taip pat ir matematine išraiška.

Daugianarė regresinė analizė (DRA). Taikant DRA nustatoma kelių nepriklausomų faktorių, tokių kaip objektų fizinių, vietos charakteristikų įtaka priklausomam kintamajam – pardavimo kainai. Pardavimo datą DRA panaudojant kaip vieną iš nepriklausomų kintamųjų, gaunama datos veiksnio koeficiento reikšmė. Ji parodo laiko veiksnio įtaką pardavimo kainai.

Trakų rajono savivaldybės žemės grupės, kurioms laiko įtakos pataisa 2018-08-01 vertinimui nustatyta reikšminga arba nereikšminga, ir pataisai 2018-08-01 apskaičiuoti naudoti metodai pateikti toliau lentelėje.

3 lentelė. Laiko pataisų pagal žemės grupes nustatymo rezultatai

Žemės grupės pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15 p.	Laiko pataisai nustatyti taikytas metodas	Laiko pataisa reikšminga, nereikšminga
Žemės ūkio paskirties	Aproksimuojanti kreivė	Reikšminga
Mėgėjų sodų	Aproksimuojanti kreivė	Reikšminga
Gyvenamųjų teritorijų	Aproksimuojanti kreivė	Reikšminga
Komercinės	Aproksimuojanti kreivė	Reikšminga
Pramonės ir sandėliavimo	Aproksimuojanti kreivė	Reikšminga

Reikšminga laiko pataisa nustatyta žemės ūkio, mėgėjų sodų, gyvenamųjų teritorijų, komercinės, pramonės ir sandėliavimo žemės grupių sklypams, jų pardavimo kainos 2018-08-01 vertinimui pakoreguotos laiko pataisa.

3.6.5. Žemės verčių zonų žemėlapis

Masiniame žemės vertinime parengtas žemės verčių zonų žemėlapis įvertina vietos reikšmingumą. Vieta, išreikšta verčių zonomis ir joms nustatytais skaliariais, yra vertinimo modelio vienas iš kintamųjų, turinčių svarbią įtaką žemės vertei. Žemės sklypams ir statiniams sudaromos bendros verčių zonos.

Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje žemės verčių zonų žemėlapis apibrėžiamas kaip *žemėlapis, kuriame, atlikus masinį žemės vertinimą, pažymėtos skirtingą vidutinę vertę turinčios zonos (teritorijos), zonų žemės vertės rodikliai ir duomenys, reikalingi atskirų žemės sklypų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti.*

Žemės verčių zona – atliekant sisteminę analizę nustatoma ir ekonominiais veiksniais bei rinkos sandorių duomenimis grindžiama panašių kainų lygio teritorija, atvaizduojama žemės verčių zonų žemėlapyje.

Žemės verčių zonų žemėlapiai sudaryti laikantis Masinio žemės vertinimo taisyklių 14 punkto reikalavimų:

1. *žemės verčių zona turi apimti žemės plotus, kuriuose patikimumo kriterijus atitinkančių žemės sklypų kainų vidurkis pagal žemės grupę nuo gretimos žemės verčių zonos vidutinės rinkos vertės skiriasi daugiau kaip 15 procentų. Žemės sklypų kainų vidurkis nustatomas pagal žemės ir kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartyse, registruotose Nekilnojamojo turto registre, nurodytas kainas (toliau – kainų vidurkis);*

2. *žemės verčių zona kaimo vietovėje turi būti ne mažesnė kaip vienos kaimo gyvenamosios vietovės arba urbanizuota teritorija, arba žemės sklypų, kurių naudojimo būdas – rekreacinė teritorija ir kuriems taikomi žemės naudojimo apribojimai, teritorija (mėgėjų sodų teritorija, kaimo centras, valstybės saugoma teritorija, pakrančių apsaugos zonos ir kitos teritorijos, kurių priskyrimas atskiroms žemės verčių zonoms galimas geografinės informacinės sistemos (GIS) priemonėmis);*

3. *žemės verčių zonų ribos derinamos su kadastro vietovių ir blokų ribomis, gyvenamųjų vietovių ribomis, miškų masyvų ir valstybinių vandens telkinių pakraščiais ir apsaugos zonų ribomis, teritorijų planavimo dokumentuose suformuotų miestų kvartalų, urbanizuotų teritorijų ar skirtingą teritorijos tvarkymo režimą turinčių teritorijų ribomis;*

4. *žemės verčių zonų ribos neturi padalyti Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje pažymėtų žemės sklypų, išskyrus žemės sklypus, kuriuose yra inžinerinių statinių, inžinerinių tinklų ir (ar) susisiekimo komunikacijų, vandens telkinių ar hidrotechninių statinių, arba žemės sklypus, kuriuos kerta kaimo ir kartu žemės verčių zonos riba. Šiais atvejais žemės sklypo vidutinė rinkos vertė apskaičiuojama taikant žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modelyje numatytus tos žemės verčių zonos, į kurią patenka vertinamo žemės sklypo dalis pagal adresą, nurodytą Nekilnojamojo turto registre, vertinimo rodiklius. Jeigu adreso nėra, taikomi tos žemės verčių zonos, į kurią patenka didžiausia žemės sklypo dalis, rodikliai.*

Siekiant, kad kaimiškos teritorijos suskirstymas į verčių zonas pagal jos vertingumą būtų atliktas tiksliau įvertinant urbanizuotų teritorijų, sukurtos infrastruktūros, aplinkotvarkos, rekreacijos, užterštumo, reljefo veiksmų įtakos ribas, ir vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2016-04-29 rašto Nr. 1SD-1297-(10.2.) „Dėl paklausimo nagrinėjimo“ (rašto kopija pateikiama ataskaitos priede) nuostatomis, vertinamos teritorijos zonavimas atliktas kadastro žemėlapyje įbrėžtų žemės sklypų ribomis, atsisakant ankstesniais metais gyvenamųjų vietovių ribomis vykdyto kaimiškos teritorijos zonavimo.

Vadovaujantis anksčiau pateiktais teisės aktais, Trakų rajono savivaldybės teritorijos zonavimas vertingumo požiūriu atliktas panaudojant Geografinių informacinių sistemų (toliau – GIS) ArcGIS API for JavaScript ir Java priemones įmonės programuotojų sukurtą taikomąją

programą, *ArcGIS 10.3.1. for Desktop* programą, Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapių sprendinius, statistiškai patikimus šios savivaldybės žemės rinkos duomenis, atsižvelgta į žemės savininkų, savivaldybių, seniūnijų ir žemės reformos specialistų pastabas, pasiūlymus ir nurodymus, pateiktus raštu, ir viešo verčių žemėlapių ir verčių aptarimo metu, bendrojo plano sprendinius. Trakų rajono savivaldybėje sudarytos 29 verčių zonos, iš kurių Trakų mieste – 2, likusioje savivaldybės teritorijoje – 27, zonų sudarymo pagrindimas pateikiamas toliau.

52.1.1 verčių zona – Trakai – tai miestas ant vandens, nuo Vilniaus miesto nutolęs apie 28 km. Miestą supa Lukos (Bernardinų), Totoriškių, Galvės, Akmenos, Gilušio ežerai. Trakuose yra nemažai architektūros, kultūros, istorijos paminklų. Trakų rajono savivaldybės centras – Trakų miestas, išskirtas į atskirą zoną, kurioje aukštas nekilnojamojo turto kainas suformavo čia esančios pagrindinės savivaldybės valstybės institucijos, prekybos ir paslaugų centrai, bankai, poliklinika, kultūros objektai, suformuota infrastruktūra, sutvarkyta aplinka. Be minėtų veiksmų Trakų miestas žymus ne tik rajono mastu, bet ir visos Lietuvos mastu, kaip kultūrinis – istorinis paminklas su žymiąja Trakų pilimi. Trakai - rekreacijos centras, išsiskiriantis aukštomis nekilnojamojo turto kainomis, kurios turi tendenciją išlikti aukštos. Yra savivaldybės pastatas, rajono centrinė ligoninė ir poliklinika, kultūros rūmai.

52.1.2. zona – tai Trakų miesto verčių zona, apimanti naujai prijungtas prie miesto Babriškių, Naujasodžių ir Žaizdrių kaimų teritorijas, kuriose nekilnojamojo turto kainos mažesnės už Trakų senamiesčio kainas. Teritorijose dominuoja namų valdos – senesnės ir naujos statybos privatūs mediniai ir plytų mūro gyvenamieji namai. Zonos teritorijoje yra Babruko ežeras, taip pat yra ir sodų bendrija, kuri palaipsniui užstatoma individualiais gyvenamaisiais namais. Zonos teritorijoje esančioje Aukštadvario gatvėje yra UAB „Trakų paslaugos“ administracinis ir gamybinis pastatai, degalinė, UAB „Trakis“, UAB „Altitudė“ ir kt. Šios Trakų miesto teritorijos pastaraisiais metais intensyviai urbanizuojamos, pasižymi aukštomis kainomis.

52.2 verčių zona – Lentvario miestas, nutolęs nuo Trakų miesto 6 km atstumu, esantis prie pat Vilniaus ir Trakų rajonų savivaldybių ribos. Tai pramoninis Trakų rajono miestas: veikia viena didžiausių pramonės įmonių – UAB „Kaitra“, veikia kilimų (AB „Kilimai“), metalo gaminių („Lentima“, „Kaitec“, „Minartis“, „Gijona“), medienos apdirbimo („Lentvario mediena“), medinio karkaso skydinių namų („Jūsų namas“), santechnikos, šildymo įrenginių (UAB „Kaitra“) gamybos bendrovės. Lentvaris – stambus geležinkelio mazgas (praeina tarptautinės reikšmės geležinkelio magistralės). Dėl geros strateginės padėties, artumo su Vilniaus miestu, beatsigaunančių įmonių (kas sąlygoja gyventojų užimtumą), Lentvario miestas nekilnojamojo turto kainomis lygiuojasi į Grigiškių miestą, esantį Vilniaus miesto savivaldybėje.

52.3 verčių zona – Senųjų Trakų kaimas. Šis kaimas nutolęs nuo Trakų 4 km atstumu, žinomas nuo 1316 metų. Dėl nedidelio atstumo iki Trakų miesto, per kaimą praeinančios geležinkelio magistralės, praeityje žinomos įmonės – Nerūdinių medžiagų kombinato, negyvenamosios paskirties nekilnojamas turtas Senųjų Trakų kaime paklausus. Kaimas užstatytas individualiais senesnės statybos gyvenamaisiais namais, yra ir keletas sovietiniais laikais statytų daugiabučių gyvenamųjų namų. Dėl gero susisiekiimo, tradicijų (istorinis kaimas) Senųjų Trakų kaimas išskirtas į atskirą verčių zoną.

52.4 verčių zona – Rūdiškės – nedidelis miestas, seniūnijos centras, į pietus 15 km atstumu nuo Trakų miesto, prie Vilnius – Gardino geležinkelio. Aplink miestą – dideli Rūdiškių miškai, kas sąlygoja medienos apdirbimo verslo atsiradimą šioje gyvenvietėje. Nekilnojamojo turto kainos Rūdiškėse didesnės už gretimuose kaimuose esantį nekilnojamąjį turtą. Rūdiškėse dominuoja namų valdos – senesnės statybos privatūs mediniai ir plytų mūro gyvenamieji namai, sukurta socialinė infrastruktūra.

52.5 verčių zona – Paluknio kaimas su besiribojančiais Bakieriškių, Dainių, Kajetoniškių, Kiauliškių kaimais, įsikūręs Luknos upelio krantuose, šalia tarptautinės Vilnius – Gardinas automagistralės. Paluknys – senas gatvinis kaimas, kuriame dominuoja privatūs ankstesnės statybos gyvenamieji namai ir keliolika daugiabučių gyvenamųjų namų, Liepynų kaime statomas naujų gyvenamųjų namų kvartalas. Netoli Paluknio kaimo įsikūręs Vilniaus aviacijos technikos sporto klubas. Nekilnojamojo turto kainos Paluknio kaime panašios kaip ir Rūdiškių miestelyje, bet

aukštesnės už greta esančios verčių zonos 52.14, todėl Paluknio teritorija išskirta į atskirą verčių zoną.

52.6 ir 52.7 verčių zonos – Lieponių, Klepočių, Mažųjų Lieponių, Pagelužio, Vaikštenių ir Grendavės kaimai Trakų rajono pietvakariuose, Aukštadvario regioniniame parke – seniūnijų administraciniai centrai, vienas nuo kito nutolę apie 20 km atstumu. Šiuose kaimuose dominuoja namų valdos – senesnės statybos privatūs mediniai ir plytų mūro gyvenamieji namai. Dėl neblogo susisiektimo su Trakų bei Vilniaus miestais nekilnojamas turtas šiuose kaimuose paklausesnis už greta esančių 52.14 ir 52.20 verčių zonų kaimų.

52.8 verčių zona – Onušio miestelis – tai nedidelis miestelis Dzūkų aukštumoje – urbanistikos paminklas, esantis atokiau nuo pagrindinių kelių, apie 30 km į pietvakarius nuo Trakų miesto. Miestelis žymus Vilniaus katedrą primenančia bažnyčia, miestelio pakraštyje yra vaizdingas Onušio ežeras. Čia, kaip ir daugumoje Trakų rajono vietovių, dominuoja privačios valdos su senesnės statybos gyvenamaisiais namais. Dėl rekreacinės aplinkos nekilnojamas turtas šiame miestelyje paklausus, todėl teritorija išskirta į atskirą verčių zoną.

52.9 verčių zona – Aukštadvario miestelis – urbanistikos paminklas, esantis prie kelio Trakai – Birštonas. Jo centras – senoji turgaus aikštė, apstatyta 20 a. pr. pastatais. Miestelis dar žymus bažnyčios ir vienuolyno ansambliu, Aukštadvario dvaru. Miestelis užstatytas pokario metais statytais mediniais ir plytų mūro individualiais gyvenamaisiais namais, besiribojantis su ežerais. Šis Trakų rajono savivaldybės rekreacinėje dalyje esantis miestelis patrauklus dėl savo strateginės padėties (rekreacinė zona), ramios aplinkos, patogaus susisiektimo bei susiformavusios infrastruktūros, iš gretimų kaimų išsiskiria aukštesnėmis nekilnojamojo turto kainomis.

52.10 verčių zona – teritorija, supanti Trakų miestą, nutolusi iki 10 km atstumu nuo Trakų miesto, besiribojanti su Lentvario miestu. Tai perspektyvi gyvenamųjų namų statybai teritorija: dėl nedidelio atstumo, vandens telkinių, gražios aplinkos bei patogaus susisiektimo su Trakų ir Lentvario miestais nekilnojamas turtas šioje teritorijoje turi paklausą, todėl ši teritorija išskirta į atskirą verčių zoną.

52.11 verčių zona – populiari ir paklausia teritorija, besiribojanti su Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybėmis. Tai žinomi ir populiariūs Kiemeliškių, Dėdeliškių, Valų ir Vosyliukų kaimai. Dėl lokalizacijos (zoną kerta Vilnius – Klaipėda automagistralė) dalis šios teritorijos perspektyvi ir paklausia logistikos, komercijos, pramonės objektų statybai. Nekilnojamas turtas šioje teritorijoje paklausus ir pasižymi aukštomis kainomis dar ir dėl Nėries pakrantėje išsidėsčiusių didelių sodų bendrijų masių, gyvenamųjų namų plėtros, todėl ši teritorija išskirta į atskirą verčių zoną.

52.12, 52.15, 52.16 ir 52.17 verčių zonos – teritorijos Trakų r. sav. šiaurinėje ir centrinėje dalyje. Tai perspektyvios nekilnojamojo turto požiūriu teritorijos: tiek rekreacinės paskirties (daug ežerų, miškų, draustinių, sodų bendrijų), tiek gyvenamosios paskirties pastatų statybai. Žemės sklypai su gyvenamaisiais namais, ypatingai prie vandens telkinių, turi nemažą paklausą ir tokia tendencija išliks ateityje. Dėl teritorijų populiarumo teritorijos išskirtos į atskiras verčių zonas.

52.13 verčių zona – su Vilniaus miesto savivaldybės riba besiribojanti teritorija, išsidėsčiusi kairėje Vilnius – Druskininkai automagistralės pusėje. Didesni ir žinomi kaimai: Šventininkai, Naujasis ir Senasis Tarpupis. Dėl būsimos plėtros (šalia automagistralės numatyta verslo ir logistikos objektų statyba), numatytos bendrajame plane, gero susisiektimo, nedidelio atstumo iki Vilniaus miesto, įvairios paskirties nekilnojamojo turto paklausa šioje teritorijoje pastaruoju metu kilo, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

52.14 verčių zona – užimanti didelę pietinę savivaldybės dalį, kurioje dominuoja miškai, nedideli kaimai su vyraujančiais senais mediniais individualiais namais, viensėdžiai su nedideliais žemės ūkio paskirties žemės sklypais. Pramonės bei komercijos objektų šioje teritorijoje nėra (smulkios parduotuvės pagrinde įrengtos gyvenamuosiuose namuose), gyventojų užimtumas sutelktas žemės ir miškų ūkyje. Dėl išvardintų aplinkybių šioje teritorijoje vyrauja vienos žemiausių Trakų r. savivaldybės nekilnojamojo turto kainos (išskyrus nekilnojamąjį turtą, esantį prie vandens telkinių), todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

52.18, 52.19 ir 52.20 verčių zonos – užima beveik pusę Trakų rajono savivaldybės teritorijos. Tai teritorijos, kuriose sutelkta dauguma Trakų rajono ežerų, miškų, parkų. Šiose teritorijose

pramonės objektų nėra, vykdoma smulki paslaugų veikla, nedideli žemės ūkiai. Pagrindinis žmonių pragyvenimo šaltinis – žemdirbystė, gyvulininkystė, medienos ruošą, kaimo turizmas. Dėl ramios, poilsui palankios aplinkos, palyginti nedidelio atstumo iki Trakų ir Vilniaus miestų, dėl apribojimų (parkai, draustiniai), žemės sklypai su pastatais, esantys prie vandens telkinių, turi paklausą, todėl pasižymi nemažomis kainomis.

52.21 verčių zona – perspektyvi Trakų rajono teritorija, besiribojanti su Akmenos ežeru ir Trakų miestu. Paklausi nekilnojamojo turto požiūriu Trakų teritorija, kurioje yra populiarūs kaimai: Jovariškių, Varatniškių ir kt., išsidėstę Akmenos ežero pakrantėje. Teritorija užstatyta senais ir naujais gyvenamaisiais namais, pasižymi aukštomis nekilnojamojo turto kainomis, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

52.22 verčių zona – Trakų seniūnijos dalis, kurioje yra populiarūs Akmenos ir Bitiškių ežerai ir dar keletas nedidelių ežerų. Šioje zonoje yra paklausūs nekilnojamojo turto požiūriu Akmenos, Bražuolės, Kudrionių, Kudrionių Girios ir kt. kaimai. Ši teritorija, išsiskirianti gražia, vandeninga aplinka – populiarai bei paklausi nekilnojamojo (tiek gyvenamosios, tiek ir rekreacinės paskirties) turto požiūriu, todėl išskirta į atskirą verčių zoną.

52.23 verčių zona – Trakų seniūnijos teritorija, išsidėsčiusi aplink gerai žinomą, populiarų Margio ežerą, esanti prie Trakai – Birštonas kelio. Ši brangiausia Trakų rajono teritorija (Markininkų, Penkininkų, Malūnių kaimai) išskirta į atskirą verčių zoną dėl čia esančių prabangių gyvenamųjų bei poilsio namų. Taip pat čia išsidėsčiusios prabangios kaimo turizmo sodybos. Tai teritorija pasižyminti išskirtinai aukštomis nekilnojamojo turto kainomis.

52.24 verčių zona – Grendavės ir Onušio seniūnijų teritorijose esančios gyvenvietės: Žuklių, Panošiškių, Jankovicų, išsidėsčiusios aplink ypač gražaus kraštovaizdžio Vilkokšnio ežerą. Sovietiniais laikais aplink ežerą buvo pastatyta keliolika poilsiaviečių, kurios pastaraisiais metais privatizuotos, rekonstruotos. Nekilnojamas turtas (gyvenamosios ir rekreacinės paskirties) šioje teritorijoje turi paklausą, o tuo pačiu ir aukštą kainą.

52.25 verčių zona – Lentvario ir Senujų Trakų seniūnijų teritorijose esančios gyvenvietės: Račkūnų, Užukampio, Dobrovolės ir Pabalių kaimai, išsidėję šalia kelių Vilnius - Trakai ir Vilnius – Druskininkai. Šių kaimų teritorijos į atskirą verčių zoną išskirti dėl pastaraisiais metais vykstančios intensyvios plėtros: statomi nauji logistikos ir komerciniai objektai, formuojasi nauji individualių gyvenamųjų namų kvartalai.

52.26. zona – Varnikų, Varnikėlių, Ostruvkos kaimų teritorijos, besiribojančios su Trakų miestu bei pagrindiniais Trakų ežerais: Galvės, Skaisčio, Lukos. Zonos teritorijoje yra ir keletas mažesnių ežerų: Baluošys, Piliškių, Ilgelis. Prie pagrindinių kelių įsikūrę ir keletas įmonių. Tai perspektyvi gyvenamųjų namų bei poilsio pastatų statybai teritorija: dėl nedidelio atstumo iki Trakų miesto, gražios aplinkos bei patogaus susisiekimo su Trakų miestu nekilnojamas turtas šioje teritorijoje turi paklausą, ypač prie vandens telkinių, todėl ši teritorija išskirta į atskirą verčių zoną.

52.27. ir 52.28. zonos – Trakų rajono savivaldybės teritorijos, išskirtos į atskiras verčių zonas dėl ypač gražių vietovių, kuriose dominuoja miškai ir vandens telkiniai. Nedideli kaimai, užstatyti senos ir naujos statybos gyvenamaisiais namais, išsidėstę didesnių ir mažesnių ežerų pakrantėse, kur ribojamos statybos, todėl pasižymi nemaža pakausa ir didėjančiomis kainomis. Minėti veiksniai lėmė šių vietovių išskyrimą į atskiras verčių zonas.

GIS taikomojoje programoje suformavus verčių zonas ir vadovaujantis teminių žemėlapių rengimo reikalavimais, numatytais Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatyme, parengus skaitmeninį žemės verčių žemėlapi, žemės sklypams miestuose ir kaimiškose teritorijose pagal jų vietą kadastro žemėlapyje automatizuotai parenkama verčių zona ir zonos vertingumo rodikliai, numatyti vertinimo modelyje. GIS priemonių naudojimas sudaro sąlygas teisingai priskirti zonų reikšmingumo rodiklius žemės sklypams, kurie naujai registruojami kadastro žemėlapyje, taip pat eliminuojamos neteisingai suteiktų adresų klaidos.

Dėl verčių zonų ribų nustatymo žemės sklypų ribomis ir sklypų vietos identifikavimo pagal jų koordinatas bei adresus kadastro žemėlapyje GIS priemonėmis, verčių zonas tiksliai aprašyti tekstu sudėtinga ir netikslinga, nes tekstinis aprašymas tampa nereikalingas sklypo geografinės vietos

identifikavimui. Dėl anksčiau išdėstytų aplinkybių masinio žemės vertinimo ataskaitose verčių zonų tekstiniai aprašymai nepateikiami.

Susipažinti su patvirtintais savivaldybės teritorijos žemės verčių zonų žemėlapiais ir atlikti žemės verčių zonų paiešką galima interneto puslapyje <http://www.regia.lt/zemelapis/>. Nurodytame puslapyje verčių zonų paieška atliekama savivaldybių sąraše pažymint norimą savivaldybę, temų sąraše pažymint laukus – *verčių zonos; sklypai*, paieškos laukuose įvedant žemės sklypo unikalų numerį arba jo adresą. Žemės verčių žemėlapyje pateikiamos verčių zonų tikslios ribos ir zonų numeriai, žemės kadastro žemėlapių žemės sklypai, gatvių ir kita vietos informacija.

3.6.6. Rekreatinio naudojimo koeficientas K_r

Masinio žemės vertinimo taisyklių 26 punkte nurodoma, kad *žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modeliai, nurodyti Taisyklių 18 punkte, gali būti tikslinami taikant rinkos duomenų analize pagrįstus koeficientus ir pataisas*. Koeficientai (pataisos) leidžia detaliau ir tiksliau įvertinti žemės sklypų charakteristikas, kurių įtaka bendrame rinkos duomenų kontekste statistinės analizės priemonėmis ne visada nustatoma kaip reikšminga.

Rekreatinio naudojimo koeficientas K_r taikomas apskaičiuojant vidutinę rinkos vertę žemės ūkio ir vandens ūkio paskirties žemės sklypams, kurių naudojimo būdas yra rekreatinio naudojimo žemės sklypai ar rekreatiniai vandens telkiniai. Koeficientas K_r konkrečiai žemės verčių zonai nustatomas pagal šią formulę (Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.1 papunktis):

$K_r = Re1/VRV1$, kur:

$Re1$ – žemės ūkio paskirties žemės sklypų, parduotų rekreatinėse teritorijose, 1 hektaro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

$VRV1$ – žemės ūkio paskirties žemės sklypų, esančių nerekreacinėse teritorijose, 1 hektaro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose, apskaičiuota pagal žemės ūkio paskirties žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelį.

Tose žemės verčių zonose, kuriose žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_r nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Analizuojant žemės ūkio paskirties žemės sklypų rinkos duomenis Trakų r. sav. teritorijoje, nustatyta, kad žemės verčių zonose Nr. 52.13–52.15, 52.17–52.20, 52.22 ir 52.24 žemės sklypai, kurių plotas iki 3 ha, palyginti su didesnių plotų žemės sklypais, parduoti už žymiai didesnę ploto vieneto – 1 ha kainą. Nustatyta, kad didesnėmis kainomis pasižymintys žemės sklypai yra prie vandens telkinių arba panašiose, rekreacijai tinkamose, teritorijose. Siekiant tokias teritorijas įvertinti artima rinkai verte, joms nustatyti rekreatinio naudojimo koeficientai K_r . Jie apskaičiuoti rekreacijai tinkamų žemės sklypų pardavimo kainas verčių zonoje lyginant su žemės sklypų, nepasižyminčių rekreacinėmis savybėmis, toje pačioje verčių zonoje vertėmis, apskaičiuotomis pagal vertinimo modelius. Koeficientų K_r apskaičiavimas pagal verčių zonas pateiktas toliau lentelėje.

4 lentelė. Koeficientų K_r apskaičiavimas pagal verčių zonas

Verčių zona	Re (1 ha, Eur)	VRV1 (1 ha, Eur)	Kr (2 skilties 1 ha kainų vidurkis/3 skilties VRV)
1	2	3	4
52.17	29686	3467	6,82
52.17	21700		
52.17	19520		
1 ha vidurkis:	23635,33		
52.18	21142	1611	7,09
52.18	10948		
52.18	7000		
52.18	6597		
1 ha vidurkis:	11421,75	1696	7,21
52.20	15406		
52.20	11434		

52.20	9843		
1 ha vidurkis:	12227,67		
52.24	19109		
52.24	13700	2424	6,77
1 ha vidurkis:	16404,5		
Koeficientų K_r vidurkis:			6,97

Lentelės 4 skiltyje gauti kainų santykiniai dydžiai verčių zonose kinta 6,77 – 7,21 intervale, skirtumai nėra paaiškinami žemės sklypų charakteristikomis, fiksuojamomis nekilnojamojo turto registre, todėl siekiant objektyvaus kainų skirtumo rodiklio vertintojas apskaičiuoja 4 skilties koeficientų aritmetinį vidurkį, jo reikšmė pateikiama lentelės 4 skilties paskutinėje eilutėje. Tokiu būdu gautas koeficientas K_r 6,97 pakankamai pagrįstas ir naudotinas žemės naudojimo būdų – rekreacinio naudojimo žemės sklypai, ar rekreaciniai vandens telkiniai, sklypų vertinimui.

Kitoms verčių zonoms dėl rinkos duomenų trūkumo K_r koeficientas 6,97 yra priskirtas ekspertiškai darant prielaidą, kad jose rekreacinėmis savybėmis pasižyminčių žemės sklypų rinkos aplinkybės yra analogiškos toms, kurių rinkos pagrindu yra apskaičiuotas šis koeficientas. Koeficientų reikšmės pagal verčių zonas pateiktos Savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitų dalyje „Verčių pataisos ir rekreaciniai koeficientai“ interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php>, paieškos lauke Masinio vertinimo dokumentų paieška“, parinkus reikiamą savivaldybę.

Apskaičiuojant žemės ūkio paskirties ir vandens ūkio paskirties žemės sklypų, naudojamų rekreacijai (esančių nustatyta tvarka patvirtintose rekreacinėse teritorijose), vidutinės rinkos vertės, K_r koeficientu didinama modelio pagalba apskaičiuota vertė tik 3 ha plotui, o likęs žemės sklypo plotas vertinamas pagal modelį be K_r koeficiento. Jeigu rekreacinėje teritorijoje žemės sklypas yra 3 ha ir mažesnio ploto, tokiu atveju apskaičiuojant vidutinę rinkos vertę visam žemės sklypui pritaikomas K_r koeficientas.

Vadovaujantis Žemės naudojimo būdų turinio aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D1-40 „Dėl žemės naudojimo būdų turinio aprašo patvirtinimo“ Nekilnojamojo turto registre fiksuojamas žemės ūkio paskirties žemės sklypų naudojimo būdas–rekreacinio naudojimo žemės sklypai, ir vandens ūkio paskirties žemės sklypų naudojimo būdas–rekreaciniai vandens telkiniai. Šiems naudojimo būdams taikomas K_r koeficientas. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

Miesto teritorijos, pasižyminčios rekreacinėmis savybėmis ir išsiskiriančios aukštesniu žemės sklypų pardavimo kainų lygiu, žemės verčių žemėlapyje yra išskirtos į didesnio vertingumo žemės verčių zonas. Tokiu būdu mieste yra įvertintos žemės ūkio paskirties, žemės naudojimo būdo – *rekreacinio naudojimo žemės sklypai*, ir vandens ūkio paskirties žemės sklypų naudojimo būdo – *rekreaciniai vandens telkiniai*, žemės sklypų rekreacinės savybės. Vadovaudamiesi anksčiau minėta aplinkybe, taip pat ir dėl tokios žemės rinkos duomenų trūkumo, vertintojai daro išvadą, kad žemės ūkio ir vandens ūkio paskirčių žemės sklypai mieste, pasižymintys rekreacinėmis savybėmis, yra įvertinti pakankamai verčių zonomis, rekreacinės įtakos koeficientų 52.1.1, 52.1.2 zonoms nepateikia.

3.6.7. Konservacinės paskirties koeficientas K_k

Konservacinės paskirties koeficientas K_k taikomas konservacinės paskirties žemės sklypų, vertinamų žemės ūkio žemės grupės modeliu, vertės patikslinimui. Koeficientas K_k nustatomas pagal šią formulę (Masinio žemės vertinimo taisyklų 26.2 papunktis):

$K_k = \text{Kons1} / \text{VRV1}$, kur:

Kons1 – konservacinės paskirties žemės sklypų 1 hektaro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

VRV1 – žemės ūkio paskirties žemės sklypų 1 hektaro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Tose žemės verčių zonose, kuriose žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_k nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Žemės vertinimo masiniu būdu ataskaitų viešo svarstymo metu fiksuojamos žemės savininkų pastabos, kad konservacinės paskirties žemė, kurią sudaro žemės naudojimo būdo – gamtinių rezervatų ir kultūros paveldo objektų žemės sklypai, dėl žemės naudojimo apribojimų yra mažiau paklausūs rinkoje nei žemės ūkio ir vandens ūkio žemės sklypai, todėl jų vertė yra mažesnė. Atlikus papildomą rinkos analizę, nustatyta, kad šalyje yra užfiksuota 14 konservacinės paskirties sklypų pardavimų, jų 1 ha kainos statistika nėra patikima ir nėra naudotina kainų skirtumo tarp žemės ūkio ir konservacinės paskirties žemės kainų koeficientui apskaičiuoti ir pagrįsti. Atsižvelgiant į šią aplinkybę, konservacinės paskirties žemės vertės skirtumo koeficientas nustatytas atlikus atestuotų ir praktinę turto vertinimo patirtį turinčių nekilnojamojo turto vertintojų apklausą. Apibendrinant jų išsakytus argumentus ir nuomones, ekspertiškai nustatytas konservacinės paskirties žemės koeficientas K_k 0,80. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutines rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.8. Mažesnių kaip 4 arai žemės sklypų koeficientas K_4

Nesutvarkytose, žemėtvarkos požiūriu probleminėse miesto teritorijose, atskirais atvejais savivaldybė formuoja mažesnius kaip 4 arų žemės sklypus. Tokie sklypai nėra paklausūs dėl statybų ribojimo, todėl juos įsigyti gali būti suinteresuoti tik besiribojančių žemės sklypų savininkai ar naudotojai. Dėl tokių žemės sklypų panaudojimo ir paklausos ribotumo jų rinkos vertė yra žemesnė, lyginant su „normaliais“ žemės sklypais.

Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.3 papunktyje nurodoma, kad koeficientas K_4 taikomas mažesniems kaip 4 arų Taisyklių 15.3 papunktyje nurodytiems žemės sklypams. Koeficientas K_4 nustatomas pagal šią formulę (Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.3 papunktis):

$K_4 = 4 a1/VRV1$, kur:

4 a1 – žemės sklypų, nurodytų Taisyklių 15.3 papunktyje, mažesnių kaip 4 arai, 1 aro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

VRV1 – žemės sklypų, nurodytų Taisyklių 15.3 papunktyje, 4 arų ir didesnio ploto, 1 aro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Tose žemės verčių zonose, kuriose žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_4 nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Registru centras atliko tokių žemės sklypų rinkos tyrimą, paskutinių 5 metų rinkos duomenis ir kainų skirtumų skaičiavimus pateikia toliau lentelėje.

5 lentelė. Žemės sklypų, didesnių kaip 4 arai, ir mažesnių kaip 4 arai, rinkos kainų skirtumų apskaičiavimai

Miestas	Zonos Nr.	Sklypų skaičius	Dalis	Paskirtis	Sandorio suma, Eur	Sklypo plotas, ha	1 aro kaina, Eur	1 a kainų vidurkis (> 4a, ir <4a)	Koeficientas K4zon (<4a/>4a)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Vilnius	57.22	1	1	Kita (žemės)	14481	0,0440	3291	>4a 3235	0,69	
Vilnius	57.22	1	1	Kita (žemės)	43663	0,1298	3364			
Vilnius	57.22	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	34754	0,1084	3206			
Vilnius	57.22	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	25718	0,0845	3044			
Vilnius	57.22	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	25718	0,0786	3272			
Vilnius	57.22	1	1	Kita (žemės)	9181	0,0399	2301	<4a 2246		0,67
Vilnius	57.22	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	6285	0,0262	2399			
Vilnius	57.22	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	2404	0,0118	2037			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (žemės)	28962	0,1050	2758	>4a 2977	0,67	
Vilnius	57.23	1	1	Kita (žemės)	33306	0,1077	3093			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (žemės)	28962	0,0900	3218			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	33886	0,1238	2737			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	31858	0,1008	3161			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (mažaukš. ter.)	57924	0,2000	2896			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	8138	0,0383	2125	<4a		

Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	7414	0,0373	1988	1985		
Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	6401	0,0306	2092			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	7074	0,0381	1856			
Vilnius	57.23	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	5706	0,0306	1865			
Miestas	Zonos Nr.	Sklypų skaičius	Dalis	Paskirtis	Sandorio suma, Eur	Sklypo plotas, ha	1 aro kaina, Eur	1 a kainų vidurkis (> 4a, ir <4a)	Koeficientas K4zon (<4a/>4a)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	16624	0,0928	1791	>4a 1819	0,71	
Vilnius	57.28	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	26935	0,1551	1737			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	34465	0,1953	1765			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	19115	0,1025	1865			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	17088	0,1000	1709			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	18825	0,1025	1836			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	21141	0,1123	1883			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	22057	0,1120	1969			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (žemės)	5039	0,0340	1482	<4a 1296		
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	2751	0,0246	1119			
Vilnius	57.28	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	4924	0,0383	1286			
Vilnius	57.30	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	18825	0,1500	1255	>4a 1369	0,70	
Vilnius	57.30	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	17377	0,1200	1448			
Vilnius	57.30	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	18825	0,1340	1405			
Vilnius	57.30	1	1	Kita (žemės)	14481	0,0978	1481			
Vilnius	57.30	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	18825	0,1500	1255			
Vilnius	57.30	1	1	Kita (žemės)	3591	0,0300	1197	<4a 956		
Vilnius	57.30	1	1	Kita (žemės)	3475	0,0373	932			
Pagiriai	57.30	1	1	Kita (žemės)	956	0,0102	937			
Vilnius	57.30	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	811	0,0107	758			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	28962	0,1446	2003			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	28962	0,1466	1975			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	27514	0,1500	1834			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	18825	0,1019	1847			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	23239	0,1003	2317			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	23170	0,1007	2301			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	24618	0,1339	1839			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	38519	0,1863	2068			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	2809	0,0172	1633	<4a 1471		
Vilnius	57.32	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	4634	0,0321	1443			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	1883	0,0139	1354			
Vilnius	57.32	1	1	Kita (žemės)	4228	0,0291	1453			
Vilnius	57.57	1	1	Kita (žemės)	31134	0,0645	4827	>4a 5113	0,72	
Vilnius	57.57	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	62268	0,1290	4827			
Vilnius	57.57	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	78197	0,1300	6015			
Vilnius	57.57	1	1	Kita (mažaaukšč. ter.)	57924	0,1211	4783			
Vilnius	57.57	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	4278	0,0118	3626	<4a 3676		
Vilnius	57.57	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	14423	0,0387	3727			
Vilnius	57.73	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	17377	0,0609	2853	>4a 2846	0,75	
Vilnius	57.73	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	21722	0,0765	2839			
Vilnius	57.73	1	1	Kita (žemės)	5358	0,0249	2152	<4a 2122		
Vilnius	57.73	1	1	Kita (žemės)	5039	0,0235	2144			
Vilnius	57.73	1	1	Kita (gyv. teritorijos)	5937	0,0287	2069			

10 skilties kainų santykių vidurkis (koeficientas): 0,71

1 aro kainų skirtumų nustatymui žemės sklypams, kurių plotai yra mažesni už 4 arus, atlikta mažesnių kaip 4 arai, ir didesnių kaip 4 arai, sklypų kainų lyginamoji analizė. Lyginimui parinkti rinkoje parduoti sklypai panašūs pagal jų vietą – verčių zoną, paskirtį ir naudojimo būdą, pardavimo datą. Kainų analizei panaudoti tik žemės sklypų be statinių, ir kai pardavimas vyko tik vieno sklypo, sandoriai. Lygintinų sklypų pardavimai užfiksuoti Vilniaus miesto 57.22, 57.23, 57.28, 57.30,

57.32, 57.57 ir 57.73 verčių zonose, jose nustatyti kainų skirtumų koeficientai su apskaičiavimų sekomis, yra pateikti 5 lentelės 9 ir 10 skiltyse.

Siekiant objektyvaus ir pagrįsto rezultato, pirmiausia apskaičiuoti atskirose verčių zonose įvykusių sandorių 1 aro kainų aritmetiniai vidurkiai, skaičiavimai pateikti 5 lentelės 9 skiltyje. Kainų vidurkių santykiniai skirtumai pagal zonas K_4 zon apskaičiuoti 5 lentelės 10 skiltyje pagal formulę:

$K_4 \text{ zon} = 9$ skilties verčių zonoje $<4a$ sklypų kainų vidurkis/ 9 skilties verčių zonoje $>4a$ sklypų kainų vidurkis.

Apskaičiuotų koeficientų K_4 zon reikšmės verčių zonose kinta 0,67–0,75 intervale. Gauta skirtumų sklaida pateisinama vietos įvairovės ir sandorio pusių požiūriu į nekilnojamojo turto privalumus ir trūkumus subjektyvumu. Galutinė koeficiento reikšmė nustatyta apskaičiuojant 5 lentelės 10 skilties koeficientų aritmetinį vidurkį, gautas koeficientas K_4 0,71 pateiktas 10 skilties paskutinėje eilutėje.

Trakų r. sav. teritorijos mažesnių kaip 4 arai žemės sklypų vertės korekcijai koeficiento K_4 reikšmės nustatymas dėl mažų sklypų rinkos duomenų trūkumo yra pasunkintas. Atsižvelgiant į tai, kad mažesnių kaip 4 arai žemės sklypų užstatymo ribojimai Trakų r. sav. teritorijoje yra analogiški kaip Vilniaus mieste, kad taikant koeficientą žemės vertė sumažinama proporcingai jos nustatytai vertei iki pataisos taikymo, darytina išvada, kad Vilniaus miesto žemės sklypams nustatytas koeficientas K_4 0,71 pagrįstai taikytinas ir Trakų r. sav. žemės sklypų vertinimui.

Išvada. Trakų r. sav. teritorijos gyvenamųjų teritorijų žemės grupės, apibrėžtos Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.3 papunktyje, sklypų, mažesnių kaip 4 arai, vertinimui, modelyje taikomas vertę mažinantis koeficientas K_4 0,71. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.9. Miškų pataisa MP

Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.4 papunktyje nurodoma, kad miškų pataisa MP apskaičiuojama šių taisyklių 15.1 papunktyje nurodytiems žemės sklypams – miškų ūkio, žemės ūkio, vandens ūkio, konservacinės paskirties, kitos paskirties naudojimo būdų – naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, kuriuose fiksuojama žemės naudmena – miškas. Pataisa MP nustatoma pagal šią formulę:

$MP = -VRV1 \times \text{Žmiško} \times (1 - KM\bar{U}1 / VRV1)$, kur:

VRV1 – žemės ūkio paskirties žemės sklypų be miško žemės 1 hektaro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose;

KM $\bar{U}$ 1 – miškų ūkio paskirties žemės sklypų, kuriuose iškirstas miškas, 1 hektaro pirkimo–pardavimo kainos vertinamose žemės verčių zonoje;

Žmiško – miško plotas, nurodytas žemės sklypo duomenyse, įrašytuose Nekilnojamojo turto registre.

Pataisos reikšmė nustatoma analizuojant miškų ūkio paskirties žemės sklypų, kuriuose iškirsti medynai, pardavimo kainas, o tose žemės verčių zonose, kuriose žemės rinkos duomenų trūksta, ši pataisos reikšmė nustatoma žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Masinio žemės vertinimo modeliuose miško pataisa MP apskaičiuojama taip:

Kai sklypo 1 ha vertė (V_{baz1}), apskaičiuota pagal modelio formulę nepritaikius pataisų koeficientų ir neatsižvelgus į pataisas, gaunama $V_{baz1} \leq 1854$ Eur Lt, tai MP apskaičiuojama taip:

$MP = -\text{Žmiško} \times V_{baz1} \times 0,75$.

Kai sklypo 1 ha vertė gaunama $V_{baz1} > 1854$ Eur, tai MP apskaičiuojama taip:

$MP = -\text{Žmiško} \times V_{baz1} \times ((V_{baz1} \times 0,995 - 463) / V_{baz1})$,

Čia Žmiško – sklypo plotas miškų ūkio paskirties sklypams, ir kituose sklypuose – miško sklypo dalis, kuri kadastriniuose duomenyse nurodoma kaip „miško plotas“.

Pataisos taikymas apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.10. Žemės našumo balo pataisa NBP

Žemės ūkio paskirties žemės sklypų vertingumas priklauso nuo buvimo vietos, sklypo dydžio, formos, reljefo, susisiektimo patogumo, infrastruktūros išvystymo ir kitų veiksnių, taip pat nuo dirvožemio derlingumo. Žemės derlingumą apibūdina žemės našumo balas. Didesnio našumo balo žemėje, taikant standartines agrotechnines priemones, išauginami didesni derliai, tokios žemės savininkai gauna didesnę naudą. Šalies teritorijoje žemės našumas kinta nuo 10 iki 70 balų. Rinkos dalyviai, pirkdami sklypus žemės ūkio veiklai, atsižvelgia į žemės našumo balą, todėl aukšto derlingumo šalies teritorijose fiksuojamos aukštesnės sandorių rinkos kainos, lyginant su teritorijomis, kuriose žemės našumo balas žemesnis. Atliekant masinį žemės vertinimą, našumo balo įtaka įvertinama zonavimo pagalba. Didesnėse, ypač sudėtingo reljefo verčių zonose, esant dideliems sklypų našumo balų skirtumams, zonavimo pagalba našumo balas įvertinamas nepakankamai. Siekiant tikslesnio žemės ūkio paskirties žemės sklypų įvertinimo, į vertės apskaičiavimo modelį įvedama žemės našumo balo pataisa. Našumo balo pataisa – vertinamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo vertės padidėjimas arba sumažėjimas, apskaičiuojamas atsižvelgiant į skirtumą tarp to žemės sklypo našumo balo ir toje pačioje verčių zonoje esančių ir modeliui sudaryti panaudotų žemės sklypų našumo balų vidurkio.

Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.5 papunktyje nurodoma, kad žemės našumo balo pataisa NBP taikoma žemės sklypams, priskirtiems šių taisyklių 15.1 papunktyje nurodytai žemės grupei, išskyrus miškų ūkio ir kitos paskirties žemės sklypus, ir žemės sklypus, kuriuose yra šios Nekilnojamojo turto kadastre įrašytos žemės naudmenos: miško žemė, pelkės, nenaudojama, pažeista žemė. Pataisa NBP nustatoma pagal šią formulę:

$NBP = K_{nb} \times (\check{Z}NB - NB_{const}) \times VRV1$, kur:

K_{nb} – našumo balo koeficientas;

$\check{Z}NB$ – žemės sklypo našumo balas;

NB_{const} – vertinamose žemės verčių zonose parduotų žemės ūkio paskirties žemės sklypų, kurių kainų pagrindu sudarytas žemės ūkio paskirties žemės sklypų vidutinės rinkos vertės nustatymo modelis, našumo balų vidurkis;

$VRV1$ – žemės sklypo vidutinė rinkos vertė, neatsižvelgiant į Taisyklių 26.4 papunktyje nurodytą pataisą.

Pataisos reikšmė nustatoma iš žemės sklypų rinkos duomenų, o jeigu šių duomenų trūksta, – žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Pataisa NBP netaikoma miestuose ar miesteliuose esantiems žemės sklypams, kurių pardavimo kainos nėra pagrįstos iš žemės ūkio veiklos gaunama nauda.

Masinio žemės vertinimo modeliuose vertės koregavimas našumo balo pataisa atliktas išskiriant žemės naudmenas – miško žemę, pelkę, nenaudojamą, pažeistą žemę, pagal formulę:

$NBP = K_{nb} \times (\check{Z}NB - NB_{const}) \times VRV1 \times (\check{Z}Bpl - \check{Z}nenaudojama - \check{Z}miško)$, kur:

$\check{Z}Bpl$ – žemės sklypo plotas ha;

$\check{Z}nenaudojama$ – sklypo naudmenos ha: pelkė, nenaudojama, pažeista žemė;

$\check{Z}miško$ – sklypo naudmena, miškas, ha;

$K_{nb} = 0,01-0,04$. K_{nb} – našumo balo koeficientas, išreiškiantis žemės sklypo vertės pokytį pasikeitus žemės našumui 1 balu.

Pataisos taikymas apskaičiuojant žemės sklypų vidutines rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

Tais atvejais, kai verčių zona apima dalį miesto ir dalį priemiestinės kaimiškos teritorijos, arba tik priemiestinę kompaktišką teritoriją, arba tik miestelį, vertintojas, atsižvelgdamas į toje teritorijoje vyraujantį, o kartu ir geriausią žemės panaudojimą nusprendžia, ar tokioje zonoje žemės ūkio paskirties žemės sklypų vertei turi įtaką žemės derlingumas. Nustačius, kad tokioje zonoje vyraujanti žemės sklypų paskirtis „kita“ ir kad geriausias panaudojimas „kitai“ paskirčiai, našumo balo pataisa neskaičiuojama.

3.6.11. Bendro naudojimo teritorijos koeficientas K_{BN}

Pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.3 papunktį žemės naudojimo būdų - gyvenamųjų teritorijų, visuomeninės paskirties teritorijų, bendrojo naudojimo teritorijų, atskirų želdynų teritorijų žemės sklypai atliekant masinį vertinimą sugrupuojami į gyvenamųjų teritorijų žemės grupę. Analizuojant nurodytos grupės žemės 1 aro pardavimo kainas nustatyta, kad žemės naudojimo būdo - bendro naudojimo teritorijos žemės sklypai, lyginant su žemės sklypų naudojimo būdo - gyvenamosios teritorijos žemės sklypais, rinkoje parduodami mažesnėmis kainomis. Nurodytos aplinkybės įvertinimui Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.6 papunktyje numatytas bendro naudojimo teritorijos koeficientas K_{BN} . Šiame papunktyje nurodoma, kad bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos koeficientas K_{BN} taikomas žemės sklypams, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos. Koeficientas K_{BN} nustatomas pagal šią formulę:

$$K_{BN} = BN1/VRV1, \text{ kur:}$$

$BN1$ – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos, 1 aro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

$VRV1$ – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, 1 aro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Jeigu žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_{BN} nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Vertintojas, siekdamas atsižvelgti į bendro naudojimo teritorijų žemės kainų skirtumus nuo gyvenamųjų teritorijų žemės kainų, nustatė kainų skirtumo koeficientą K_{BN} , panaudotus naujausius rinkos duomenis ir koeficiento apskaičiavimus pateikia toliau lentelėje.

6 lentelė. Koeficiento K_{BN} apskaičiavimas

Savivaldybė	Zonos Nr.	Dokumento pavadinimas	Sklypų skaičius	Paskirtis	1 aro kaina, Eur (BN1)	1 aro VRV, Eur (VRV1)	BN1/VRV1
1	2	3	4	5	6	7	8
Kauno m. sav.	15.12	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	1555	2470	0,63
Palangos m. sav.	30.13	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	549	960	0,57
Palangos m. sav.	30.5	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	1158	1792	0,65
Palangos m. sav.	30.5	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	1364	2188	0,62
Palangos m. sav.	30.5	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	1158	1792	0,65
Palangos m. sav.	30.13	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	576	960	0,60
Utenos r. sav.	54.1.4	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	292	559	0,52
Zarasų r. sav.	60.1.2	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (bendro naud. teritor.)	100	176	0,57
Aritm. vidurkis:							0,60

Žemės naudojimo būdo – bendro naudojimo teritorijos, žemės sklypų pardavimo kainų ir verčių santykiai $BN1/VRV1$ apskaičiuoti lentelės 8 skiltyje, nustatyta, kad tokie žemės sklypai rinkoje parduodami nuo 35 iki 48 procentų mažesnėmis kainomis lyginant su naudojimo būdo – gyvenamųjų teritorijų žemės sklypų nustatytomis vertėmis. Gauta skirtumų sklaida pateisinama vietos įvairovės ir sandorio pusių požiūriu į nekilnojamojo turto privalumus ir trūkumus subjektyvumu. Siekiant objektyvaus įvertinimo, galutinė koeficiento reikšmė nustatyta

apskaičiuojant 8 skilties koeficientų aritmetinį vidurkį, gauta reikšmė 0,60 pateikta lentelės 8 skilties paskutinėje eilutėje.

Išvada. Vadovaujantis atliktu rinkos tyrimu, apskaičiuojant žemės sklypų naudojimo būdo – bendro naudojimo teritorijos, vertę, naudojamas Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės vertinimo modelis, pakoreguotas K_{BN} koeficientu 0,60. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.12. Kitos paskirties žemės rekreacinės teritorijos koeficientas $K_{r\text{ kita}}$

Pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.4 papunktį kitos paskirties žemės sklypai, kurių naudojimo būdas yra komercinės paskirties objektų teritorijos ir rekreacinės teritorijos, atliekant masinį vertinimą, sugrupuojami į komercinės žemės grupę. Paprastai naudojimo būdo – rekreacinės teritorijos, žemės panaudojimas yra apsunkintas papildomomis užstatymo sąlygomis, privalomais architektūros, statinių apdailos, ekologijos reikalavimais, dažnai tokiems sklypams numatomi pravažiavimo, praėjimo servitutai, viešas pateikimas. Dėl anksčiau nurodytų aplinkybių žemės sklypai naudojimo būdo – rekreacinės teritorijos, yra mažiau paklausūs rinkoje nei komercinės paskirties objektų teritorijos, todėl jų vertė yra mažesnė. Tokių sklypų įvertinimui Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.7 papunktyje numatytas rekreacinis koeficientas $K_{r\text{ kita}}$. Koeficientas $K_{r\text{ kita}}$

nustatomas pagal šią formulę:

$$K_{r\text{ kita}} = \text{Rekr1}/\text{VRV1}, \text{ kur:}$$

Rekr1 – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – rekreacinės teritorijos, 1 aro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

VRV1 – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – komercinės paskirties objektų teritorijos, 1 aro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Jeigu žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas $K_{r\text{ kita}}$ nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Atlikus žemės rinkos analizę, nustatytas rekreacinio naudojimo žemės sklypų vertę mažinantis koeficientas, rinkos duomenys ir skaičiavimai pateikti toliau lentelėje.

7 lentelė. Koeficiento $K_{r\text{ kita}}$ apskaičiavimas

Savivaldybė	Dokumento pavadinimas	Skil. skč.	Objekto tipas	Paskirtis – kita, naudojimo būdas	Zonos Nr.	Rekr1 (1 aro, Eur)	VRV1 (1 aro, Eur)	Koeficientas (7/8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Klaipėdos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Rekreacinės teritorijos	21.2	2644,81		0,89
Klaipėdos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Komerc. paskirties objektų teritorijos	21.2		2966,36	
Molėtų r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Rekreacinės teritorijos	27.3	125		0,91
Molėtų r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Komerc. paskirties objektų teritorijos	27.3		137,58	
Klaipėdos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Rekreacinės teritorijos	21.2	2534,18		0,85
Klaipėdos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Rekreacinės teritorijos	21.2	2644,81		0,89
Klaipėdos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Komerc. paskirties objektų teritorijos	21.2		2966,36	
Kretingos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Rekreacinės teritorijos	22.8	163,35		0,79
Kretingos r. sav.	Pirkimo–pardavimo sutartis	1	Žemės sklypas	Komerc. paskirties objektų teritorijos	22.8		207,46	

Vidurkis 0,87

Mediana 0,89

Lentelės 7 skiltyje pateiktos žemės sklypų, vietos požiūriu panašiose teritorijose, naudojimo būdo – rekreacinės teritorijos, sandorių 1 aro kainos, 8 skiltyje – sklypų 1 aro VRV, apskaičiuotos pagal komercinės žemės grupės modelio formulę. Kainų skirtumų koeficientai apskaičiuoti 7 skilties kainas dalinant iš 8 skilties kainų, skaičiavimų rezultatai pateikti lentelės 9 skiltyje. Gautų koeficientų reikšmės kinta 0,79–0,91 intervale, jų aritmetinis vidurkis – 0,87, mediana – 0,89. Siekiant objektyviausio rezultato, vertinimui tinkamiausia medianos reikšmė – 0,89, kuri eliminuoja ekstremalias koeficientų reikšmes.

Išvada. Komercinės paskirties grupės modeliu vertinant žemės sklypus paskirties – kita, naudojimo būdo – rekreacinės teritorijos, taikomas vertę mažinantis koeficientas $K_{r\text{ kita}}$ 0,89. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutines rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.13. Bendrojo plano sprendinių koeficientas K_{BP}

Nekilnojamojo turto rinkos analizė rodo, kad vienas iš svarbių žemės vertingumo veiksnių yra planuojamas ir dokumentais reglamentuotas teritorijos žemės esamas ir perspektyvinis panaudojimas. Žemės panaudojimo galimybes nustato savivaldybių teritorijų bendrieji planai. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme bendrasis planas apibrėžiamas taip: *bendrasis planas – teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir uždavinius, nustatyta planuojamos teritorijos vystymo erdvinė koncepcija ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principai (Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas). Bendrąjį planą sudaro raštu ir grafiškai išreikštų teritorijų planavimo sprendinių rezultatų visuma. Sprendiniai pagal vyraujančius požymius nurodo teritorijos funkcines zonas ir nustato tose zonose galimas žemės naudojimo paskirtis ir būdus bei užstatymo intensyvumo ir aukštingumo reglamentus.* Bendrojo plano sprendiniai ypač svarbūs priemiesčių žemės ūkio paskirties žemei, kadangi paskirtis riboja jos efektyviausią, paklausiausią panaudojimą gyvenamiesiems, komerciniams, pramoniniams statiniams statyti. Teritorijose, kuriose bendrojo plano sprendiniai numato žemės ūkio paskirties keitimą – panaudojimą kitai paskirčiai, žemės sklypų paklausa ir vertingumas išauga. Nurodytai aplinkybei įvertinti žemės ūkio paskirties žemės sklypams Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.8 papunktyje numatytas vietovės lygmens bendrojo plano ar savivaldybės lygmens bendrojo plano sprendinių koeficientas K_{BP} . Koeficientas K_{BP} nustatomas pagal šią formulę:

$K_{BP} = BP1/VRV1$, kur:

BP1 – teritorijose, kuriose vietovės lygmens bendrojo plano ar savivaldybės lygmens bendrojo plano sprendiniai numato galimybę keisti žemės ūkio paskirties žemės sklypų paskirtį, žemės sklypų 1 hektaro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

VRV1 – žemės ūkio paskirties žemės sklypų 1 hektaro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Jeigu žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_{BP} nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Trakų rajono savivaldybės bendrasis planas yra parengtas ir patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2009-05-29 sprendimu Nr. S1-183. Plano sprendiniai skaitmeniniu shape (sluoksniu) formatu vertintojui nėra prieinami, todėl žemės masiniam vertinimui atskiru veiksniu nėra panaudoti, bendrojo plano sprendinių koeficientas K_{BP} netaikomas.

Atliekant masinį žemės vertinimą į bendrojo plano sprendinius yra atsižvelgta nustatant verčių zonas ir jų reikšmingumo rodiklius.

3.6.14. Daugiabučių gyvenamųjų pastatų koeficientas K_d

Žemės rinkoje, ypač didžiuosiuose miestuose, žemės sklypai, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – *daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos*, parduodami daug didesnėmis kainomis negu paskirties – kita, naudojimo būdo – *vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos*. Nurodytos aplinkybės įvertinimą numato Masinio žemės vertinimo taisyklių

26.9 papunktis: žemės sklypams, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos, įvertinimui taikomas daugiabučių gyvenamųjų pastatų koeficientas K_d . Koeficientas K_d nustatomas pagal šią formulę:

$K_d = DG1/VRV1$, kur:

$DG1$ – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos, 1 aro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

$VRV1$ – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, 1 aro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Jeigu žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_d nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Trakų rajono sav. teritorijoje žemės sklypų, kurių naudojimo būdas Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos, pardavimo sandorių iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. yra per mažai užregistruota, todėl K_d , vadovaujantis Elektrėnų savivaldybės 8.1 ir 8.2 verčių zonose užfiksuotais žemės sklypų pardavimo sandoriais. Koeficientų K_d , apskaičiavimas pateiktas toliau lentelės 4 skiltyje.

8 lentelė. Koeficientų K_d , apskaičiavimas

Verčių zonos Nr.	DG1 (1 aro, Eur)	VRV1 (1 aro, Eur)	K_d (2/3)
1	2	3	4
8.1	1 816,00	1 122,00	1,30
	1 635,00		
	1 608,00		
	1 429,00		
	1 417,00		
	1 379,00		
	1 224,80		
	1 200,00		
1 a vidurkis	1463,60		
8.2	1 429,00	973,00	1,30
	1 184,84		
	1 167,00		
1 a vidurkis	1260,28		
Koeficientų K_d vidurkis:			1,30

Apskaičiuojant „Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos“ sklypų vidutinę rinkos vertę, koeficientas K_d dauginamas iš VRV, apskaičiuotos gyvenamųjų teritorijų žemės grupės modeliu. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.15. Pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės koeficientas K_n

Atliekant žemės ūkio paskirties žemės sandorių analizę, nustatyta, kad žemės sklypų, kuriuose yra pelkių, nenaudojamos ir pažeistos žemės, 1 ha pardavimo kaina yra mažesnė lyginant su 1 ha pardavimo kaina žemės sklypų, kuriuose tokios žemės nėra. Sandorio pusės, sulygdamos kainoje, įvertina pelkes, pažeistą ir nenaudojamą žemę, kaip riboto panaudojimo sklypo dalį, ir dėl to kaina yra sumažinama. Nurodytos aplinkybės įvertinimą numato Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.10 papunktis: žemės ūkio paskirties žemės sklypų naudmenoms, kurias sudaro pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės plotai, įvertinami taikant pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės koeficientą K_n . Koeficientas K_n nustatomas pagal šią formulę:

$K_n = Nenaud1/VRV1$, kur:

$Nenaud1$ – žemės ūkio paskirties žemės sklypų, kuriuose yra pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės, 1 aro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonose;

$VRV1$ – žemės ūkio paskirties žemės sklypų, kuriuose nėra pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės, 1 aro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonose.

Jeigu žemės rinkos duomenų trūksta, koeficientas K_n nustatomas žemės sklypų ekspertiniu vertinimu.

Vadovaujantis anksčiau pateikta Masinio žemės vertinimo taisyklių nuostata, atliktas rinkoje parduotų žemės ūkio paskirties sklypų su pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės plotais rinkos tyrimas, porinio lyginimo būdu nustatytas žemės sklypų vertę koreguojantis koeficientas K_n . Žemės ūkio žemės rinkos duomenys ir koeficiento K_n apskaičiavimai pateikti toliau lentelėje.

9 lentelė. Koeficiento K_n apskaičiavimas

Nr.	Pelkės plotas, ha	Nenaudojamas plotas, ha	Zona	Sklypo plotas, ha	Sandorio suma, Eur	1 ha kaina, Eur	1 ha kainos Eur skirtumas dėl pelkės	Pelkės ploto kaina, Eur	Pelkės, pažeistos, nenaudojamos žemės kainos dalis viso sklypo kainoje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		0,28	16.12	0,8235	5000	6072			
1-1			16.12	1,1200	10720	9571	3499	980	0,2
2		0,06	16.29	1,4000	1595	1139			
2-1			16.29	1,3700	9000	6569	5430	326	0,2
2-2			16.29	1,2500	8750	7000	5861	352	0,22
3	0,10		18.13	0,9000	1000	1111			
3-1			18.13	0,5000	1500	3000	1889	189	0,189
3-2			18.13	0,8325	2500	3003	1892	189	0,189
4	0,15		2.12	1,3200	2000	1515			
4-1			2.12	2,0800	8300	3990	2475	371	0,19
5		0,34	21.19	0,5000	1000	2000			
5-1			21.19	1,1300	3000	2655	655	223	0,22
6		0,07	21.22	0,5300	1300	2453			
6-1			21.22	1,2000	8000	6667	4214	295	0,23
7		1,00	23.17	4,3500	8700	2000			
7-1			23.17	6,7800	25414	3748	1748	1748	0,20
7-2			23.17	3,3800	13000	3846	1846	1846	0,21
8	5,34		8.21	5,4930	6000	1092			
8-1		0,06	8.21	5,0700	6600	1302	210	1121	0,19

Aritmetinis vidurkis 10 skilties: 0,2

Lentelės pirmose 7-iose skiltyse pateiktos žemės sklypų sandorių datos, pelkės, nenaudojamos žemės plotai, sklypų verčių zonų Nr., sklypų plotai, sandorių sumos ir sklypų 1 ha kainos Eur. Žemės sklypų su nenaudojama arba pelkės žeme 1 ha kainų skirtumas nuo žemės sklypų be nurodytų naudmenų, apskaičiuotas iš panašaus pagal vietos ir kitas kadastro charakteristikas 1-1 sklypo, 7 skilties 1 ha 9571 Eur kainos atimant 1 sklypo 1 ha 6072 Eur kainą, gautas skirtumas 3499 Eur įrašytas 8 skiltyje. Apskaičiuotą 1 ha kainų skirtumą padauginus iš sklype esančio nenaudojamo (kitais lyginimo atvejais – pelkės) ploto (2 ir 3 skiltys) gaunama nenaudojamo (arba pelkės) žemės ploto kaina, kuri pateikiama lentelės 9 skiltyje. Nenaudojamo (arba pelkės) ploto kainos santykinė dalis viso sklypo kainoje, pateikta 10 skiltyje, yra apskaičiuota dalinant 9 skilties nenaudojamos (kituose sklypų kainų palyginimuose ir pelkės) žemės kainą iš 6 skilties sklypo su nenaudojama žeme (arba pelke) sandorio sumos. Lentelės 10 skiltyje analogiškai apskaičiuota ir kitų sklypų nenaudojamos žemės ir pelkės ploto kainos santykinė dalis (koeficientas) viso sklypo kainoje, kuri kinta 0,189-0,22 intervale. Siekiant objektyvaus rezultato apskaičiuotas šių koeficientų vidurkis 0,2.

Žemės sklypų pardavimų su žemės naudmena – *pažeista žemė*, sandorių duomenų bazėje nėra pakankamai užregistruota, todėl nustatyti tokios žemės įtaką žemės sklypo pardavimo kainai nėra galimybės. Atsižvelgiant į žemės ūkio veikloje pažeistos žemės panaudojimo apsunkinimų panašumą į pelkės ir nenaudojamos žemės panaudojimo apsunkinimus, visoms šioms žemės naudmenoms įvertinti naudotinas vienodo dydžio koeficientas K_n 0,2.

Išvada. Pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės vertė sudaro 20 procentų žemės ūkio paskirties žemės sklypo ploto vertės. Kadangi su tokiomis naudmenomis sklypų pardavimų šalies žemės rinkoje užfiksuota nėra daug, ir atsižvelgiant į tai, kad tokios žemės panaudojimo apsunkinimai yra analogiški visiems žemės ūkio paskirties sklypams šalies teritorijoje, nustatytas vertę mažinantis koeficientas K_n 0,2 yra pagrįstai taikytinas visos šalies žemės ūkio paskirties

žemės (išskyrus mėgėjų sodų ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus) pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės vertinimui. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutines rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.16. Žemės sklypo užstatymo koeficientas K_u

Masinio žemės vertinimo taisyklių 26.11 papunktis numato užstatymo koeficientą K_u žemės sklypams, užstatytiems pastatais. Koeficientas K_u nustatomas pagal šią formulę:

$$K_u = U_{\text{žst1}} / VRV1, \text{ kur:}$$

$U_{\text{žst1}}$ – žemės sklypų, užstatytų statiniais, 1 aro kainų vidurkis vertinamose žemės verčių zonoje;

$VRV1$ – žemės sklypų, neužstatytų statiniais, 1 aro vidutinė rinkos vertė vertinamose žemės verčių zonoje.

Koeficiento K_u reikšmė nustatoma iš žemės sklypų ir pastatų rinkos duomenų, o jeigu šių duomenų trūksta, – ekspertiniu vertinimu.

Turto vertintojas, atsižvelgdamas į turto savininkų pastabas dėl statiniais užstatytų žemės sklypų vertės sumažinimo, atliko papildomą neužstatytų žemės sklypų, užstatytų statiniais žemės sklypų ir namų valdų (žemės sklypų su statiniais) pardavimo kainų analizę. Turimi rinkos duomenys dėl nekilnojamojo turto vertę suponuojančių turto charakteristikų (vietos, paskirties, dydžio, kitų kiekybinių ir kokybinių) įvairovės neleidžia daryti vienareikšmiškos išvados dėl žemės vertės ir statinio vertės pasikeitimo dėl sklypo užstatymo. Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas, Turto ir verslo vertinimo metodika ir Masinio žemės vertinimo taisyklės nepateikia metodinių rekomendacijų, kaip būtina įvertinti užstatymo aplinkybę, todėl buvo atlikta nekilnojamojo turto atestuotų vertintojų, turinčių praktinę turto vertinimo patirtį, apklausa. Apklausos metu surinktus duomenis apibendrinus, gautos tokios Koeficiento K_u reikšmės ir taikymo sąlygos: žemės sklypams žemės grupių – gyvenamųjų teritorijų, komercinės, pramonės ir sandėliavimo, mėgėjų sodų, kurių Nekilnojamojo turto registre nurodomas plotas „Užstatyta teritorija“, apskaičiuojant vidutinę rinkos vertę, taikyti užstatymo koeficientą K_u 0,95, o sklypams Trakų ir Lentvario miestų teritorijose K_u 0,90, ir kai sklype esančio didžiausio ploto pastato aukštų skaičius yra 4 ir didesnis, šio pastato statybos baigtumas 95 procentai ir didesnis, ir sklypo užstatymo intensyvumas lygus arba didesnis už 1 ir mažesnis už 1,5 ($\Rightarrow$ 1 iki <1,5) taikyti K_u 0,85, kai sklypo užstatymo intensyvumas lygus arba didesnis už 1,5 ir mažesnis už 3 ($\Rightarrow$ 1,5 iki <3) taikyti K_u 0,8, kai sklypo užstatymo intensyvumas lygus arba didesnis už 3 ir mažesnis už 5 ($\Rightarrow$ 3 iki <5) taikyti K_u 0,7, ir kai sklypo užstatymo intensyvumas lygus arba didesnis už 5 ($\Rightarrow$ 5) taikyti K_u 0,6. Koeficiento taikymo sąlygos detaliau pateikiamos toliau lentelėje.

10 lentelė. Koeficiento K_u taikymo sąlygos ir reikšmės

Nr.	Sąlygos pavadinimas	Sąlygos įvertinimas, apibrėžimas	Koeficientas K_u
1	2	3	4
Sąlyga 1	Žemės grupė	gyvenamųjų teritorijų, komercinės, pramonės ir sandėliavimo, mėgėjų sodų	miestų savivaldybių ir miestų teritorijose $K_u = 0,9$, kitose vietovėse $K_u = 0,95$
Sąlyga 2	Sklypo NTR užstatymo plotas	$\neq 0$	
Ku prie papildomų sąlygų:			
Sąlyga 3	Didžiausio ploto pastato sklype	aukštų skaičius ≥ 4	Prie 1-5 sąlygų: $K_u = 0,85$ $K_u = 0,8$ $K_u = 0,7$ $K_u = 0,6$
Sąlyga 4	Didžiausio ploto pastato sklype baigtumas	95-100 proc.	
Sąlyga 5	Užstatymo intensyvumas (sklype esančių visų pastatų bendrųjų plotų suma kv.m/žemės sklypo plotas kv.m)	$\Rightarrow$ 1 iki <1,5 $\Rightarrow$ 1,5 iki <3 $\Rightarrow$ 3 iki <5 $\Rightarrow$ 5	

Koeficiento taikymas žemės sklypų vertinimo programoje, taip pat ir interneto priemonėse, yra automatizuotas.

3.6.17. Visuomeninės paskirties teritorijų įvertinimas

Pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.3 papunktį, žemės naudojimo būdų – gyvenamųjų teritorijų, visuomeninių teritorijų, bendrojo naudojimo teritorijų, atskirų želdynų teritorijų žemės sklypai, atliekant masinį vertinimą, sugrupuojami į gyvenamųjų teritorijų žemės grupę. Vertintojas, atsižvelgdamas į žemės savininkų pastabas dėl per aukštų gyvenamųjų teritorijų žemės grupės modeliui nustatomų vidutinių rinkos verčių visuomeninės paskirties teritorijų žemės sklypams, kuriems taikomi individualaus panaudojimo ir statybos apribojimai, atliko nurodytos žemės rinkos papildomą tyrimą, panaudotus naujausius rinkos duomenis ir apskaičiavimus pateikia toliau lentelėje.

11 lentelė. Visuomeninės paskirties teritorijų žemės kainų skirtumo apskaičiavimas

Savivaldybė	Zonos Nr.	Dokumento pavadinimas	Sklypų skaičius	Paskirtis	1 aro kaina, Eur (VPT1)	1 aro VRV, Eur (VRV1)	VPT1/VRV1
1	2	3	4	5	6	7	8
Alytaus m. sav.	1.2	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	812	1219	0,67
Alytaus r. sav.	2.7	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	43	72	0,6
Jonavos r. sav.	10.7	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	87	155	0,56
Kelmės r. sav.	18.13	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	11,6	20,2	0,57
Klaipėdos m. sav.	20.2	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	5030	9197	0,55
Klaipėdos m. sav.	20.2	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	5790	8885	0,65
Klaipėdos r. sav.	21.1	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	532	833	0,64
Klaipėdos r. sav.	21.22	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	56	90	0,62
Klaipėdos r. sav.	21.22	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	60	98	0,61
Kretingos r. sav.	22.1	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	197	303	0,65
Kėdainių r. sav.	19.16	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	37	65	0,57
Rokiškio r. sav.	40.23	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	10,7	17,7	0,6
Palangos m. sav.	30.1	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	7916	12179	0,65
Skuodo r. sav.	41.1.1.	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	273	446	0,61
Šiaulių r. sav.	45.1.2	Pirk.–pard. sutartis	1	Kita (visuom. pask. teritor.)	251	450	0,56
Aritm. vidurkis:							0,60

Rinkos tyrimais nustatyta, kad žemės naudojimo būdo – visuomeninės paskirties teritorijos, žemės sklypai, lyginant su žemės sklypų naudojimo būdo – gyvenamosios teritorijos žemės sklypais, rinkoje parduodami nuo 33 iki 45 procentų mažesnėmis kainomis, kainų skirtumų apskaičiavimai pagal formulę VPT1/VRV1, pateikti lentelės 8 skiltyje. Formulės trumpiniai:

VPT1 – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – visuomeninės paskirties teritorijos, 1 aro kainos;

VRV1 – žemės sklypų, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – gyvenamosios teritorijos, 1 aro vidutinė rinkos vertė, apskaičiuota pagal modelio formulę.

Gauta 8 skilties koeficientų sklaida pateisinama vietos įvairovės ir sandorio pusių požiūriu į nekilnojamojo turto privalumus ir trūkumus subjektyvumu. Galutinė skirtumų reikšmė nustatyta

apskaičiuojant 8 skilties koeficientų aritmetinį vidurkį, gauta reikšmė 0,60 pateikta lentelės 8 skilties apatinėje eilutėje.

Išvada. Apskaičiuojant žemės sklypų naudojimo būdo – visuomeninės paskirties teritorijos, vertę, naudojamas gyvenamųjų teritorijų žemės grupės vertinimo modelis, pakoreguotas koeficientu 0,60. Nustatytas vertės skirtumas 0,60 yra analogiškas bendro naudojimo teritorijos žemės vertės skirtumui, nustatytam 3.6.11 poskyryje, todėl vertinimo modelyje šie abu žemės naudojimo būdai žymimi vienu simboliu K_{BN} , ir įvertinami vienu koeficientu 0,60, kai turi bent vieną iš nurodytų naudojimo būdų, taip pat jeigu žemės sklypui būtų įregistruoti abu anksčiau nurodyti naudojimo būdai. Pastaruoju atveju šis koeficientas naudojamas kaip vienetinis, t. y. netaikoma šių koeficientų sandauga vienam būdai ir atskirai kitam būdai. Koeficiento taikymas apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.18. Atskirų želdynų teritorijų įvertinimas

Pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.3 papunktį, žemės naudojimo būdų – gyvenamųjų teritorijų, visuomeninių teritorijų, bendrojo naudojimo teritorijų, atskirų želdynų teritorijų žemės sklypai, atliekant masinį vertinimą, sugrupuojami į gyvenamųjų teritorijų žemės grupę ir vertinami vienu modeliu. Vertintojas, atsižvelgdamas į žemės savininkų pastabas dėl per aukštų nurodytos grupės modelių nustatomų vidutinių rinkos verčių atskirų želdynų teritorijų žemės sklypams, skirtiems atskiriesiems rekreacinės, mokslinės, kultūrinės ir memorialinės bei apsauginės ir ekologinės paskirties želdynams įrengti, ir kuriems taikomi želdinių išsaugojimo reikalavimai ir statybos apribojimai, atliko nurodytos žemės rinkos papildomą tyrimą. Tokios žemės pardavimo sandorių šalyje sudaroma nedaug, pardavimo kainos dėl vietos, žemės panaudojimo galimybių įvairovės žymiai skiriasi, todėl kainų skirtumo nustatymas statistiniu, taip pat ir porinio lyginimo būdu, naudojant tik tokios žemės sandorius, yra neįmanomas. Siekiant objektyvaus įvertinimo, atskirų želdynų teritorijų žemės sklypų vertės analizė atlikta atestuotų ir vertinimo praktinę patirtį turinčių turto vertintojų ir turto ekspertų apklausos būdu, nustatyta, kad tokios žemės vertė galėtų būti apie 40 procentų mažesnė lyginant su gyvenamųjų teritorijų žemės grupės vertinimo modeliu nustatoma gyvenamųjų teritorijų žemės verte. Vertintojas, atsižvelgdamas į atskirų želdynų teritorijų žemės panaudojimo apribojimų panašumus į bendro naudojimo teritorijos ir visuomeninės paskirties teritorijos žemės, kurios vertės skirtumai, remiantis rinkos duomenimis, nustatyti ataskaitos 3.6.11 ir 3.6.17 poskyriuose, ir kad skirtumo koeficientas, nustatytas ekspertiniu vertinimo būdu 0,6 analogiškas nurodytų žemės naudojimo būdų sklypų vertės skirtumo koeficientui 0,60, daro išvadą, kad remiantis rinkos duomenimis nustatytas kainų skirtumo koeficientas 0,60 yra pakankamai pagrįstas ir naudotinas atskirų želdynų teritorijų žemės sklypų vertinimui gyvenamųjų teritorijų grupės žemės vertinimo modeliu.

Išvada. Apskaičiuojant žemės sklypų naudojimo būdo – atskirų želdynų teritorijos, vertę, naudojamas gyvenamųjų teritorijų žemės grupės vertinimo modelis, pakoreguotas koeficientu 0,60. Nustatytas koeficientas 0,60 yra analogiškas bendro naudojimo teritorijos ir visuomeninės paskirties teritorijos žemės sklypams, todėl vertinimo modelyje anksčiau nurodyti trys žemės naudojimo būdai žymimi vienu simboliu K_{BN} , ir įvertinami vienu koeficientu 0,60, taip pat jeigu žemės sklypui būtų įregistruoti visi anksčiau nurodyti naudojimo būdai. Pastaruoju atveju šis koeficientas naudojamas kaip vienetinis, t. y. netaikoma šių koeficientų sandauga vienam, antram ir trečiam būdams atskirai. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.19. Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių koeficientas K_{tink}

Pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.5 papunktį, žemės sklypai paskirties – kita, naudojimo būdų – pramonės ir sandėliavimo objektų; susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos, yra vertinami pramonės ir sandėliavimo žemės naudotojų grupės vertinimo modeliu. Nurodytos žemės grupės sklypai

naudojimo būdo – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams, skirti susisiekimo komunikacijoms, inžineriniams tinklams ir vandenvietėms, dėl užstatymo apribojimų, neužtikrintos kapitalo grąžos per tokių sklypų, taip pat ir statinių juose, nuomą, yra mažiau paklausūs ir mažesnės vertės lyginant juos su pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijoms priskirtais žemės sklypais, kurių sandoriais remiantis yra sudarytas vertinimo modelis. Atlikus papildomą žemės naudojimo būdo – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių, sklypų vertės analizę atestuotų ir vertinimo praktinę patirtį turinčių turto vertintojų ir turto ekspertų apklausos būdu nustatyta, kad tokios žemės vertė galėtų būti mažesnė apie 40 procentų, lyginant su pramonės ir sandėliavimo objektų žemės sklypais.

Kartu atlikta ir nurodyto naudojimo būdo žemės rinkos analizė. Tokios žemės pardavimo sandorių šalyje sudaroma nedaug, pardavimo kainos dėl vietos, žemės panaudojimo galimybių įvairovės žymiai skiriasi. Lyginamajai analizei tinkami naujausi žemės sklypų pardavimai, užfiksuoti Kauno, Telšių ir Kėdainių rajonų savivaldybėse, sklypų kadastro duomenys ir pardavimo kainos pateikiami toliau lentelėje.

12 lentelė. Žemės sklypų naudojimo būdo – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos rinkos kainų skirtumų apskaičiavimas

Savivaldybė	Gyvenvietė	Gatvė	Dokumento pavadinimas	Obj. skč. sutartyje	Paskirtis, naudojimo būdas	Zonos Nr.	Sandorio suma, Eur	Įsigytas plotas, ha	1 aro kaina, Eur
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kauno r. sav.	Garliava	S. Lozoraičio g.	Žemės skl. pirkimo–pardavimo sutartis	1	Kita, (Susis., inž. tinklų kor. ter.), (Infrastruktūros teritor.)	16.7	3678	0.0901	408
Kauno r. sav.	Garliava	S. Lozoraičio g.	Žemės skl. pirkimo–pardavimo sutartis	1	Kita (pramoniniams statiniams)	16.7	6951	0.1034	672

Koeficientas 1: 0,61

Telšių r. sav.	Vieکشnaliai	Bažnyčios g.	Žemės skl. pirkimo–pardavimo sutartis	1	Kita (infrastruktūros teritor.)	51.15	466	0.0894	52
Telšių r. sav.	Medsodis		Žemės skl. pirkimo–pardavimo sutartis	1	Kita (pramoniniams statiniams)	51.15	442	0.0478	92

Koeficientas 2: 0,56

Kėdainių r. sav.	Akademija	Jaunimo g.	Žemės skl. pirkimo–pardavimo sutartis	1	Kita (infrastruktūros teritor.)	19.2	2330	0.4247	55
Kėdainių r. sav.	Akademija	Dvaro g.	Žemės skl. pirkimo–pardavimo sutartis	1	Kita (pramoniniams statiniams)	19.2	3620	0.4766	76

Koeficientas 3: 0,72

Koeficientų vidurkis: 0,63

Lentelėje pateikta skirtingų naudojimo būdų 1 aro kainų lyginamoji analizė. Porinami sklypai parduoti be statinių, vieno sklypo, panašūs pagal jų vietą – verčių zoną, paskirtį, kitas charakteristikas, skirtingi pagal vieną charakteristiką – naudojimo būdą. Panaudotų analizėje žemės naudojimo būdo „Kita (infrastruktūros teritor.)“, sklypų įregistravimas Nekilnojamojo turto registre atliktas vadovaujantis senu žemės naudojimo būdų ir naudojimo pobūdžių klasifikatoriumi. Pagal naują klasifikatorių tokie sklypai Nekilnojamojo turto registre registruojami naudojimo būdo –

susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos, todėl jų sandorių panaudojimas vertės skirtumo koeficiento K_{tink} nustatymui yra pagrįstas.

Kainų santykiniai skirtumai apskaičiuoti pagal formulę:

$K_{1, 2, 3} = K_{\text{ita}}$ (Infrastruktūros teritor.); (Susis., inž. tinklų kor. ter.) / K_{ita} (pramoniniams statiniams), kur:

K_{ita} (Susis., inž. tinklų kor. ter.), (Infrastruktūros teritor.) – dominuojančio žemės naudojimo būdo – *susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos*, žemės 1 aro kainos;

K_{ita} (pramoniniams statiniams) – pramonės ir sandėliavimo objektų žemės 1 aro kainos.

Kainų santykiniai skirtumai – Koeficientas 1, Koeficientas 2, Koeficientas 3, verčių zonose apskaičiuoti lentelės 10 skiltyje, yra 0,61, 0,56, 0,72. Gauta skirtumų sklaida pateisinama vietos įvairovės ir sandorio pusių požiūriu į nekilnojamojo turto privalumus ir trūkumus subjektyvumu. Galutinė koeficiento reikšmė nustatyta apskaičiuojant lentelės 10 skilties koeficientų aritmetinį vidurkį, gautas koeficientas 0,63 pateiktas lentelės paskutinėje eilutėje.

Vertintojas, vadovaudamasis ta aplinkybe, kad rinkos duomenų pagrindu nustatytas koeficiento dydis 0,63 yra labiau patikimas ir pagrįstas, negu nustatytas ekspertiškai – 0,6, daro išvadą, kad žemės sklypų naudojimo būdo – *susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams*, vertės, yra 37 procentais mažesnės lyginant su pramonės ir sandėliavimo naudojimo būdo žemės sklypų verte. Vertinimo modelyje tokiems sklypams taikomas koeficientas K_{tink} 0,63.

Trakų r. sav. teritorijos žemės naudojimo būdo – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos, vertės skirtumo koeficiento nustatymas dėl rinkos duomenų trūkumo yra apsunkintas. Atsižvelgiant į tai, kad tokių žemės sklypų panaudojimas, užstatymo ribojimai Trakų r. sav. teritorijoje yra analogiški, kaip atliktų rinkos tyrimų teritorijose, ir kad taikant koeficientą žemės vertė sumažinama proporcingai jos nustatytai vertei iki pataisos koeficiento taikymo, darytina išvada, kad nustatytas koeficientas 0,63 pagrįstai taikytinas ir Trakų r. sav. žemės sklypų vertinimui.

Išvada. Trakų r. sav. teritorijos pramonės ir sandėliavimo žemės grupės, apibrėžtos Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.5 papunktyje, sklypų, naudojimo būdo – *susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos* žemė, vertinimui, modelyje taikomas vertę mažinantis koeficientas K_{tink} 0,63. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutines rinkos vertes vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.20. Elektros oro linijų apsaugos juostų žemės vertės pataisa

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ patvirtintų Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų (toliau – Sąlygos) VI skyriuje „Elektros linijų apsaugos zonos“ 18 punkte yra apibrėžta elektros oro linijos apsaugos zona taip: *elektros oro linijos apsaugos zona – žemės juosta ir oro erdvė tarp dviejų vertikalių plokštumų, lygiagrečių elektros linijos ašiai, matuojant horizontalų atstumą nuo kraštinių jos laidų. Elektros oro linijos apsaugos zonos plotis nustatomas atsižvelgiant į linijos įtampą.* Sąlygų 18 punkte nustatytas 6 ir 10 kV elektros oro linijai – po 10 metrų; 35 kV – po 15 metrų; 110 kV – po 20 metrų, 330 ir 400 kV – po 30 metrų apsaugos zonos plotis. Sąlygų 20 punkte nurodoma, kad elektros linijos apsaugos zonoje be elektros tinklų įmonės raštiško leidimo draudžiama:

- statyti, kapitališkai remontuoti, rekonstruoti arba griauti pastatus, statinius ir inžinerinius tinklus;

- vykdyti kalnakasybos, krovimo, žemės kasybos bei lyginimo, sprogdinimo, melioravimo ir laistymo darbus;

- sodinti arba kirsti medžius ir krūmus;

- važiuoti mašinoms ar kitiems mechanizmom, kurių aukštis su kroviniu arba be jo yra daugiau kaip 4,5 metro nuo kelio paviršiaus (elektros oro linijos apsaugos zonoje);

- rengti gyvulių laikymo aikštes, tverti vielų užtvartas ir metalines tvoras.

Sąlygų 21 punkte nurodoma, kad elektros linijos apsaugos zonoje draudžiama:

- įrengti žaidimų aikštes, stadionus, turgavietes, visuomeninio transporto stoteles, visų rūšių mašinų ir mechanizmų aikštes, organizuoti renginius, į kuriuos susirenka daug žmonių;
- sandėliuoti pašarus, šiaudus, trąšas, durpes, malkas ir kitas medžiagas;
- įrengti degalines, kuro ir tepalų sandėlius;
- įrengti sąvartynus, teršti gruntą ir atmosferą, kūrenti laužus;
- užgriozdinti kelius prie elektros tinklų objektų;
- leisti aitvarus ir kitokius skraidančiuosius įtaisus, taip pat kitaip pažeisti elektros oro linijos izoliaciją;
- sustoti visokiam transportui, išskyrus geležinkelio (330 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijų apsaugos zonoje).

Sąlygų 22 punkte elektros tinklų įmonių darbuotojams suteikiama teisė elektros oro linijos apsaugos zonoje laisvai vaikščioti, o atliekant eksploatacinius bei remonto darbus – važinėti ir kasti žemę, įspėjus apie tai žemės savininkus ar naudotojus. Kirsti medžius, esančius už proskynos, leidžiama tik suderinus tai su miško valdytoju ar savininku ir nustatytą tvarką įforminus medžių kirtimo dokumentus. Visais atvejais žemės ir miško savininkams ir naudotojams turi būti atlyginti padaryti nuostoliai. Vykdam bet kokią kitą ūkinę veiklą elektros tinklų apsaugos zonoje būtina laikytis Energetikos ministerijos patvirtintų Elektros tinklų apsaugos taisyklių.

Registrų centras, reaguodamas į žemės savininkų pastabas dėl žemės sklypų vertės sumažinimo elektros oro linijų apsaugos zonoje ir atsižvelgdamas į Sąlygų 20, 21 ir 22 punktuose numatytus žemės naudojimo draudimus, atliko papildomus darbus. GIS priemonių pagalba nustatė 6, 10, 35, 110, 330 ir 400 kV linijų žemės apsaugos juostų žemės kadastro žemėlapyje kiekvienam žemės sklypui užimamus plotus. Atlikus pardavimo kainų analizę žemės sklypų, patenkančių į naudojimo draudimo zonas, ir be naudojimo draudimų, nustatė gyvenamųjų teritorijų žemės elektros oro linijos apsaugos zonos žemės vertės pataisos koeficientą. Žemės sklypų kadastro duomenys, jų pardavimo kainos, kainų skirtumų ir vertės pataisos koeficiento apskaičiavimai pateikti toliau lentelėje.

13 lentelė. Koeficiento Kelekt. lin apskaičiavimas

Sklypo Nr.	Zonos Nr.	Miestas	Dalis	Sklypo plotas, ha	Elektros linijos apsaugos zonos plotas, ha	Pastatų sk.	Sklypų sk.	Sandorio suma, Eur	Paskirtis	Sandoris	1 a kaina, Eur
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	57.54	Vilnius	1	0,0684	0,0116	0	1	50104	Kita (gyv. teritor.)	Pirkimas	7325
2	57.54	Vilnius	1	0,0677	-	0	1	75301	Kita (gyv.teritor.)	Pirkimas	11123
3	57.54	Vilnius	1	0,0653	-	0	1	73129	Kita (gyv. teritor.)	Pirkimas	11199
Apsaugos zonos ploto vertės koeficiento apskaičiavimas:											
2 ir 3 sklypo 1 a kainų vidurkis Eur (sklypai be naudojimo apribojimų):											11161
1 sklypo 1 a kaina Eur (sklypas su naudojimo apribojimu 1,16 a plotui):											7325
2, 3 sklypų ir 1 sklypo kainų skirtumas (11161 Eur–7325 Eur):											3836
1-o sklypo apsaugos zonos plotas a:											1.16
Apsaugos zonos ploto 1 a kaina Eur (3836 Eur/1,16 a):											3307
Apsaugos zonos ploto vertės koeficientas Kelekt. lin. (3307 Eur/11161 Eur):											0,30

Išvada. Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės modeliu vertinant žemės sklypus žemės sklypo plotui, patenkančiam į elektros linijų apsaugos juostą, nustatytas vertę patikslinantis koeficientas Kelekt. lin. – 0,3.

Žemės ūkio, mėgėjų sodų, komercinės, pramonės ir sandėliavimo žemės grupių sklypams dėl sklypų su elektros linijų apsaugos juostomis rinkos duomenų trūkumo arba dėl užfiksuotų pardavimo kainų prieštaravimo apskaičiuoti Kelekt. lin. nėra galimybės. Atsižvelgiant į šią aplinkybę Kelekt. lin. nustatytas atlikus atestuotų ir praktinę turto vertinimo patirtį turinčių

nekilnojamojo turto vertintojų apklausą. Apibendrinant jų išsakytus argumentus ir nuomones, ekspertiškai nustatyti tokie Kelekr. lin. koeficientai:

- mėgėjų sodų žemės grupei – 0,3;
- komercinės žemės grupei – 0,3;
- pramonės ir sandėliavimo žemės grupei – 0,3;
- žemės ūkio sklypų grupei – 0,7.

Žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo modelio struktūroje Kelekr. lin. naudojamas taip:

$VRV = VRV \text{ be pat. } \times (\check{Z}Bpl - \text{Kelekr. lin.} \times \check{Z}\text{elektr. lin.})$;

Čia VRV – žemės sklypo vidutinė rinkos vertė Eur;

VRV be pat. – žemės sklypo vertė pagal modelį, neatsižvelgus į elektros linijų apsaugos zonos apribojimus, žemės ūkio grupės sklypams ir į vertės pataisas;

$\check{Z}Bpl$ – žemės sklypo plotas, žemės ūkio grupės – ha, kitų grupių – arais;

$\check{Z}\text{elektr. lin.}$ – žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas, nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu.

Kelekr. lin. – elektros linijos apsaugos zonos koeficientas.

Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

Masinio žemės vertinimo programoje žemės sklypų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti apsaugos zonų plotai nustatomi naudojant SŽNS_DR10LT Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:10 000 specialiųjų žemės naudojimo sąlygų erdvinį duomenų rinkinį, kuriame saugoma informacija apie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ objektams nustatytas specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas ir apsaugos zonų plotus. Nekilnojamojo turto registre įregistruotiems žemės sklypams nustatytų apsaugos zonų plotų apskaičiavimas atliekamas GIS priemonėmis „sukertant“ kadastro žemėlapiu žemės sklypų ribų erdvinius duomenis su ŽIS SŽNS_DR10LT duomenų pagrindu nustatytais apsaugos zonų ribomis. Apsaugos zonų žemės sklype plotai apskaičiuojami 1 kvadratinio metro tikslumu. Naujai formuojamiems žemės sklypams nustatytų apsaugos zonų plotų apskaičiavimas atliekamas analogiškai kaip nurodyta anksčiau, tik „sukirtimui“ naudojamos formuojamo sklypo ribų posūkio taškų koordinatės. Persidengiant skirtingų grupių (pavadinimų) apsaugos zonoms, jų plotas žemės sklype apskaičiuojamas vadovaujantis tokių zonų perimetro koordinatėmis, t. y. persidengiantys plotai nėra sumuojami, o apskaitomi kaip vienasluoksnė projekcija.

Masiniam žemės vertinimui sklypų apsaugos zonų plotai apskaičiuojami vieną kartą metuose, pagal ŽIS SŽNS_DR10LT duomenų būklę **rugpjūčio 1 d.** ir tokie naudojami žemės vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti nuo sausio 1 dienos visus metus iki naujo Masinio žemės vertinimo dokumentų patvirtinimo.

ŽIS SŽNS_DR10LT duomenys saugomi ir atnaujinami pagal tvarką, nustatytą ŽIS nuostatuose, patvirtintuose Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3)-267 „Dėl Žemės informacinės sistemos nuostatų ir Žemės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“.

3.6.21. Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos žemės vertės pataisa

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ patvirtintų Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų VII skyriaus „Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos“ 25 punkte magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonos yra apibrėžtos taip:

25.1. išilgai vamzdynų trasos – žemės juosta, kurios plotis – po 25 metrus abipus vamzdyno ašies;

25.2. išilgai kelių eilių vamzdynų trasos – žemės juosta, kurios plotis – po 25 metrus nuo kraštinių vamzdynų ašies;

25.3. aplink magistralinių dujotiekių ir naftotiekių įrenginius – 25 metrų pločio žemės juosta aplink nurodytųjų objektų teritoriją;

25.4. aplink rezervuarus kondensatui laikyti ir dujoms iš jo pašalinti, požeminius rezervuarus naftos produktams, kondensatui ir suskystintiesiems angliavandeniliams išleisti avarijos atveju – 50 metrų pločio žemės juosta aplink nurodytus objektus (naftotiekio ir naftos produktų vamzdynų avarijos atveju – 100 metrų pločio žemės juosta aplink vamzdyną).

26. Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonose be raštiško juos eksploatuojančių įmonių (organizacijų) sutikimo draudžiama:

26.1. statyti pastatus ir įrenginius;

26.2. sodinti medžius ir krūmus, vykdyti pagrindinius kirtimus;

26.3. sandėliuoti pašarus, trąšas bei medžiagas;

26.4. krauti į stirtas šieną ir šiaudus;

26.5. įrengti buomus arkliams risti, laikyti gyvulius;

26.6. skirti žuvininkystės plotus, žvejoti ir gaudyti vandens gyvūnus;

26.7. įrengti girdyklas, kapoti bei pjaustyti ledą;

26.8. įrengti pervažas per vamzdynų trasas, automobilių transporto, traktorių bei kitos technikos aikšteles;

26.9. vykdyti žemės melioravimo, drėkinimo ir sausinimo darbus;

26.10. vykdyti sprogdinimo darbus, lyginti gruntą;

26.11. daryti geologines nuotraukas, vykdyti paieškų, geodezijos bei kitus darbus, susijusius su gręžinių įrengimu ir grunto bandinių (išskyrus dirvos pavyzdžius) ėmimu;

26.12. perstatyti, užversti ir laužyti skiriamuosius ženklus, kontrolinius matavimo punktus;

26.13. atidaryti neaptarnaujamųjų kabelinio ryšio punktų, katodinės ir drenažinės apsaugos stočių, stebėjimo šulinių ir kitų linijinių įrenginių angas, vartus ir duris, atsukti ir užsukti čiaupus, sklendes, išjungti arba įjungti vamzdynų ryšio, elektros tiekimo ir telemechanikos įtaisus;

26.14. įrengti sąvartynus, pilti rūgštis, šarmus bei druskų skiedinius;

26.15. ardyti vamzdyno pakrančių tvirtinimus, vandens pralaidas, žemės bei kitus įrenginius, saugančius dujotiekį ar naftotiekį nuo pažeidimų, o šalia esančią teritoriją – nuo dujų išsiveržimo ar naftos išsiliejimo avarijos atveju;

26.16. mesti ir vilkti vandens telkiniuose inkarus, grandines, vilkikus ir tralus, gilinti vandens telkinių dugną, kasti bei siurbti žemę;

26.17. deginti ugnį ir įrengti atvirus arba uždarus ugnies šaltinius;

26.18. kasti žemę giliau kaip 0,3 metro.

27. Įmonėms ir organizacijoms, eksploatuojančioms magistralinius dujotiekius ir naftotiekius, leidžiama:

27.1. privažiuoti automobiliais ir kita technika prie vamzdynų pagal privažiavimo schemą, suderintą su žemės savininku ir (ar) naudotoju;

27.2. apsaugos zonoje prižiūrėti ir remontuoti vamzdynus, pjauti žolę, kirsti krūmus ir atlikti kitus vamzdynų trasos priežiūros darbus;

27.3. kasti apsaugos zonoje iškasas vamzdynų izoliacijos kokybei ir jų elektrocheminės apsaugos nuo korozijos įrenginių būklei tikrinti bei kitiems darbams atlikti, suderinus (ne vėliau kaip prieš 5 paras) šiuos darbus su žemės savininkais ir (ar) naudotojais;

27.4. kirsti miškus, įvykus avarijai miško masyvuose, vėliau nustatytą tvarka įforminus miško kirtimą ir pašalinus iš kirtaviečių kirtimo liekanas.

28. Žemės savininkas ir (ar) naudotojas, pastebėjęs dujotiekio ar naftotiekio gedimą arba dujų ar naftos nuotėkį, turi nedelsdamas apie tai pranešti dujotiekį ar naftotiekį eksploatuojančiai įmonei (organizacijai).

Registrų centras, reaguodamas į žemės savininkų pastabas dėl žemės sklypų vertės sumažinimo magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonose, atliko papildomus darbus. GIS priemonių pagalba nustatė magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų

įrenginių apsaugos zonų žemės kadastro žemėlapyje kiekvienam žemės sklypui užimamus plotus, atliko sklypų su tokiomis apsaugos zonomis pardavimų paiešką Nekilnojamojo turto registro sandorių duomenų bazėje. Sandorių bazėje per 5 paskutinius metus nesant užfiksuotų su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonomis žemės sklypų pardavimų, tokios žemės vertės skirtumo koeficientas nustatytas atlikus valstybės įmonės Registrų centro atestuotų ir praktinę turto vertinimo patirtį turinčių nekilnojamojo turto vertintojų apklausą. Apklausos metu vertintojai, atsižvelgdami į Sąlygų 25–28 punktuose numatytus žemės naudojimo draudimus, išsakė savo argumentus ir nuomonę dėl gyvenamųjų teritorijų, mėgėjų sodų, komercinės, pramonės ir sandėliavimo, žemės ūkio paskirties sklypų grupių vertės mažinimo koeficientų. Apibendrinus vertintojų ekspertinio vertinimo būdu pateiktus duomenis, žemės ūkio paskirties sklypų grupės žemės sklypuose nustatytas magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonos koeficientas Kduj. naf. 0,70, kitų žemės grupių sklypams Kduj. naf. 0,30.

Išvada. Ekspertiškai nustatyti tokie Kduj. naf. koeficientai:

- gyvenamųjų teritorijų žemės grupei – 0,3;
- mėgėjų sodų žemės grupei – 0,3;
- komercinės žemės grupei – 0,3;
- pramonės ir sandėliavimo žemės grupei – 0,3;
- žemės ūkio paskirties žemės grupei – 0,7.

Žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo modelio struktūroje Kduj. naf. naudojamas taip:

$VRV = VRV \text{ be pat. } \times (\check{Z}Bpl - Kduj. \text{ naf. } \times \check{Z}duj. \text{ naf. });$

Čia VRV – žemės sklypo vidutinė rinkos vertė Eur;

VRV be pat. – žemės sklypo vertė pagal modelį, neatsižvelgus į elektros linijų apsaugos zonos apribojimus, žemės ūkio grupės sklypams ir į vertės pataisas;

$\check{Z}Bpl$ – žemės sklypo plotas, žemės ūkio grupės – ha, kitų grupių – arais;

$\check{Z}duj. \text{ naf.}$ - žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotas.

Kduj. naf. – magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos koeficientas.

Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

Masinio žemės vertinimo programoje žemės sklypų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti naudojami magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų grafiniai duomenys yra imami iš Žemės informacinės sistemos, apskaičiavimai atliekami pagal tvarką, pateiktą šios ataskaitos 3.6.20. *Elektros oro linijų apsaugos zonų žemės vertės pataisa*, poskyryje.

3.6.22. Natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonos žemės vertės pataisa

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ patvirtintų Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XXXI skyriaus „Natūralios (užliejamosios ir sausminės) pievos bei ganyklos“ 129 punkte yra apibrėžtos natūralios (užliejamosios ir sausminės) pievos ir ganyklos taip: *tai pievos ir ganyklos, kurios nesusisinamos ir neiriamos ne mažiau kaip 25 metus ir kuriose vyrauja natūralūs žolynai.*

Pagal specialiąsias žemės naudojimo sąlygas tokiose zonose draudžiama sausinti, suarti natūralias (užliejamąsias ir sausmines) pievas bei ganyklas (išskyrus polderines) arba kitaip keisti jų būklę ir žolynų sudėtį.

Registrų centras, reaguodamas į žemės savininkų pastabas dėl žemės ūkio paskirties žemės sklypų vertės sumažinimo natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonose, atliko papildomus darbus. GIS priemonių pagalba nustatė natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonų žemės kadastro žemėlapyje kiekvienam žemės sklypui užimamus plotus, atliko sklypų su tokiomis apsaugos zonomis pardavimų paiešką Nekilnojamojo turto registro

sandorių duomenų bazėje. Sandorių bazėje per 5 paskutinius metus sklypų su natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonomis pardavimų užregistruota nedaug, ir dėl tokių sandorių kainų nenuoseklumo apskaičiuoti koeficientą Kužliej. piev. nėra galimybės. Dėl nurodytos priežasties Kužliej. piev. nustatytas atlikus atestuotų ir praktinę turto vertinimo patirtį turinčių nekilnojamojo turto vertintojų apklausą. Apklausos metu vertintojai, atsižvelgdami į Sąlygų 129 punkte numatytus žemės naudojimo draudimus, išsakė savo argumentus ir nuomonę dėl žemės ūkio paskirties sklypų grupės vertės mažinimo koeficiento. Apibendrinus vertintojų ekspertinio vertinimo būdu pateiktus duomenis, žemės ūkio sklypų grupės sklypų natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonai vertinti nustatytas koeficientas Kužliej. piev. 0,50.

Išvada. Žemės ūkio paskirties žemės grupės sklypų natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonai nustatytas koeficientas Kužliej. piev. 0,50.

Žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo modelio struktūroje Kužliej. piev. naudojamas taip:

$VRV = VRV_{\text{be pat.}} \times (\check{Z}Bpl - Kužliej. \text{ piev.} \times \check{Z}užliej. \text{ piev.})$;

Čia VRV – žemės sklypo vidutinė rinkos vertė Eur;

VRV be pat. – žemės sklypo vertė pagal modelį, neatsižvelgus į apsaugos zonų apribojimus ir į vertės pataisas;

$\check{Z}Bpl$ – žemės sklypo plotas žemės ūkio grupės ha;

$\check{Z}užliej. \text{ piev.}$ – žemės ūkio paskirties žemės grupės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų plotas, nesikertantis su žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotu, ir nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu.

Kužliej. piev.– natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų apsaugos zonos koeficientas.

Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

Masinio žemės vertinimo programoje žemės sklypų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti naudojami natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų apsaugos zonų grafiniai duomenys yra imami iš Žemės informacinės sistemos, apskaičiavimai atliekami analogiška tvarka kaip aprašyta šios ataskaitos 3.6.20. *Elektros oro linijų apsaugos zonų žemės vertės pataisa*, poskyryje.

3.6.23. Sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemės sklypų koeficientas K_{BN}

Pagal Masinio žemės vertinimo taisyklių 15.2 papunktį žemės naudojimo būdų – *mėgėjų sodo žemės sklypai ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo* – žemės sklypai, vertinami vienu mėgėjų sodo žemės sklypų grupės modeliu. Vertintojas, atsižvelgdamas į žemės savininkų pastabas dėl per aukštų nurodytos grupės modeliu nustatomų vidutinių rinkos verčių sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypams, skirtiems sodininkų bendrijoms priklausantiems bendrojo naudojimo statiniams ir įrenginiams statyti bei eksploatuoti, taip pat rekreacijai ir kitoms bendroms reikmėms, atliko žemės rinkos papildomą tyrimą. Nustatyta, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės pardavimo sandorių šalyje sudaroma nedaug, pardavimo kainos dėl vietos, žemės panaudojimo galimybių įvairovės ženkliai skiriasi, todėl kainų skirtumo nustatymas statistiniu, taip ir porinio lyginimo būdu, naudojant tik tokios žemės sandorius, yra neįmanomas. Siekiant objektyvaus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų įvertinimo, tokių sklypų vertės analizė atlikta atestuotų ir vertinimo praktinę patirtį turinčių turto vertintojų ir turto ekspertų apklausos būdu. Apibendrinant jų išsakytus argumentus ir nuomones nustatyta, kad tokios žemės vertė galėtų būti apie 30 procentų mažesnė lyginant su mėgėjų sodų žemės sklypų grupės vertinimo modeliu nustatoma mėgėjų sodų žemės sklypų verte. Tokiu būdu nurodytam žemės naudojimo būdo žemės vertinimui taikomas koeficientas K_{BN} 0,7.

Išvada. Apskaičiuojant žemės sklypų naudojimo būdo – sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai, vertę, naudojamas mėgėjų sodo žemės sklypų grupės vertinimo modelis,

pakoreguotas koeficientu K_{BN} 0,7. Koeficiento taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.24. Rinkos modeliavimas

Žemės rinkos modeliavimas – procesas, kai atliekant nekilnojamojo turto rinkos analizę nustatoma žemės vertės ir rinkos veiksmų priklausomybė, kuri taikoma neįvertintos žemės grupės žemės vidutinės rinkos vertės parametrams nustatyti.

Masiniame žemės vertinime rinkos modeliavimo būdas taikomas rinkos vertei nustatyti ir pagrįsti toms žemės grupėms (paskirtims) ir tose vertės zonose, kuriose analizuojamos grupės (paskirties) objektų nebuvo parduota (arba pardavimai neatitinka patikimumo kriterijų) ir jų pirkimo–pardavimo rinkos kainos nėra žinomos. Modeliavimo būdu paprastai nustatoma priklausomybė tarp žemės sklypų vertės ir žemės (kito turto) nuomos kainų, tarp skirtingų žemės grupių (žemės paskirčių, naudojimo būdų) sklypų verčių (kainų), tarp atskirų zonų, nuo atstumo iki traukos centrų. Rinkos modeliavimui gali būti naudojamos ir individualaus vertinimo vertės. Vertinant šiuo būdu verčių tikslumas ir pagrįstumas tiesiogiai priklauso nuo surinktos informacijos teisingumo ir objektyvumo.

Analizuojant Trakų r. savivaldybės nekilnojamojo turto nuomos rinką, nustatyta, kad pasiūla nėra didelė, nuomos rašytinės sutartys sudaromos retai, be to, sutartyse nurodoma nuomos kaina gerokai skiriasi nuo rinkoje siūlomo išnuomoti nekilnojamojo turto nuomos kainų, todėl, vertintojų nuomone, Trakų rajono savivaldybės teritorijos žemės įvertinimui tokios kainos nenaudotinos. Dėl anksčiau paminėtų aplinkybių ne aktyvios rinkos verčių zonose žemės įvertinimui panaudotas žemės verčių tarp skirtingų paskirčių priklausomybės, modeliavimo būdas.

Taikant šį būdą modeliuojama, kad verčių (kainų) skirtumas tarp skirtingų žemės naudojimo būdų aktyvios rinkos teritorijose yra panašus (analogiškas) į neaktyvios rinkos teritorijų tarp tokių pat naudojimo būdų verčių (kainų), skirtumą. Taigi, nustačius bent vienoje (keliose) verčių zonose tokią priklausomybę tarp gyvenamųjų teritorijų žemės sklypų grupės ir komercinės žemės, ar pramonės ir sandėliavimo žemės grupės, ar žemės ūkio paskirties žemės grupės, galima šią priklausomybę panaudoti kitų zonų, kuriose rinkos duomenų trūksta, verčių nustatymui. Priklausomybės (koeficientų) nustatymui panaudoti rinkos duomenys ir apskaičiavimai pateikti toliau lentelėje Koeficientas (priklausomybės santykis) nustatytas pagal šią formulę:

Koeficientas = $VRV1 (K1) / VRV2 (K2)$, kur:

$VRV1 (K1)$ – žemės verčių zonoje komercinės paskirties, pramonės ir sandėliavimo, ar žemės ūkio žemės sklypų, 1 a vidutinė rinkos vertė (1 aro kaina);

$VRV2 (K2)$ – žemės verčių zonoje gyvenamųjų teritorijų paskirties žemės sklypų, 1 a vidutinė rinkos vertė (1 aro kaina).

14 lentelė. Koeficientų nustatymas neaktyvios rinkos verčių zonose

Verčių zona, Nr.	Komercinės žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės (VRV1), Eur	Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės (VRV2), Eur	Koeficientas K=2/3
49.1.2, 49.2, 49.3	239	239	1,00
Komercinės žemės koeficientas verčių zonoms: 52.1.2, 52.4, 52.7, 52.8, 52.13, 52.18, 52.19, 52.21, 52.27, 52.28			
58.32	173	169	
Komercinės žemės koeficientas verčių zonoms: 52.5, 52.10, 52.11, 52.15, 52.23			1,02
43.17	218	209	
Komercinės žemės koeficientas verčių zonai 52.22			1,04
52.2, 52.24	1567	1495	
Komercinės žemės koeficientas verčių zonai 52.25			1,05
43.4, 43.12, 58.17	218	204	
Komercinės žemės koeficientas verčių zonoms: 52.3, 52.6			1,07
8.1	1236	1122	
Komercinės žemės koeficientas verčių zonai 52.12			1,10

Verčių zona, Nr.	Pramonės ir sandėliavimo žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės (VRV1), Eur	Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės (VRV2), Eur	Koeficientas K=2/3
48.13	112	174	0,64
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.3			
52.6	96	156	0,62
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.10			
53.17	79	132	0,60
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.19			
49.3	192	327	0,59
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.2			
52.9	152	267	0,57
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.9			
52.16	152	273	0,56
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.16			
8.3	192	349	0,55
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.27, 52.11			
52.5	128	237	0,54
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.24			
52.12	388	758	0,51
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonoms: 52.8, 52.1.1			
52.4	192	391	0,49
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.4			
52.13	427	887	0,48
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.15			
53.1.3	363	768	0,47
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonoms: 52.17, 52.1.2, 52.14, 52.7			
43.3	152	346	0,44
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonoms: 52.20, 52.26, 52.22, 52.21, 52.18, 52.25			
43.1.2	209	517	0,40
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.28			
52.23	446	1756	0,25
Pramonės ir sandėliavimo žemės koeficientas verčių zonai 52.23			
Verčių zona, Nr.	Žemės ūkio žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės (VRV1), Eur	Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės (VRV2), Eur	Koeficientas K=2/3
52.25	50,32	1296	0,04
Žemės ūkio žemės koeficientas verčių zonai 52.1.1			

Nustatyti neaktyvios rinkos verčių zonų (taip pat ir aktyvios rinkos verčių zonų) koeficientai pateikti interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php> pasirinktos savivaldybės dokumente *Vertinimo modeliai*, grafike *Verčių zonų Zona SKL reikšmės*. Koeficientų taikymas, apskaičiuojant žemės sklypų vidutinės rinkos vertės vertinimo programa, taip pat ir interneto priemonėmis, yra automatizuotas.

3.6.25. Ekspertinis vertinimas

Nekilnojamojo turto ekspertinis vertinimas – nekilnojamojo turto vertinimas, kai remiantis atskirų nekilnojamojo turto vienetų patirtimi ir analize nustatomi vertinimo koeficientai, rodikliai ir kiti santykiniai lyginamieji dydžiai, leidžiantys įvertinti panašias savybes turintį turtą.

Robertas J. Gloudemans, vienas iš knygos *Property Appraisal and Assessment Administration*, autorių, pateikia tokį ekspertinio vertinimo apibrėžimą: *Ekspertinis vertinimas – tai toks vertinimo metodas, kurio metu vertinimo ekspertai nustato vertinimo koeficientus, rodiklius ir standartus (palyginamuosius rodiklius) remiantis atskirų turto vienetų vertinimo patirtimi ir analize, dažnai esant nepakankamam rinkos duomenų kiekiui. Šis metodas paprastai taikomas tais atvejais, kai trūksta rinkos duomenų, kad būtų galima taikyti palyginamąjį arba pajamų metodą.*

Trakų rajono savivaldybės teritorijos atskirose zonose nekilnojamojo turto pardavimo sandorių užfiksuota labai mažai, 1 aro kainų skirtumai nėra paaiškinami Nekilnojamojo turto registre tokiems sklypams įrašytų charakteristikų skirtumais, dalis kainų neatitinka vertinamos teritorijos rinkos konjunktūros) tačiau pagal pagrindinius žemės vertę formuojančius veiksnius yra homogeniškos, tai yra vienodos (panašios) pagal atstumą iki traukos centrų, kelių tinklą, komunikacijų įrengtumą, socialinių reikmių tenkinimo objektų kiekį, patrauklumą, todėl apjungtos į vienodos žemės vertės zoną. Zonų apjungimai pateikti toliau lentelėje.

15 lentelė. Homogeniškų verčių zonų sujungimai

Paskirtis	Apjungtos homogeniškos verčių zonos	Zona (zonos), kurios sandoriai panaudoti vertinimui
1	2	3
Gyvenamųjų teritorijų grupės žemės sklypai	52.6, 52.8, 52.14, 52.20	52.6, 52.8, 52.14, 52.20
	52.7, 52.24, 52.27	52.7, 52.24, 52.27
	52.18, 52.19	52.18, 52.19
Komercinės žemės grupės sklypai	43.4; 43.5; 43.12; 43.17; 52.24	43.4, 43.17
Mėgėjų sodų grupės žemės sklypai	52.1.2, 52.25	52.1.2, 52.25
Pramonės ir sandėliavimo žemės grupės sklypai	8.3, 8.15, 8.21, 49.3, 52.4	8.21, 49.3, 52.4
	43.1.3, 43.2, 43.3, 43.22, 43.28, 48.10, 48.12, 49.1.2, 52.9, 52.16	43.1.3, 43.2, 43.22, 48.12, 49.1.2, 52.16,
	43.5, 48.25, 49.2, 52.5	49.2, 52.5
	43.6, 49.11, 49.20, 52.15	43.6, 52.15
	8.5, 52.8, 53.17, 53.18, 53.21	53.18
	52.12, 52.13	52.12, 52.13
Žemės ūkio žemės grupės sklypai	52.14, 52.18	52.14, 52.18
	52.21, 52.22	52.21, 52.22

Sujungtoms verčių zonoms vertės koeficientai nustatyti panaudojant tų zonų (lentelės 3 skiltis), kuriose yra užfiksuotų patikimų sandorių, pardavimo kainas.

3.6.26. Modelių patikra

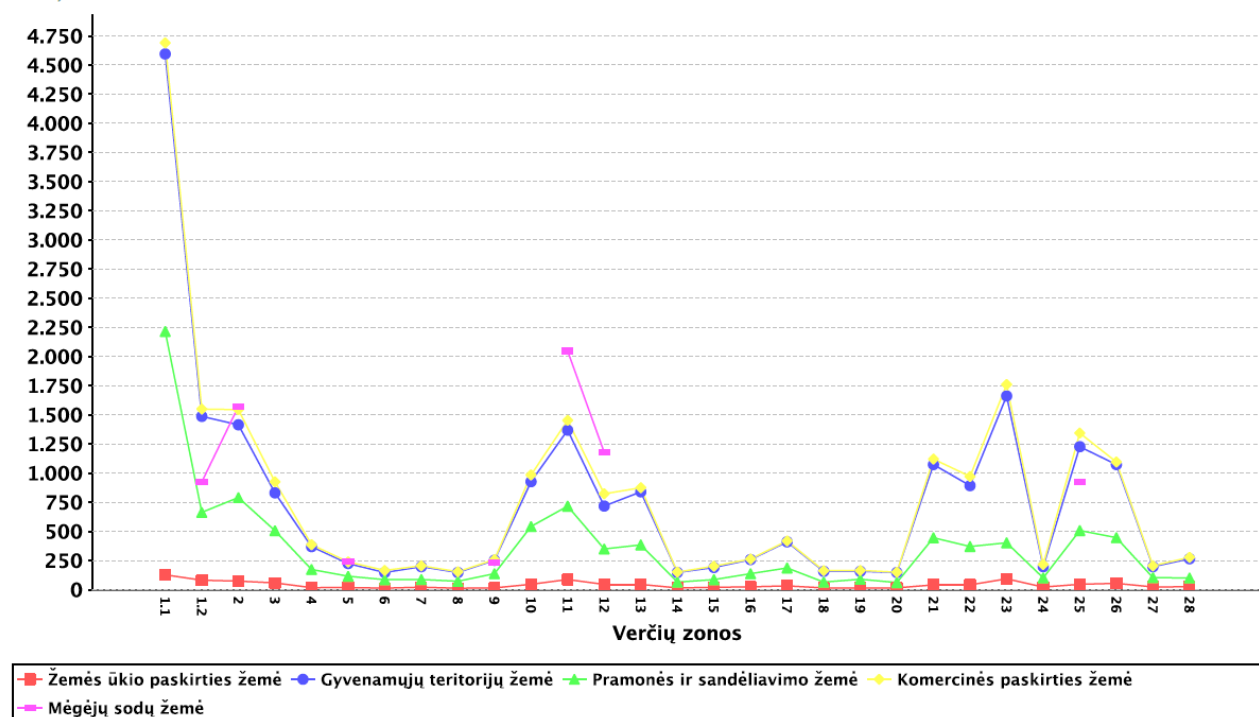
Nustačius koeficientų reikšmes, statistinėmis ir grafinėmis priemonėmis tikrinamas modelio patikimumas. Jis įvertinamas pagal aritmetinio vidurkio, medianos, dispersijos, vidutinio kvadratinio nuokrypio, standartinio nuokrypio, koreliacijos koeficiento, modelio apibrėžtumo (determinacijos) koeficiento, variacijos koeficiento, verčių ir kainų santykio reikšmes. Statistinių rodiklių paaiškinimas pateiktas 3.5 papunktyje. Grafinė modelių patikra pateikta toliau paveiksle.

Grafiko horizontalioje ašyje atidėtos verčių zonos, vertikalioje ašyje – vidutinės 1 a vertės, apskaičiuotos pagal parengtus modelius vertinimo dieną – 2018 m. rugpjūčio 1 d. Gauta kreivė rodo vertės kaitą teritoriniu, taip pat ir atskirų paskirčių grupių požiūriu.

Paveiksle matome, kad visų kreivių kaita, išskyrus verčių zonas 52.1.1, 52.1.2, 52.2, 52.10, 52.11, 52.12, 52.13, 52.21, 52.22, 52.23, 52.24, 52.25, 52.26 turi panašias tendencijas, galima daryti išvadą, kad vertinimo modeliai sudaryti teisingai. Susikertančių kreivių zonose atlikta modelio teisingumo papildoma patikra, nustatytos išskirtinės sąlygos ir rinkos aplinkybės, lėmusiais verčių skirtumus, aptartos toliau.

Sklypų 1 aro vertės pagal verčių zonas (Standartiniai atributai)

Vertė, Eur

19 pav. Trakų rajono savivaldybės žemės vertinimo modelių vertikali – horizontali patikra

Mėgėjų sodų žemės grupės žemės vertės kreivių susikirtimo taškuose 52.2, 52.11, 52.12 verčių zonose, yra didesnės už gyvenamųjų teritorijų žemės grupės žemės vertes dėl šių aplinkybių: sodo masių sklypų lokalizacijos (šalia vandens telkinių, miestų ir miestelių), nedidelio sklypų skaičiaus, kompaktiško išsidėstymo, sukurtos infrastruktūros (kai kuriose teritorijose įvestos komunikacijos, nutiesti keliai), nedidelio sklypų ploto ir jų priežiūros. Nurodytomis aplinkybėmis nepasizymi kai kurios greta sodų masyvo esančių vietovių kitos (naudojimo būdas – gyvenamosios teritorijos) paskirties žemės sklypai, todėl jų pardavimo kainos ir nustatytos vertės yra mažesnės už sodo sklypų vertes.

Išvada: žemės vertinimo modeliai atitinka rinkos konjunktūrą 52.2, 52.11, 52.12 verčių zonose, yra sudaryti teisingai.

Trakų rajono savivaldybės patikrinti ir atitinkantys žemės rinkos konjunktūrą vertinimo modeliai pateikti interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php>, pasirinktos savivaldybės dokumente *Vertinimo modeliai*, grafike *Verčių zonų Zona_SKL reikšmės*.

4. ŽEMĖS VIDUTINĖS RINKOS VERTĖS APSKAIČIAVIMAS

Apskaičiuojant žemės sklypo vidutinę rinkos vertę, apvalinama pagal skaičių apvalinimo taisyklės (jeigu skaitmuo po paskutinio reikšminio skaitmens yra 5 arba didesnis, prie paskutinio reikšminio skaitmens pridedamas 1, jeigu skaitmuo po paskutinio reikšminio skaitmens yra mažesnis negu 5, paskutinis reikšminis skaitmuo lieka nepakitęs) tokiu tikslumu (Masinio žemės vertinimo taisyklė 31 p.):

1. iki 1 000 eurų – sveikais skaičiais (pavyzdžiui, 544≈544);
2. nuo 1 000 eurų iki 10 000 eurų – dešimtimis (pavyzdžiui, 8 294≈8 290);
3. nuo 10 000 eurų iki 100 000 eurų – šimtais (pavyzdžiui, 95 296≈95 300);
4. daugiau kaip 100 000 eurų – tūkstančiais (pavyzdžiui, 775 294≈775 000).

4.1. Žemės vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti būtini duomenys

Žemės sklypo vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti būtini duomenys:

1. Žemės verčių žemėlapis;
2. vertės apskaičiavimo modelis;
3. vertės zonos, kurioje yra vertinamas objektas, numeris;
4. sklypo adresas;
5. sklypo paskirtis;
6. sklypo naudojimo būdas;
7. sklypo bendras plotas;
8. sklypo pelkės, pažeistos, nenaudojamos žemės plotas;
9. sklypo miško plotas;
10. sklypo užstatymo plotas;
11. žemės ūkio naudmenų našumo balas;
12. sklypo vietos bendrojo plano sprendiniai;
13. sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas;
14. sklypą kertančios natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų apsaugos zonos plotas;
15. sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas;
16. didžiausio ploto pastato sklype aukštų skaičius;
17. didžiausio ploto pastato statybos baigtumas;
18. sklype esančių visų pastatų bendrą plotų suma;
19. kitos charakteristikos.

Duomenų ir jų panaudojimo žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimui paaiškinimai pateikiami toliau šioje ataskaitoje.

Žemės sklypų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti charakteristikų taikymas pagal vertinimo modelyje apspręstą algoritmą vertinimo programoje, taip pat ir interneto priemonėse, yra automatizuotas.

16 lentelė. Vertinimo modeliuose naudojami atributų trumpiniai ir jų paaiškinimai

TRUMPINYS	PAAIŠKINIMAS
VRV	-žemės sklypo vidutinė rinkos vertė
Zonos Nr.	-verčių zonos numeris žemės verčių žemėlapyje
ŽBpl (ŽBpl_RKS; ŽBpl_RKL)	-žemės sklypo plotas, žemės ūkio grupės ha, kitų grupių - arais
ŽBpl_SKF	-žemės sklypo ploto vertinimo skaliarinis dydis, išreikštas funkcijos pagalba
Zona_SKL	-verčių zonos koeficientas
K ₄	-gyvenamųjų teritorijų žemės grupės sklypų, mažesnių kaip 4 arai, vertinimo koeficientas

TRUMPINYS	PAAIŠKINIMAS
ŽBpl_BIN	-gyvenamųjų teritorijų žemės grupės sklypų, mažesnių kaip 4 arai, koeficiento laipsnio rodiklis
Kbn	-bendro naudojimo teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, atskirų želdynų teritorijos, sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemės sklypų vertinimo koeficientas
Kbn_BIN	-bendro naudojimo teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, atskirų želdynų teritorijos, sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemės sklypų koeficiento laipsnio rodiklis
Kd	-daugiabučių pastatų vertinimo koeficientas
Kd_BIN	-daugiabučių pastatų koeficiento laipsnio rodiklis
Kr kita	-komercinės žemės grupės rekreacinės teritorijos vertinimo koeficientas
Naub_BIN	-komercinės žemės grupės rekreacinės teritorijos koeficiento Kr kita laipsnio rodiklis
Ku	-žemės sklypų gyvenamųjų teritorijų, komercinės, mėgėjų sodų, pramonės ir sandėliavimo žemės grupių užstatymo vertinimo koeficientas, kurio reikšmingumas priklauso nuo savivaldybės, sklype esančio didžiausio ploto statinio aukštų skaičiaus, šio statinio statybos baigtumo, ir sklypo užstatymo intensyvumo
Kk	-konservacinės paskirties žemės vertinimo koeficientas
Pask_BIN	-konservacinės paskirties koeficiento laipsnio rodiklis
Kbp	-bendrojo plano sprendinių vertinimo koeficientas
Kbp_BIN	-bendrojo plano sprendinių koeficiento laipsnio rodiklis
Kr	-žemės ūkio ir vandens ūkio paskirties žemės rekreacinės teritorijos vertinimo koeficientas 3 ha plotui
Ktink	-susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių žemės vertinimo koeficientas
Ktink_BIN	-susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių koeficiento laipsnio rodiklis
RP	- žemės ūkio ir vandens ūkio paskirties žemės rekreacinio naudojimo vertinimo pataisa
NBP	-žemės našumo balo vertinimo pataisa
NP	-nenaudojamos, pelkės ir pažeistos žemės vertinimo pataisa
MP	-miško žemės vertinimo pataisa
Vbaz	-vertė, apskaičiuota pagal modelio formulę, netaikant pataisų
Vbaz1	-1 ha vertė, apskaičiuota pagal modelio formulę, netaikant pataisų
ŽNB	-žemės sklypo našumo balas
NBconst	-modelio sudarymui naudotų sklypų našumo balų verčių zonoje vidurkis
Knб	-našumo balo koeficientas
Žnenaudojama	-žemės ūkio paskirties nenaudojamos, pelkės, pažeistos žemės plotų suma
Kn	-žemės ūkio paskirties nenaudojamos, pelkių, pažeistos žemės vertinimo koeficientas
Žmiško	-miško plotas, įregistruotas NTR
Želektr. lin.	-žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas, nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu
Žduj. naf.	-žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotas
Žužliej. piev.	-žemės ūkio paskirties žemės grupės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų plotas, nesikertantis su žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotu, ir nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu
Ženkilai	x daugybos; ^ kėlimo laipsniu; + sudėties; - atimties

Prie vertinamo atributo sutrumpinto pavadinimo pridedami kintamojo tipo trumpiniai: BIN – binaras, SKL – skaliaras, SKF – skaliariniai dydžiai, išreikšti funkcija, RKS – reikšmė, RKL – rodiklis.

Žemės vidutinių rinkos verčių apskaičiavimui reikalingi duomenys – žemės verčių zonų žemėlapiai, vertinimo modeliai, pataisų koeficientai, yra pateikti šioje ataskaitoje ir jos dalyse

interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php>, REGIA – regionų geoinformacinės aplinkos paslaugos interneto puslapyje <http://www.regia.lt/zemelapis/>.

Bendrojo plano sprendiniai (jeigu jie yra numatyti vertinimo modelyje kaip atskiras veiksnys) – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos interneto puslapyje http://www.am.lt/VI/rubric.php3?rubric_id=1495, apsaugos zonų plotai – SŽNS_DR10LT Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:10 000 specialiųjų žemės naudojimo sąlygų erdvinių duomenų rinkinyje, kuriame saugoma informacija apie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 “Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo” objektams nustatyti specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų ir apsaugos zonų plotai, duomenys apie žemės sklypą ir jame esamus statinius – Nekilnojamojo turto registre arba aktualiame Nekilnojamojo turto registro išrašė.

Nekilnojamojo turto registre neįregistruoto, bet teritorijų planavimo dokumente ar žemės valdos projekte suprojektuoto žemės sklypo vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti pagal atitinkamą Masinio žemės vertinimo taisyklių 18 punkte nurodytą žemės sklypo vidutinės rinkos vertės nustatymo modelį naudojami žemės sklypo kadastro duomenys, nurodyti teritorijų planavimo dokumente ar žemės valdos projekte, ir kiti Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje ar Žemės informacinėje sistemoje GIS priemonėmis nustatyti plotai, numatyti vertinimo modelyje.

4.2. Žemės vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo veiksmų eiliškumas

Žemės vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo veiksmų eilės tvarka:

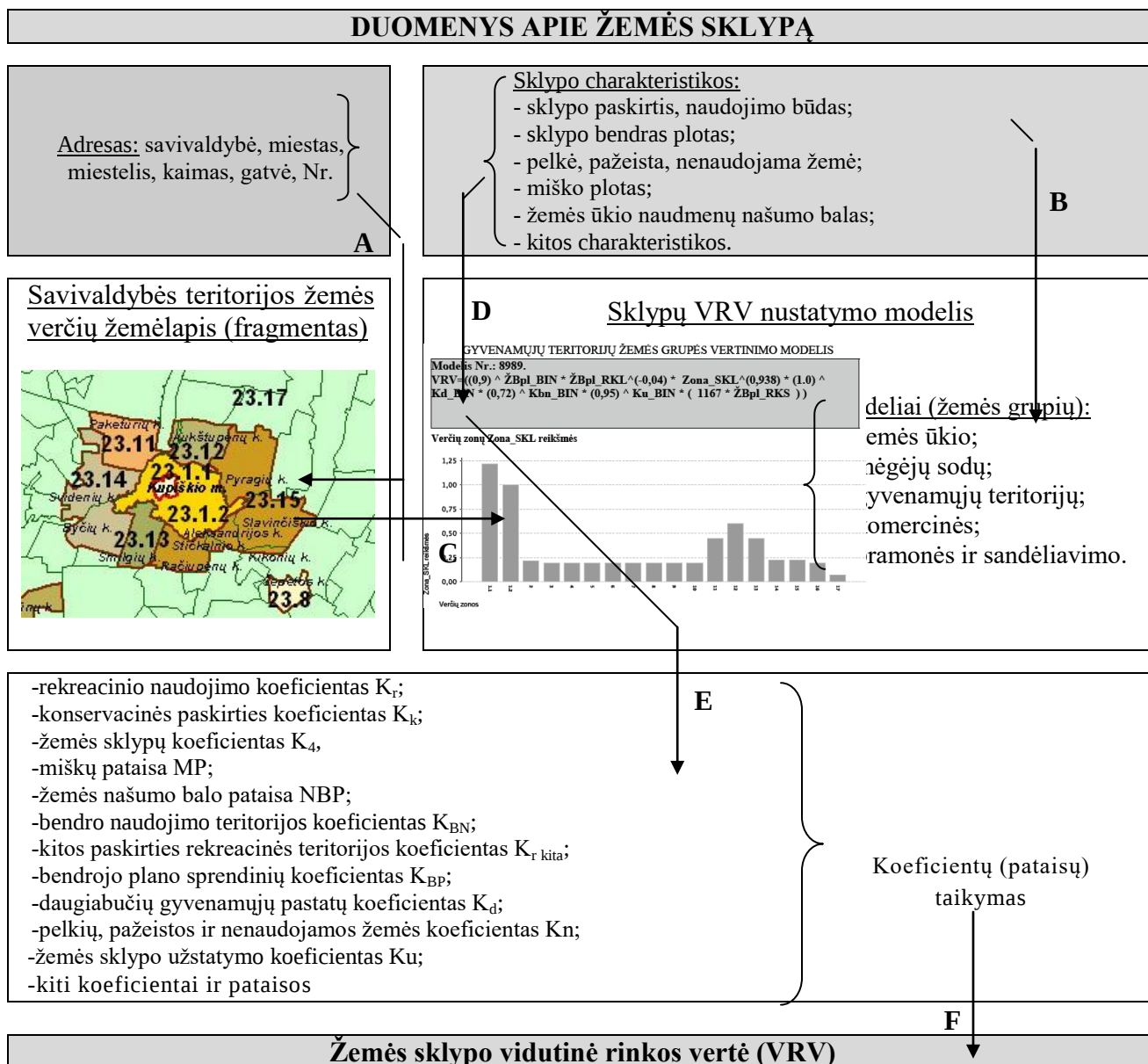
1. Pagal vertinamo žemės sklypo paskirtį (būdą), įrašytą Nekilnojamojo turto registro pažymoje, nustatoma žemės grupė (žr. paveikslą, B rodyklė).
 2. Pagal žemės grupę parenkamas žemės sklypų vertinimo modelis (paveiksle B rodyklė). Žemės grupių modeliai pateikti interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php>, masinio vertinimo dokumentų paieška, lauke „Vertinimo modeliai“.
 3. Pagal žemės sklypo adresą žemės verčių žemėlapyje nustatoma žemės sklypo dislokacija, fiksuojamas verčių zonos numeris (18 paveiksle A rodyklė).
 4. Pagal sklypo charakteristikas parenkami koeficientai (paveiksle D ir E rodyklės).
 5. Į modelio formulę įstatomos reikšmės – pagal zonos numerį nustatomas vietos reikšmingumo skaičius (paveiksle C rodyklė), kiti formulėje nurodyti dydžiai parenkami pagal sklypo charakteristikas (paveiksle D rodyklė), apskaičiuojama vertė.
 6. Apskaičiuota vertė koreguojama pataisomis ir koeficientais (paveiksle D ir E rodyklės), taip gaunama žemės sklypo vidutinė rinkos vertė (paveiksle F rodyklė).
 7. Apskaičiuota vertė apvalinama pagal 4 skyriaus 1-oje pastraipoje aprašytas taisykles.
- Bendra žemės sklypo vidutinės rinkos vertės (VRV) apskaičiavimo formulė yra:

$$VRV = V \times K \pm P, \text{ čia}$$

V – vertė, apskaičiuota pagal modelio formulę neatsižvelgus į pataisas;

K – pataisų koeficientai;

P – pataisos, gali būti su pliuso arba su minuso ženklu.

20 pav. Žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo veiksmų schema

4.3. Žemės vidutinių rinkos verčių apskaičiavimo pavyzdžiai

Visų žemės grupių vertinimo modeliuose (formulėse) žemės sklypų plotai įrašomi arais (a), žemės ūkio grupės – hektarais (ha).

1 pavyzdys. Žemės ūkio paskirties žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.

Duomenys apie žemės sklypą:

- adresas: Glitų k., Trakų sen., Trakų r. sav.;
- vertės zonos, kurioje yra vertinamas sklypas, numeris: 52.17;
- paskirtis: žemės ūkio;
- žemės ūkio naudmenų našumo balas: 32,36;
- žemės sklypo bendras plotas: 6,3 ha;
- naudingas plotas: 5,1 ha (bazinis plotas, gautas sudedant ariamos, sodų, pievų ir ganyklų, kelių, užstatytos, vandenų medžių ir krūmų želdinių plotus, nurodytus žemės sklypo registro išrašė);
- nenaudingas plotas: 0,4 ha (plotas gautas sudedant pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės plotus, nurodytus žemės sklypo registro išrašė);
- miško plotas: 0,8 ha, nurodytas registro išrašė;

- sklypo vietos bendrojo plano sprendiniai: nėra;
- sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas – 0,9 ha, apskaičiuotas pagal tvarką, aprašytą poskyryje 3.6.20. *Elektros oro linijų apsaugos zonų žemės vertės pataisa*;
- sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas – 0 ha, apskaičiuotas pagal tvarką, aprašytą poskyryje 3.6.21. *Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos žemės vertės pataisa*;
- sklypą kertančios natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų apsaugos zonos plotas – 0,5 ha, apskaičiuotas pagal tvarką, aprašytą poskyryje 3.6.22. *Natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonos žemės vertės pataisa*.

Iš dokumento „Vertinimo modeliai“ parenkamas žemės ūkio paskirties žemės grupės vertinimo modelis.

VĮ Registrų centras

2019 m. masinis vertinimas

Trakų r. sav.

ŽEMĖS ŪKIO ŽEMĖS GRUPĖS VERTINIMO MODELIS

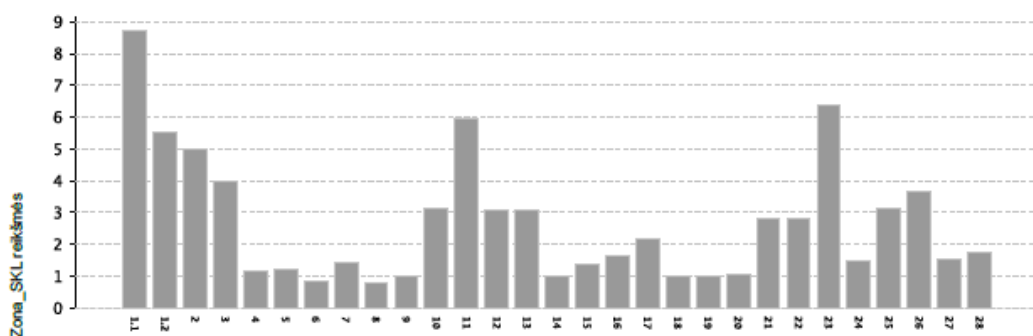
Modelis Nr.: 16141.

$VRV = (\check{Z}Bpl_SKF^{(0,9905)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (0,8)^{Pask_BIN} \times (1611 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,3 \times \check{Z}elektr.lin - 0,3 \times \check{Z}duj.naf - 0,5 \times \check{Z}užliej.piev))) + RP + NBP - NP - MP$

Trumpinių paaiškinimuose žiūrėkite: $\check{Z}elektr.lin$, $\check{Z}duj.naf$, $\check{Z}užliej.piev$

Pastaba: žiūrėkite šios žemės grupės sklypų vertės pataisas priede.

Verčių zonų Zona_SKL reikšmės

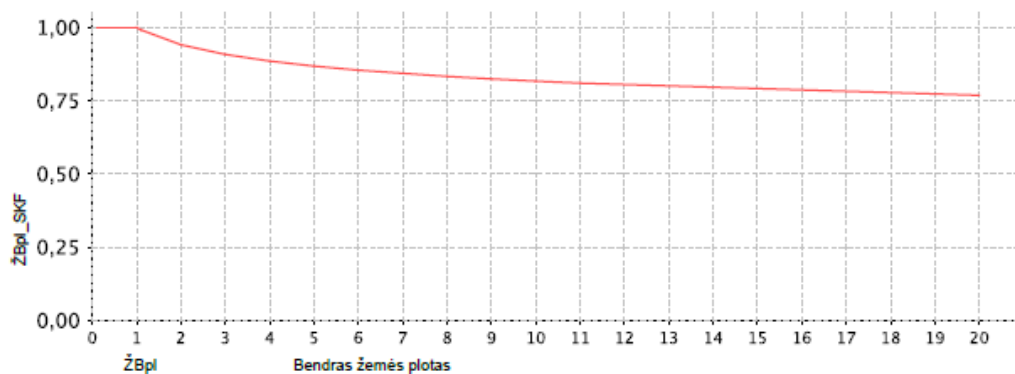

Verčių zonos

Modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės:

Paskirtis	Laipsnis: Pask_BIN	Pagrindas: 0.8
Konservacinė	1.0	

Bendras žemės plotas	$\check{Z}Bpl_SKF$	Laipsnis: 0.9905
----------------------	---------------------	------------------

21 pav. Žemės ūkio žemės grupės vertinimo modelio ištrauka

$VRV = (\check{Z}Bpl_SKF^{(0,9905)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (0,8)^{Pask_BIN} \times (1611 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,3 \times \check{Z}elektr.lin - 0,3 \times \check{Z}duj.naf - 0,5 \times \check{Z}užliej.piev))) + RP + NBP - NP - MP$

Apskaičiuojame Vbaz: $\check{Z}Bpl = 6,30$ ha, $\check{Z}Bpl_RKS = 6,30$ ha. Pagal žemės sklypo adresą, žemės verčių žemėlapyje sklypas yra yra 52.17 verčių zonoje, $Zona_SKL = 2,154$. $\check{Z}Bpl_SKF = 0,85$, $Pask_BIN = 0$, kadangi sklypas nėra konservacinės paskirties.

Atliekame aritmetinius veiksmus:

$Vbaz = \check{Z}Bpl_SKF^{(0,9905)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (0,8)^{Pask_BIN} \times (1611 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,3 \times \check{Z}elektr.lin - 0,3 \times \check{Z}duj.naf - 0,5 \times \check{Z}užliej.piev)) = 0,85^{(0,9905)} \times 2,154^{(0,999)} \times (0,8)^0 \times (1611 \times (6,30 - (0,3 \times 0,9 - 0,3 \times 0 - 0,5 \times 0,5))) = 0,851 \times 2,152 \times 1 \times (1611 \times (6,30 - 0,27 - 0 - 0,25)) = 0,851 \times 2,152 \times 1 \times 1611 \times 5,78 = 17\,053$ Eur.

Apskaičiuojame Vbaz1, žemės rekreacinio naudojimo pataisą, žemės našumo balo pataisą, nenaudojamos žemės, pelkės ir pažeistos žemės pataisą, miškų pataisą. Apskaičiavimo formulė ir našumo balo vidurkiai pagal zonas pateikiami dokumente „Verčių pataisos ir rekreaciniai koeficientai“, fragmentas pateikiamas žemiau.

Priedas: ŽEMĖS ŪKIO ŽEMĖS GRUPĖS VERTĖS PATAISOS

Trakų r. sav.		2019 m. masinis vertinimas	
Pataisos RP apskaičiavimas:			
Taikymo sąlygos:	- paskirtis- žemės ūkio, naudojimo būdas – rekreacinio naudojimo; - paskirtis- vandens ūkio, naudojimo būdas – rekreaciniai vandens telkiniai		
ŽBpl ≤3 ha	RP = (Kr-1) x VRV_RP, čia VRV_RP – žemės sklypo vertė su NBP, NP ir MP pataisomis		
ŽBpl >3 ha	RP = (Kr-1) x VRV_RP1 x 3, čia VRV_RP1 – žemės sklypo 1 ha vertė su NBP, NP ir MP pataisomis		
Pataisos NBP apskaičiavimas:			
Taikymo sąlygos:	- paskirtis- žemės ūkio, išskyrus žemės naudmenas: nenaudojama, pelkės, pažeista, miško žemė		
	NBP=Knb x (ŽNB -NBconst) x Vbaz1 x (ŽBpl – Žnenaudojama- Žmiško)		
Pataisos NP apskaičiavimas:			
Taikymo sąlygos:	- paskirtis - žemės ūkio, žemės naudmenos: nenaudojama, pelkės, pažeista		
	NP=(1-Kn) x Vbaz1 x Žnenaudojama		
Pataisos MP apskaičiavimas:			
Taikymo sąlygos:	- žemės naudmena - miško žemė		
Vbaz1≤1854 Eur	MP = Žmiško x Vbaz1x0,75		
Vbaz1>1854 Eur	MP = Žmiško x Vbaz1 x ((Vbaz1 x 0,995-463)/Vbaz1)		

22 pav. Žemės ūkio žemės grupės sklypų vertinimo modelio pataisos

Pataisų rodikliai ir koeficientai:

Zonos Nr.	Vidutinis našumo balas (NBconst)	Našumo balo koeficientas (Knb)	Žemės sklypų rekreacinis koeficientas (Kr)	Vandens telkinių rekreacinis koeficientas (Kr)	Zonos Nr.	Vidutinis našumo balas (NBconst)	Našumo balo koeficientas (Knb)	Žemės sklypų rekreacinis koeficientas (Kr)	Vandens telkinių rekreacinis koeficientas (Kr)
52.1.1			6,970	6,970	52.20	35,38	0,010	6,970	6,970
52.1.2		0,010	6,970	6,970	52.21	26,00	0,010	6,970	6,970
52.2	35,38	0,010	6,970	6,970	52.22	31,35	0,010	6,970	6,970
52.3	34,95	0,010	6,970	6,970	52.23	27,80	0,010	6,970	6,970
52.4	40,00	0,010	6,970	6,970	52.24	31,31	0,010	6,970	6,970
52.5	31,40	0,010	6,970	6,970	52.25	33,83	0,010	6,970	6,970
52.6	26,80	0,010	6,970	6,970	52.26	25,08	0,010	6,970	6,970
52.7	29,50	0,010	6,970	6,970	52.27	38,48	0,010	6,970	6,970
52.8	28,67	0,010	6,970	6,970	52.28	25,10	0,010	6,970	6,970
52.9	37,28	0,010	6,970	6,970					
52.10	33,39	0,010	6,970	6,970					
52.11	28,40	0,010	6,970	6,970					
52.12	29,80	0,010	6,970	6,970					
52.13	37,10	0,010	6,970	6,970					
52.14	36,89	0,010	6,970	6,970					
52.15	32,99	0,010	6,970	6,970					
52.16	31,04	0,010	6,970	6,970					
52.17	32,36	0,010	6,970	6,970					
52.18	32,64	0,010	6,970	6,970					
52.19	33,24	0,010	6,970	6,970					

23 pav. Žemės ūkio žemės grupės sklypų vertinimo modelio pataisų rodikliai ir koeficientai

Apskaičiuojama V_{baz1} .

$V_{baz1} = 17053 \text{ Eur} / 6,3 \text{ ha} = 2707 \text{ Eur}$.

Iš aukščiau pateiktos lentelės apskaičiuojami pataisų koeficientai.

Pataisos NBP apskaičiavimas:

$NBP = (NB_{sklypo} - NB_{vidurkis}) \cdot K_{nb} \cdot V_{baz1} \cdot (\check{Z}B_{pl} - \check{Z}nenaudojama - \check{Z}miško)$.

Vidutinis našumo balas ($NB_{vidurkis}$) 52,17 verčių zonai 32,36.

Apskaičiuojame pataisą įstatydami reikšmes į formulę:

$NBP = (38 - 32,36) \times 0,01 \times 2707 \times (6,3 - 0,4 - 0,8) = 5,64 \times 0,01 \times 2707 \times 5,1 = 779 \text{ Eur}$.

Apskaičiuojame nenaudojamos žemės pataisą:

$NP = (1 - K_n) \times V_{baz1} \times \check{Z}nenaudojama$ ($K_n = 0,2$).

$NP = (1 - 0,2) \times 2707 \times 0,4 = 866 \text{ Eur}$.

$V_{baz1} = 2707 > 1854 \text{ Eur}$, tai pataisos MP apskaičiavimas:

$MP = \check{Z}miško \cdot V_{baz1} \cdot ((V_{baz1} \cdot 0,995 - 463) / V_{baz1})$.

$MP = 0,8 \times 2707 \times (2707 \cdot 0,995 - 463) / 2707 = 0,8 \times 2707 \times 0,824 = 1784 \text{ Eur}$.

Pataisos RP apskaičiavimas:

$V_{bazRP} = (2707 \times 6,3) + 779 - 866 - 1784 = 17054 + 779 - 866 - 1784 = 15183 \text{ Eur}$.

$V_{bazRP} = 15183 \text{ Eur}$.

$V_{bazRP1} = 15183 / 6,3 = 2410 \text{ Eur}$.

$RP = (K_r - 1) \cdot V_{bazRP1} \cdot 3$

$RP = (6,97 - 1) \times 2410 \times 3 = 43163 \text{ Eur}$.

Suskaičiuojame vidutinę rinkos vertę (VRV) pagal formulę:

$VRV = (2707 \times 6,3) + 779 - 866 - 1784 + 43163 = 17054 + 779 - 866 - 1784 + 43163 = 58346 \text{ Eur}$, suapvalinus – 58300 Eur.

Išvada. Glitų k., Trakų sen., Trakų r. sav. žemės ūkio paskirties žemės (rekreacinio) sklypo 6,3 ha bendro ploto, 32,36 žemės ūkio naudmenų našumo balo (su 0,4 ha nenaudingų plotu, 0,8 ha miško plotu) vidutinė rinkos vertė (be miško medynų tūrio vidutinės rinkos vertės) yra 58300 Eur.

Žemės ūkio paskirties *žemės sklypų*, kurie yra priskirti *rekreacinėms teritorijoms*, vidutinė rinkos vertė apskaičiuojama žemės sklypo 3 ha ploto vertę padauginant iš žemės sklypų rekreacinio koeficiento (K_r), pateikiamo dokumente „Verčių pataisos ir rekreaciniai koeficientai“ žemės ūkio paskirties žemės VRV modelio lentelėje, o ploto, viršijančio 3 ha plotą, vertė apskaičiuojama be rekreacinio koeficiento. Taigi aukščiau pateikto rekreacinio naudojimo žemės sklypo (taip pat ir vandens ūkio paskirties žemės sklypo, kurio naudojimo būdas - rekreaciniai vandens telkiniai) VRV apskaičiuojama taip:

52,17 verčių zonai rekreacinio koeficiento K_r reikšmė – 6,97 (žr. 23 pav.);

Kadangi $6,3 > 3$, tai rekreacinio ploto pataisa:

$RP = (K_r - 1) \times VRV_{RP1} \times 3 = (6,97 - 1) \times (2410 / 6,3) \times 3 = 5,97 \times 383 \times 3 = 6860 \text{ Eur}$.

Apskaičiuojama žemės sklypo (be miško medynų tūrio vidutinės rinkos vertės), kuris yra rekreacinėje teritorijoje, vidutinė rinkos vertė (VRV):

$VRV = V_{baz} + NBP - NP - MP + RP = 17054 + 779 - 866 - 1784 + 6860 = 22043 \text{ Eur}$, suapvalinus – 22000 Eur.

Išvada. Glitų k., Trakų sen., Trakų r. sav. esančio rekreacinio naudojimo žemės ūkio paskirties žemės sklypo 6,3 ha bendro ploto, 32,36 žemės ūkio naudmenų našumo balo (su 0,4 ha nenaudingų plotu, 0,8 ha miško plotu) vidutinė rinkos vertė (be miško medynų tūrio vidutinės rinkos vertės) yra 22000 Eur.

2 pavyzdys. Miškų ūkio paskirties (be medynų) žemės sklypų ir miškų žemės (be medynų) žemės ūkio paskirties žemės sklypuose vertinimas.

Miškų ūkio paskirties žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimui duomenys pateikiami žemiau:

- adresas: Glitų k., Trakų sen., Trakų r. sav.;
- vertės zonos, kurioje yra vertinamas sklypas, numeris: 52.17;
- paskirtis: miškų ūkio;
- naudojimo būdas: miškų ūkio;
- žemės ūkio naudmenų našumo balas: 32,36;
- žemės sklypo bendras plotas: 2,46 ha;
- nenaudingas plotas: 0 ha (plotas, gautas sudėjus pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės plotus, nurodytus žemės sklypo registro išraše);
- miško plotas: 2,46 ha, nurodytas registro išraše;
- sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas – 0 ha, apskaičiuotas pagal tvarką, aprašytą poskyryje 3.6.20. *Elektros oro linijų apsaugos zonų žemės vertės pataisa;*
- sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas – 0 ha, apskaičiuotas pagal tvarką, aprašytą poskyryje 3.6.21. *Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos žemės vertės pataisa;*
- sklypą kertančios natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų ir ganyklų apsaugos zonos plotas – 0 ha, apskaičiuotas pagal tvarką, aprašytą poskyryje 3.6.22. *Natūralių (užliejamų ir sausminių) pievų bei ganyklų apsaugos zonos žemės vertės pataisa.*

Pagal paskirtį dokumente „Vertinimo modeliai“ surandamas žemės ūkio paskirties žemės grupės vertinimo modelis, pateiktas 21 paveiksle.

$VRV = (\check{Z}Bpl_SKF^{(0,9905)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (0,8)^{Pask_BIN} \times (1611 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,3 \times \check{Z}elektr.lin - 0,3 \times \check{Z}duj.naf - 0,5 \times \check{Z}užliej.piev))) + RP + NBP - NP - MP$.

Apskaičiuojame Vbaz: $\check{Z}Bpl = 2,46$ ha, $\check{Z}Bpl_RKS = 2,46$ ha. Pagal žemės sklypo adresą, žemės verčių žemėlapyje sklypas yra 52.17 verčių zonoje, $Zona_SKL = 2,154$. $\check{Z}Bpl_SKF = 0,924$, $Pask_BIN = 0$, kadangi sklypas nėra konservacinės paskirties.

Žemės sklypo bazinė vertė (Vbaz) apskaičiuojama taip:

$Vbaz = \check{Z}Bpl_SKF^{(0,9905)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (0,8)^{Pask_BIN} \times (1611 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,3 \times \check{Z}elektr.lin - 0,3 \times \check{Z}duj.naf - 0,5 \times \check{Z}užliej.piev)) = 0,924^{(0,9905)} \times 2,154^{(0,999)} \times (0,8)^0 \times (1611 \times (2,46 - (0,3 \times 0 - 0,3 \times 0 - 0,5 \times 0))) = 0,925 \times 2,152 \times 1 \times (1611 \times (2,46 - 0 - 0 - 0)) = 0,925 \times 2,152 \times 1 \times 1611 \times 2,46 = 7\,889$ Eur.

Pastaba. Apskaičiuojant miškų ūkio paskirties žemės vidutinę rinkos vertę žemės našumo balo pataisa miško plotui neskaičiuojama. Taip pat $RP = 0$; $NP = 0$.

Bazinė 1 ha vertė (Vbaz1) yra: $7889 \text{ Eur} / 2,46 \text{ ha} = 3\,207$ Eur.

Miško žemės vertės pataisos apskaičiavimui panaudojama formulė, kuri pateikiama dokumente „Verčių pataisos ir rekreaciniai koeficientai“, ištrauka pateikta žemiau.

Pataisos MP apskaičiavimas:	
Taikymo sąlygos:	- žemės naudmena - miško žemė
$Vbaz1 \leq 1854$ Eur	$MP = \check{Z}miško \times Vbaz1 \times 0,75$
$Vbaz1 > 1854$ Eur	$MP = \check{Z}miško \times Vbaz1 \times ((Vbaz1 \times 0,995 - 463) / Vbaz1)$

24 pav. Žemės ūkio žemės grupės vertinimo modelio miško pataisa

Tais atvejais, kai žemės bazinė 1 ha vertė (Vbaz1) didesnė už 1 854 Eur, šiuo atveju $Vbaz1 = 3\,207$ Eur $> 1\,854$ Eur, pataisa apskaičiuojama taip:

$MP = \check{Z}miško \times Vbaz1 \times ((Vbaz1 \times 0,995 - 463) / Vbaz1)$

$MP = 2,46 \times 3207 \times ((3207 \times 0,995 - 463) / 3207) = 6\,711 \text{ Eur}$
 $VRV = V_{baz} + RP + NBP - NP - MP = (3207 \times 2,46) + 0 + 0 - 0 - 6711 = 7889 - 6711 = 1178 \text{ Eur, suapvalinus} - 1\,180 \text{ Eur.}$

Išvada. Glitų k., Trakų sen., Trakų r. sav. miškų ūkio paskirties žemės sklypo 52.17 verčių zonoje, 2,46 ha žemės sklypo vidutinė rinkos vertė yra 1 180 Eur.

Tais atvejais, kai miško žemės bazinė 1 ha vertė mažesnė arba lygi 1 854 Eur, priimkime šiuo atveju $1\,362 \text{ Eur} < 1\,854 \text{ Eur}$, pataisa apskaičiuojama taip:

Pataisos MP apskaičiavimas:

$MP = 2,46 \times 1\,362 \times 0,75 = 2\,513 \text{ Eur.}$

Apskaičiuota pataisa koreguojame V_{baz} ir gauname vidutinę rinkos vertę (VRV):

$VRV = V_{baz} + RP + NBP - NP - MP = 7889 + 0 + 0 - 0 - 2513 = 5\,376 \text{ Eur, suapvalinus} - 5\,380 \text{ Eur.}$

Išvada. Miškų ūkio paskirties žemės sklypo (2,46 ha bendro ploto), esančio Glitų k., Trakų sen., Trakų r. sav., vidutinė rinkos vertė (be miško medynų turio vidutinės rinkos vertės) yra 5 380 Eur.

3 pavyzdys. Gyvenamųjų teritorijų grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.

Duomenys apie žemės sklypą:

- sklypo adresas: Trakų miestas, Trakų r. sav.;
- vertės zonos, kurioje yra vertinamas sklypas, numeris: 52.1.1.;
- sklypo paskirtis: kita
- sklypo naudojimo būdas: daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos;
- sklypo bendras plotas: 11,00 a;
- sklypo užstatymo plotas: 2,00 a;
- sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas: 0,5 a;
- sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas: 0 a;
- didžiausio ploto pastato sklype aukštų skaičius: 2;
- didžiausio ploto pastato statybos baigtumas: 100 proc.;
- sklype esančių visų pastatų bendrųjų plotų suma: 310 kv. m.

Pagal žemės sklypo paskirtį ir naudojimo būdą iš dokumento „Vertinimo modeliai“ parenkamas gyvenamųjų teritorijų žemės vertinimo modelis.

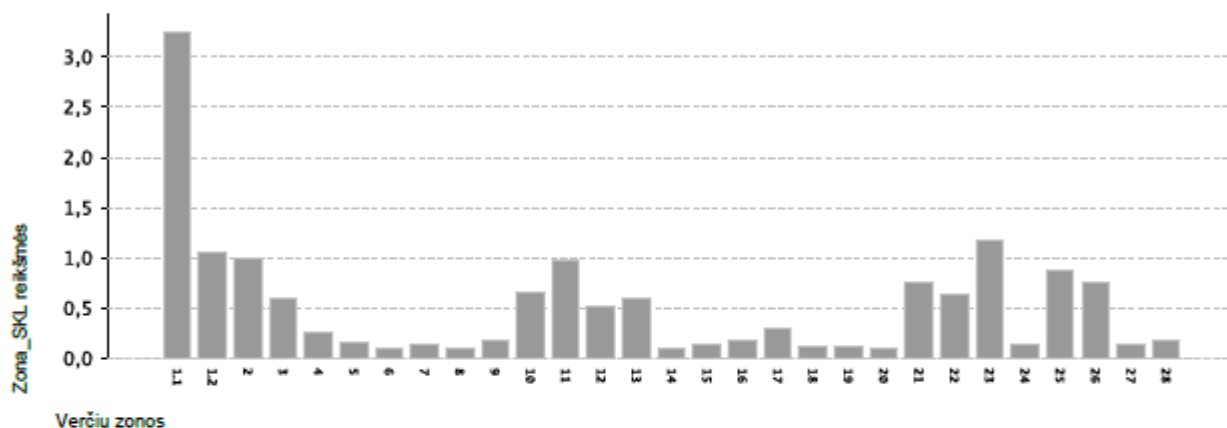
GYVENAMŲJŲ TERITORIJŲ ŽEMĖS GRUPĖS VERTINIMO MODELIS

Modelis Nr.: 16139.

$$VRV = ((0,71) \wedge \check{Z}Bpl_BIN \times \check{Z}Bpl_SKF^{(1,012)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (1,3) \wedge Kd_BIN \times (0,6) \wedge Kbn_BIN \times (1495 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,7 \times \check{Z}elektr.lin - 0,7 \times \check{Z}duj.naf)) \times Ku)$$

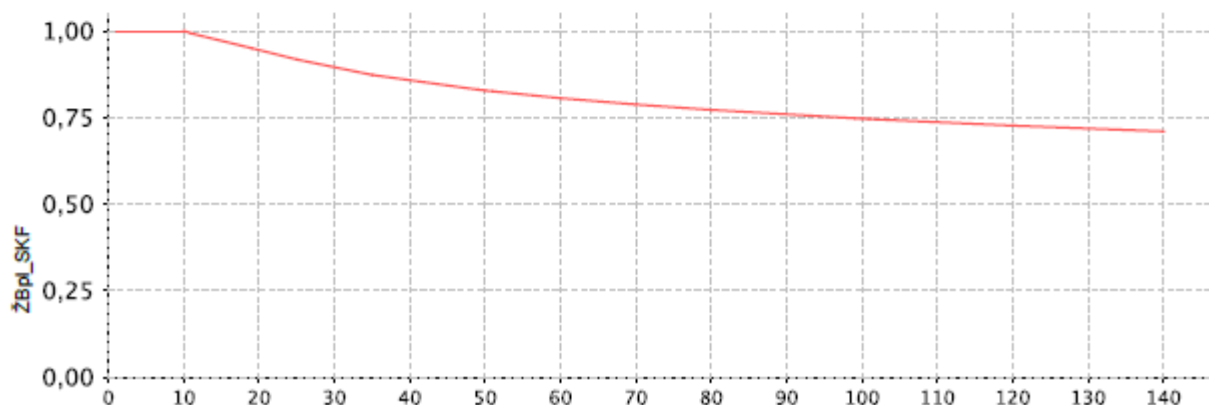
Trumpinių paaiškinimuose žiūrėkite: $\check{Z}elektr.lin$, $\check{Z}duj.naf$, Ku

Verčių zonų $Zona_SKL$ reikšmės

Modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės:

Bendras žemės plotas		Laipsnis: $\check{Z}Bpl_BIN$		Pagrindas: 0.71
	.000001-3.9999999	1.0	4-1000000	0.0
Daugiabučių pastatų		Laipsnis: Kd_BIN		Pagrindas: 1.3
	Daugiaaukščių teritorija	1.0		
Bendro naudojimo teritorija		Laipsnis: Kbn_BIN		Pagrindas: 0.6
	Bendro naudojimo teritorija	1.0		
Bendras žemės plotas		$\check{Z}Bpl_SKF$		Laipsnis: 1.012

25 pav. Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės vertinimo modelio ištrauka

Pagal sklypo plotą > 4 a, parenkama kintamojo $\check{Z}Bpl_BIN$ reikšmė = 0 koeficientui 0,71.

Pagal sklypo plotą apskaičiuojamas $\check{Z}Bpl_SKF = 0,99$.

Pagal sklypo vietą kadastro žemėlapyje nustatomas verčių zonos Nr.: 52.1.1, nustatytai verčių zonai parenkamas $Zona_SKL = 3,065$.

Naudojimo būdai – *daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos*, parenkama kintamojo Kd_BIN reikšmė = 0 koeficientui 1,3.

Naudojimo būdai – *bendro naudojimo teritorija*, parenkama kintamojo Kbn_BIN reikšmė = 0 koeficientui 0,6.

Užstatymo koeficiento Ku reikšmingumui nustatyti apskaičiuojamas žemės sklypo užstatymo intensyvumas: sklype esančių visų pastatų plotų suma kv.m/žemės sklypo plotas kv.m) = $310/1100 = 0,28$. Ku reikšmė = 0,90 nustatyta pagal toliau lentelėje pateiktą aplinkybių, atitinkančių vertinamą žemės sklypą, sąlygas.

17 lentelė. Koeficiento Ku taikymo sąlygos ir reikšmės

Nr.	Sąlygos pavadinimas	Sąlygos įvertinimas, apibrėžimas	Koeficientas Ku
1	2	3	4
Sąlyga 1	Žemės grupė	gyvenamųjų teritorijų, komercinės, pramonės ir sandėliavimo, mėgėjų sodų	miestų savivaldybių ir miestų teritorijose $Ku = 0,9$, kitose vietovėse $Ku = 0,95$
Sąlyga 2	Sklypo NTR užstatymo plotas	$\neq 0$	
Ku prie papildomų sąlygų:			
Sąlyga 3	Didžiausio ploto pastato sklype	aukštų skaičius ≥ 4	Prie 1-5 sąlygų: $Ku = 0,85$ $Ku = 0,8$ $Ku = 0,7$ $Ku = 0,6$
Sąlyga 4	Didžiausio ploto pastato sklype baigtumas	95-100 proc.	
Sąlyga 5	Užstatymo intensyvumas (sklype esančių visų pastatų bendrųjų plotų suma kv. m/žemės sklypo plotas kv. m)	≥ 1 iki $< 1,5$ $\geq 1,5$ iki < 3 ≥ 3 iki < 5 ≥ 5	

Kintamasis $\check{Z}Bpl_RKS$ yra lygus žemės sklypo plotui 11,00 a.

Želektr. lin. = 0,5 a, 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas, nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu.

Žduj. naf. = 0 a, žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotas.

Formulėje: $VRV = ((0,71)^{\check{Z}Bpl_BIN} \times \check{Z}Bpl_SKF^{(1,012)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (1,3)^{Kd_BIN} \times (0,6)^{Kbn_BIN} \times (1495 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,7 \times \check{Z}elektr.lin - 0,7 \times \check{Z}duj.naf)) \times Ku$ įrašius kintamųjų reikšmes ir atlikus matematinius veiksmus gaunama sklypo vidutinė rinkos vertė.

$VRV = (0,71)^0 \times 0,99^{(1,012)} \times 3,255^{(0,999)} \times (1,3)^0 \times (0,6)^0 \times (1495 \times (11 - 0,7 \times 0,5 - 0,7 \times 0)) \times 0,90 = 1 \times 0,99 \times 3,251 \times 1 \times 1 \times (1495 \times (11 - 0,35 - 0)) \times 0,90 = 3,218 \times 1495 \times 10,65 \times 0,90 = 46113$ Eur, suapvalinus – 46 100 Eur.

– **Išvada.** Kitos paskirties, naudojimo būdo – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos, 11 arų bendro ploto, užstatyto statiniais žemės sklypo, esančio Trakų m., Trakų r. sav., vidutinė rinkos vertė yra 46 100 Eur.

4 pavyzdys. Mėgėjų sodų žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.

Duomenys apie žemės sklypą:

- sklypo adresas: Riešutų g., Vosyliukų k., Lentvario sen., Trakų r. sav.;
- vertės zonos, kurioje yra vertinamas sklypas, numeris: 52.11;
- sklypo paskirtis: žemės ūkio;
- sklypo naudojimo būdas: mėgėjų sodo žemės sklypai;
- sklypo bendras plotas: 6,00 a;
- sklypo užstatymo plotas: 1,10 a;

- sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas: 0,2 a;
- sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas: 0 a;
- didžiausio ploto pastato sklype aukštų skaičius: 2;
- didžiausio ploto pastato statybos baigtumas: 100;
- sklype esančių visų pastatų bendrųjų plotų suma: 185.

Pagal žemės sklypo paskirtį ir naudojimo būdą iš dokumento „Vertinimo modeliai“ parenkamas mėgėjų sodų žemės grupės žemės vertinimo modelis.

VĮ Registrų centras

2019 m. masinis vertinimas

Trakų r. sav.

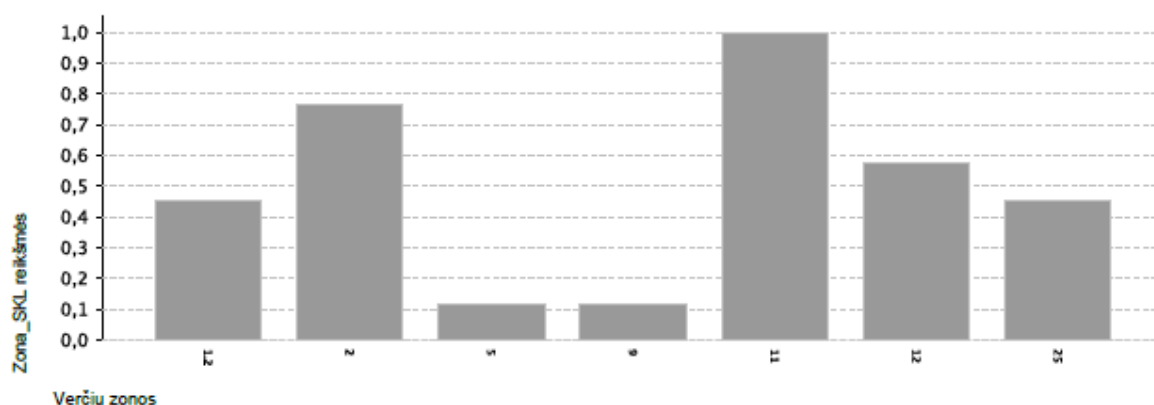
MĖGĖJŲ SODŲ ŽEMĖS GRUPĖS VERTINIMO MODELIS

Modelis Nr.: 16140.

$VRV = (\text{ŽBpl_SKF}^{(1,045)} \times \text{Zona_SKL}^{(0,999)} \times (0,7)^{\text{Kbn_BIN}} \times (2047 \times (\text{ŽBpl_RKS} - 0,7 \times \text{Želektr.lin} - 0,7 \times \text{Žduj.naf})) \times \text{Ku})$

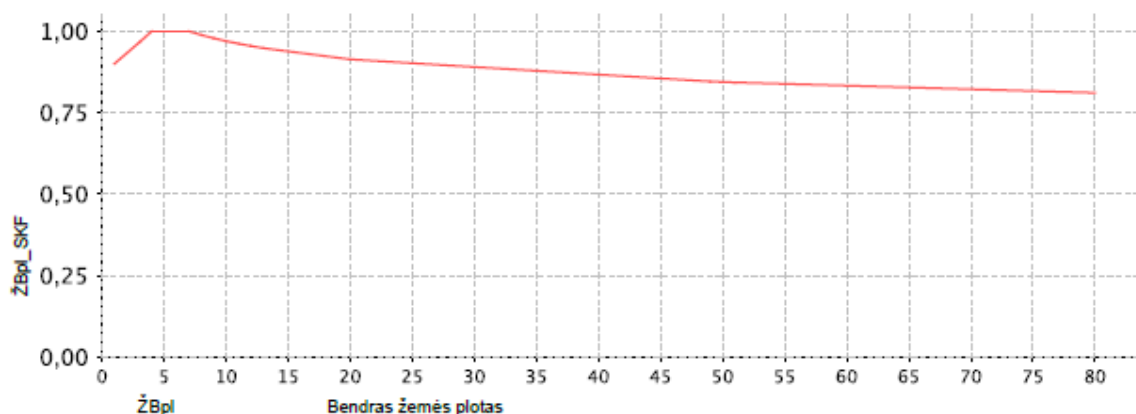
Trumpinių paaiškinimuose žiūrėkite: Želektr.lin, Žduj.naf, Ku

Verčių zonų Zona_SKL reikšmės

Modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės:

Bendro naudojimo teritorija	Laipsnis: Kbn_BIN	Pagrindas: 0.7
Bendro naudojimo teritorija	1.0	
Bendras žemės plotas	ŽBpl_SKF	Laipsnis: 1.045

26 pav. Mėgėjų sodų žemės grupės vertinimo modelio ištrauka

Pagal sklypo plotą apskaičiuojamas $\check{Z}Bpl_SKF = 1$.

Pagal sklypo vietą kadastro žemėlapyje nustatomas verčių zonos Nr.: 52.11, nustatytai verčių zonai parenkamas $Zona_SKL = 1$.

Naudojimo būdai – *bendro naudojimo teritorija*, parenkama kintamojo Kbn_BIN reikšmė = 0 koeficientui 0,7.

Užstatymo koeficiento K_u reikšmingumui nustatyti apskaičiuojamas žemės sklypo užstatymo intensyvumas: sklype esančių visų pastatų plotų suma kv. m/žemės sklypo plotas kv. m = $185/600 = 0,31$. K_u reikšmė = 0,95 nustatyta pagal šiame poskyryje 17 lentelėje pateiktą aplinkybių, atitinkančių vertinamą žemės sklypą, sąlygas.

Kintamasis $\check{Z}Bpl_RKS$ yra lygus žemės sklypo plotui 6 a.

Želektr. lin. = 0,2 a, 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas, nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu.

Žduj. naf. = 0, žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotas.

Formulėje: $VRV = \check{Z}Bpl_SKF^{(1,045)} \times Zona_SKL^{(0,999)} \times (0,7) \wedge Kbn_BIN \times (2047 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,7 \times \check{Z}elektr.lin - 0,7 \times \check{Z}duj.naf)) \times K_u$ įrašius kintamųjų reikšmes ir atlikus matematinius veiksmus gaunama sklypo vidutinė rinkos vertė.

$VRV = 1^{(1,045)} \times 1^{(0,999)} \times (0,7) \wedge 0 \times (2047 \times (6 - 0,7 \times 0,2 - 0,7 \times 0)) \times 0,95 = 1 \times 1 \times 1 \times (2047 \times (6 - 0,14 - 0)) \times 0,95 = 1 \times 2047 \times 5,86 \times 0,95 = 11396 \text{ Eur}$, suapvalinus – 11 400 Eur.

Išvada. Žemės ūkio paskirties, naudojimo būdo – mėgėjų sodų žemės sklypai, užstatyto statiniais žemės sklypo (6 a bendro ploto), esančio Riešutų g., Vosyliukų k., Lentvario sen., Trakų r. sav., vidutinė rinkos vertė yra 11 400 Eur.

5 pavyzdys. Komercinės žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.

Duomenys apie žemės sklypą:

- sklypo adresas: Vytauto g., Trakų m., Trakų sen., Trakų r. sav.;
- vertės zonos, kurioje yra vertinamas sklypas, numeris: 52.1.1;
- sklypo paskirtis: kita (žemės);
- sklypo naudojimo būdas: komercinės paskirties objektų teritorijos;
- sklypo bendras plotas: 25,00 a;
- sklypo užstatymo plotas: 3,15 a;
- sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas: 1 a;
- sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas: 0 a;
- didžiausio ploto pastato sklype aukštų skaičius: 2;
- didžiausio ploto pastato statybos baigtumas: 100 proc.;
- sklype esančių visų pastatų bendrųjų plotų suma: 622 kv. m.

Pagal žemės sklypo paskirtį ir naudojimo būdą iš dokumento „Vertinimo modeliai“ parenkamas komercinės žemės grupės vertinimo modelis.

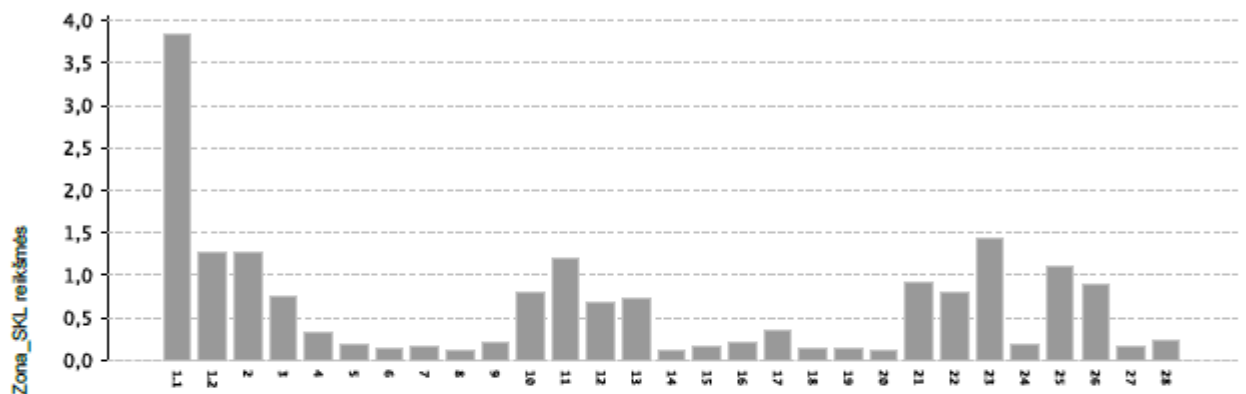
KOMERCINĖS ŽEMĖS GRUPĖS VERTINIMO MODELIS

Modelis Nr.: 16142.

$$VRV = (\check{Z}Bpl_SKF^{(1,015)} \times Zona_SKL^{(1.0)} \times (0,89)^{Naub_BIN} \times (1236 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,7 \times \check{Z}elektr.lin - 0,7 \times \check{Z}duj.naf)) \times Ku)$$

Trumpinių paaiškinimuose žiūrėkite: $\check{Z}elektr.lin$, $\check{Z}duj.naf$, Ku

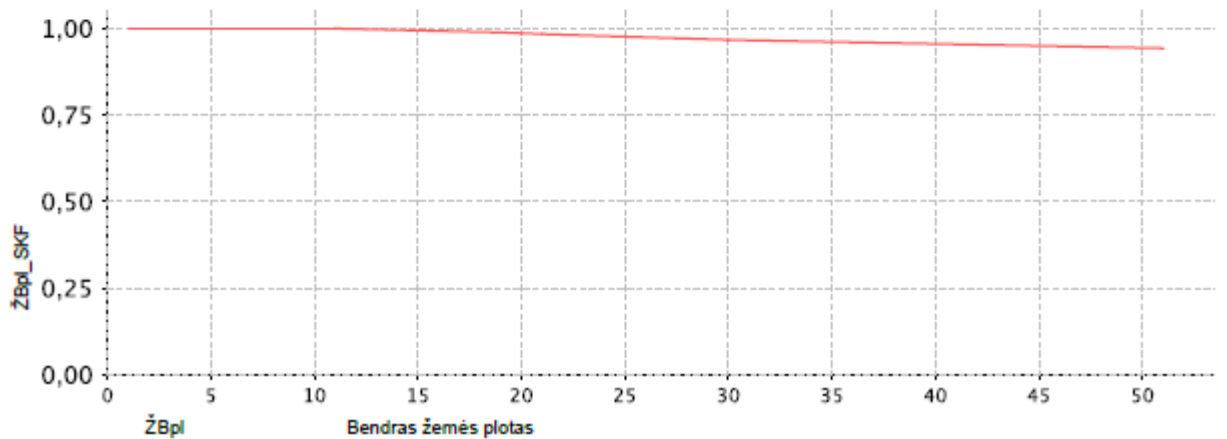
Verčių zonų $Zona_SKL$ reikšmės

Verčių zonos

Modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės:

Naudojimo būdas	Laipsnis: Naub_BIN	Pagrindas: 0.89
Rekreacinės teritorijos	1.0	
Bendras žemės plotas	$\check{Z}Bpl_SKF$	Laipsnis: 1.015

27 pav. Komercinės žemės grupės vertinimo modelio ištrauka

Pagal sklypo plotą apskaičiuojamas $\check{Z}Bpl_SKF = 0,98$.

Pagal sklypo vietą kadastro žemėlapyje nustatomas verčių zonos Nr.: 52.1.1, nustatytai verčių zonai parenkamas $Zona_SKL = 3,848$.

Naudojimo būdai – *rekreacinės teritorijos*, parenkama kintamojo $Naub_BIN$ reikšmė = 0 koeficientui 0,89.

Užstatymo koeficiento K_u reikšmingumui nustatyti apskaičiuojamas žemės sklypo užstatymo intensyvumas: sklype esančių visų pastatų plotų suma kv. m/žemės sklypo plotas kv. m = $622/2500 = 0,23$. K_u reikšmė = 0,90 nustatyta pagal šiame poskyryje 17 lentelėje pateiktą aplinkybių, atitinkančių vertinamą žemės sklypą, sąlygas.

Kintamasis $\check{Z}Bpl_RKS$ yra lygus žemės sklypo plotui 25,00 a.

$\check{Z}elektr. lin. = 1$ a, 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas, nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu.

$\check{Z}duj. naf. = 0$, žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotas.

Formulėje: $VRV = \check{Z}Bpl_SKF^{(1,015)} \times Zona_SKL^{(1,0)} \times (0,89)^{Naub_BIN} \times (1236 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,7 \times \check{Z}elektr.lin - 0,7 \times \check{Z}duj.naf)) \times Ku$ įrašius kintamųjų reikšmes ir atlikus matematinius veiksmus gaunama sklypo vidutinė rinkos vertė.

$VRV = 0,98^{(1,015)} \times 3,848^{(1,0)} \times (0,89)^0 \times (1236 \times (25 - 0,7 \times 1 - 0,7 \times 0)) \times 0,90 = 0,98 \times 3,848 \times 1 \times (1236 \times (25 - 0,7 - 0)) \times 0,90 = 0,98 \times 3,848 \times 1 \times 1236 \times 24,3 \times 0,90 = 101936$ Eur, suapvalinus – 102 000 Eur.

Išvada. Kitos paskirties, naudojimo būdo – komercinės paskirties objektų teritorijos, užstatyto statiniais (25 a bendro ploto), esančio Vytauto g., Trakų m., Trakų sen., Trakų r. sav., vidutinė rinkos vertė yra 102 000 Eur.

6 pavyzdys. Pramonės ir sandėliavimo žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.

Duomenys apie žemės sklypą:

- sklypo adresas: Fabriko g., Lentvario m., Lentvario sen., Trakų r. sav.;
- vertės zonos, kurioje yra vertinamas sklypas, numeris: 52.2;
- sklypo paskirtis: kita (žemės);
- sklypo naudojimo būdas: pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijų;
- sklypo bendras plotas: 35,00 a;
- sklypo užstatymo plotas: 9,00 a;
- sklypą kertančios 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas: 2,00 a;
- sklypą kertančios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos plotas: 0;
- didžiausio ploto pastato sklype aukštų skaičius: 1;
- didžiausio ploto pastato statybos baigtumas: 100 proc.;
- sklype esančių visų pastatų bendrųjų plotų suma: 820;

Pagal žemės sklypo paskirtį ir naudojimo būdą iš dokumento „Vertinimo modeliai“ parenkamas pramonės ir sandėliavimo žemės vertinimo modelis.

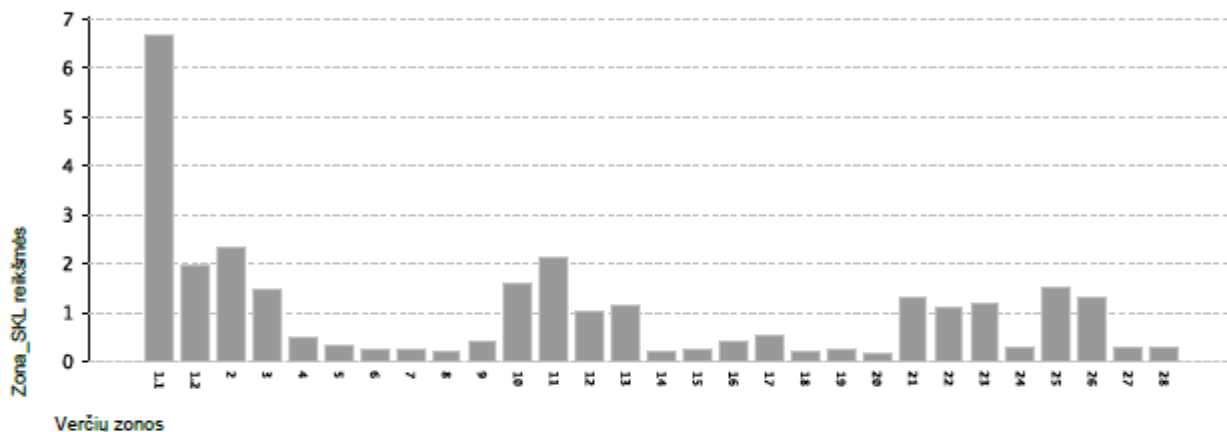
PRAMONĖS IR SANDĖLIAVIMO ŽEMĖS GRUPĖS VERTINIMO MODELIS

Modelis Nr.: 16143.

$$VRV = (\check{Z}Bpl_SKF^{(1,012)} \times Zona_SKL^{(0,983)} \times (0,63)^{Ktink_BIN} \times (380 \times (\check{Z}Bpl_RKS - 0,7 \times \check{Z}elektr.lin - 0,7 \times \check{Z}duj.naf)) \times Ku)$$

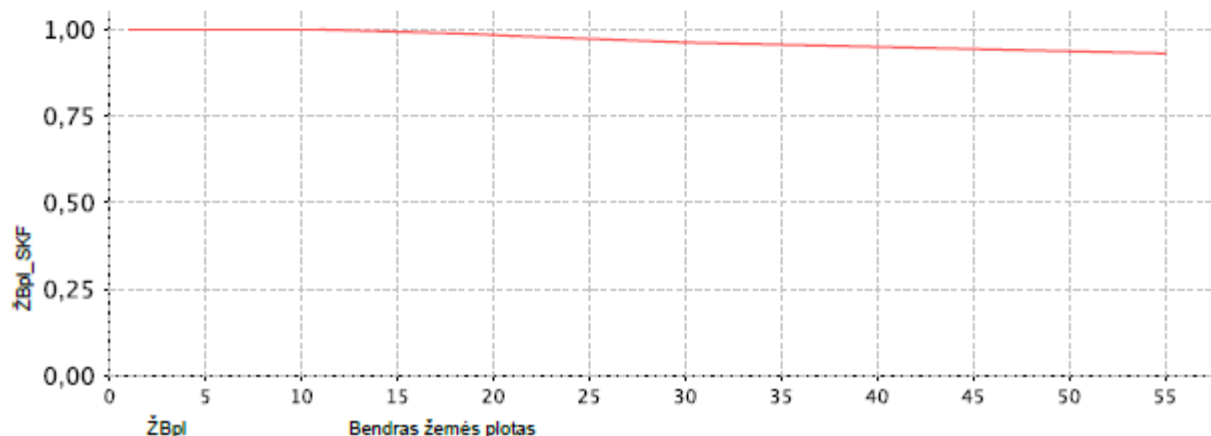
Trumpinių paaiškinimuose žiūrėkite: $\check{Z}elektr.lin$, $\check{Z}duj.naf$, Ku

Verčių zonų Zona_SKL reikšmės

Modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės:

Inžinerinių tinklų koridorius	Laipsnis: Ktink_BIN	Pagrindas: 0.63
Inžinerinių tinklų koridorius	1.0	
Bendras žemės plotas	$\check{Z}Bpl_SKF$	Laipsnis: 1.012

28 pav. Pramonės ir sandėliavimo žemės grupės vertinimo modelio ištrauka

Pagal sklypo plotą apskaičiuojamas $\check{Z}Bpl_SKF = 0,95$.

Pagal sklypo vietą kadastro žemėlapyje nustatomas verčių zonos Nr.: 52.2, nustatytai verčių zonai parenkamas $Zona_SKL = 2,344$.

Naudojimo būdai – *susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių*, parenkama kintamojo $Ktink_BIN$ reikšmė = 0 koeficientui 0,63.

Užstatymo koeficiento K_u reikšmingumui nustatyti apskaičiuojamas žemės sklypo užstatymo intensyvumas: sklype esančių visų pastatų plotų suma kv. m/žemės sklypo plotas kv. m = $820/3500 = 0,23$. K_u reikšmė = 0,90 nustatyta pagal šiame poskyryje 17 lentelėje pateiktą aplinkybių, atitinkančių vertinamą žemės sklypą, sąlygas.

Kintamasis ŽBpl_RKS yra lygus žemės sklypo plotui 35,00 a.

Želektr. lin. = 2 a, 6 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijos apsaugos zonos plotas, nesikertantis su magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotu.

Žduj. naf.= 0 a, žemės sklypo specialiųjų žemės naudojimo sąlygų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonų plotas.

Formulėje: $VRV = \text{ŽBpl_SKF}^{(1,012)} \times \text{Zona_SKL}^{(0,983)} \times (0,63)^{\text{Ktink_BIN}} \times (380 \times (\text{ŽBpl_RKS} - 0,7 \times \text{Želektr.lin} - 0,7 \times \text{Žduj.naf})) \times Ku$ įrašius kintamųjų reikšmes ir atlikus matematinius veiksmus gaunama sklypo vidutinė rinkos vertė.

$VRV = (0,95)^{1,012} \times 2,344^{(0,983)} \times 0,63^0 \times (380 \times (35 - 0,7 \times 2 - 0,7 \times 0)) \times 0,90 = 0,949 \times 2,310 \times 1 \times (380 \times (35 - 1,4 - 0)) \times 0,90 = 2,192 \times 380 \times 33,60 \times 0,90 = 25189 \text{ Eur,}$
suapvalinus – 25 200 Eur.

Išvada. Kitos paskirties, naudojimo būdo - pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijų, užstatyto statiniais žemės sklypo (35 a bendro ploto), esančio Fabriko g., Lentvario m., Lentvario sen., Trakų r. sav., vidutinė rinkos vertė yra 25 200 Eur.

5. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Žemės vidutinės rinkos vertės žemės mokesčiams ir žemės vidutinės rinkos vertės apskaičiuojamos vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus įsakymu patvirtintais Trakų rajono savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo dokumentais, kurie yra paskelbti Registrų centro interneto puslapyje <http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php> ir Teisės aktų registre www.e-tar.lt. Pagal masinio vertinimo dokumentus apskaičiuojamos vidutinės rinkos vertės žemės mokesčiams ir žemės vidutinės rinkos vertės skelbiamos Registrų centro interneto puslapyje http://www.registrucentras.lt/masvert/paieska_un.jsp ir Regionų geoinformacinės aplinkos paslaugos (REGIA) interneto puslapyje <http://www.regia.lt/zemelapis/>, paieškos lauke įvedus sklypo unikalų numerį. Nurodytos vertės įsigalioja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nustatyta tvarka ir terminais.

Žemės vidutinės rinkos vertės žemės mokesčiams apskaičiuojamos vadovaujantis žemės mokesčio objekto apibrėžimu, pateikiamu Žemės mokesčio įstatymo 4 straipsnyje: *mokesčio objektas yra fiziniam ir juridiniam asmeniui nuosavybės teise priklausanti Lietuvos Respublikoje esanti privati žemė, išskyrus miško žemę ir žemės ūkio paskirties žemę, kurioje įveistas miškas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka*. Vadovaujantis nurodyta nuostata, žemės sklypų vidutinės rinkos vertės žemės mokesčiui apskaičiuojamos pagal žemės vertinimo modelius, kuriuose įrašomas žemės sklypo plotas be žemės sklypo naudmenos – miško žemės ploto, įrašyto nekilnojamojo turto kadastre. Mokesčių administratoriui vertinimo įmonė teikia žemės sklypų Nekilnojamojo turto registro ir Nekilnojamojo turto kadastro duomenis ir žemės sklypų vidutinės rinkos vertės žemės mokesčiui vertinimo įmonės ir centrinio mokesčių administratoriaus sutartyje nustatytais būdais ir terminais.

ATASKAITOS RENGĖJAI IR VERTINTOJAI

L. e. direktoriaus pavaduotojo teisių registrams pareigas

Kazys Maksvytis

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji vertintoja, nekilnojamojo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000050)

Veronika Valentinavičienė

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyresnioji vertintoja, nekilnojamojo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. 000165)

Božena Sinickaja

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyresnioji vertintoja, nekilnojamojo turto vertintojo asistentė (kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 001875)

Kristina Bakanienė

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus l. e. vyresniosios vertintojos pareigas

Miglė Lazauskaitė

6. LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos žemės įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymas;
5. Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas;
6. Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas;
7. Masinio žemės vertinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1523 „Dėl masinio žemės vertinimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo nuostatų įgyvendinimo“;
8. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“;
9. Nekilnojamojo turto registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 379 „Dėl nekilnojamojo turto registro nuostatų patvirtinimo“;
10. Žemės įvertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 205 „Dėl žemės įvertinimo tvarkos“;
11. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
12. Turto ir verslo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“;
13. Tarptautinė vertinimo standartų taryba, 2017, *Tarptautiniai vertinimo standartai*. Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vertimas į lietuvių k. (pirminė vertimo versija). Prieiga per internetą: <http://www.avnt.lt/assets/Teisine-informacija/Vertinimas/IVS-2017-LT2red.pdf>;
14. Europos vertintojų asociacijos grupė, 2016, *Europos vertinimo standartai*. Lietuvos turto vertintojų asociacijos vertimas į lietuvių k. Prieiga per internetą: <http://www.ltva.lt/wp-content/uploads/2017/07/europos-vertinimo-standartai-2016galutinis.pdf>;
15. Lietuvos Respublikos žemės fondas 2013 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, 2013;
16. Lietuvos Respublikos žemės fondas 2014 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, 2014;
17. Lietuvos Respublikos žemės fondas 2015 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, 2015;
18. Lietuvos Respublikos žemės fondas 2016 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, 2016;
19. Lietuvos Respublikos žemės fondas 2017 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, 2017;
20. Lietuvos Respublikos žemės fondas 2018 m. sausio 1 d., Vilnius: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, 2018;
21. Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės duomenys, 2018. Valstybės įmonė Registrų centras;
22. NCSS statistinė programa ir jos panaudojimas masiniam vertinimui. Valstybės įmonės Registrų centro ir Ward R. D. seminaro medžiaga. Valstybės įmonė Registrų centras. Vilnius, 2009;
23. Eckert, Joseph K., R. Gloudemans, R. Almy, Ed. Property appraisal and assessment administration, Chicago: International Association of Assessing Officers, 1990;
24. Gloudemans, Robert J. Mass Appraisal of Real Property. Chicago: International Association of Assessing Officers, 1999;

25. Ward, Richard D. Seminaro medžiaga: NCSS statistinė programa ir jos panaudojimas masiniam vertinimui, 2012;
26. Woolery, A. Property Tax Principles and Practice. Taiwan: Land Reform Training Institute in association with the Lincoln Institute of Land Policy in Taoyuan, 1989;
27. Youngman, J. M. and Malme, J. H. An international survey of taxes on land and buildings. Boston: Kluwer Law and Taxation Publishers, 1994;
28. Benvenuti, A. The Value of Real Estate between Building and Land. 2007;
29. Gloudemans, Robert J. An Empirical Analysis of the Incidence of Location on Land and Building Values. Prepared Under a David C. Lincoln Fellowship in Land Value Taxation for Lincoln Institute of Land Policy Cambridge, Massachusetts, 2001;
30. Edited by Mark R. Linne, MAI, SPA with Michelle M. Thomson, PhD. Visual Valuation. Implementing Valuation Modeling and Geographic Information Solutions. Appraisal Institute, 550 West Van Buren, Chicago, 2010;
31. Tumelionis, A. Nekilnojamojo turto rinkos modeliavimas neaktyvios rinkos teritorijose, Turto vertinimo teorijos ir praktikos apybraižos 2010/2011. Elektroninis mokslo darbų leidinys. Vilnius, 2011. Interneto prieiga: [www.aivaweb.com/images/3496/baigtasleidinys 2011.pdf](http://www.aivaweb.com/images/3496/baigtasleidinys%202011.pdf);
32. Standard on Mass Appraisal of Real Property, International Association of Assessing Officers, 2008;
33. Standard on Automated Valuation Models (AVMs), International Association of Assessing Officers, 2003;
34. Mass Appraisal and Multiple Regression Analysis for Income Properties The Winnipeg Experience, International Property Tax Institute, 2006;
35. Kane, M. Steven, Linne, Mark R., Johnson, Jeffrey A. Practical Applications in Appraisal Valuation Modeling. Chicago: Appraisal Institute, 2004;
36. Fisher, Jeffrey D., Martin, Robert S. Income property appraisal. Real Estate Education Company, 1994.

7. PRIEDAI

2018-12-31 Trakų rajono savivaldybės
teritorijos masinio žemės vertinimo
ataskaitos Nr. ŽVM-57
1 priedas

**7.1. NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
2016-04-29 RAŠTO Nr. 1SD-1297-(10.2.) „DĖL PAKLAUSIMO NAGRINĖJIMO“
KOPIJA**

	Valstybės įmonė Registrų centras GAUTA 2016-05-04 Nr. 8-10518 <i>A. Paškevičiūtė</i> <i>Boj</i>				
NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS					
Valstybės įmonei Registrų centrui V. Kudirkos g. 18-3 LT-03105 Vilnius	<table border="0"><tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">2016-04-29</td><td style="border-bottom: 1px solid black;">Nr. 1SD-1297-(10.2.)</td></tr><tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">I 2016-03-31</td><td style="border-bottom: 1px solid black;">Nr. (1.1.31.)s-1627</td></tr></table>	2016-04-29	Nr. 1SD-1297-(10.2.)	I 2016-03-31	Nr. (1.1.31.)s-1627
2016-04-29	Nr. 1SD-1297-(10.2.)				
I 2016-03-31	Nr. (1.1.31.)s-1627				
DĖL PAKLAUSIMO NAGRINĖJIMO					
Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) gavo Jūsų 2016-03-31 paklausimą Nr. (1.1.31.)s-1627 „Dėl žemės verčių zonų sudarymo“ (toliau – Paklausimas), kuriuo Nacionalinės žemės tarnybos, kaip žemės verčių zonų žemėlapių sudarymui metodiškai vadovaujančios institucijos, prašote pritarimo, kad rengiant naujus masinio žemės vertinimo dokumentus, verčių zonų aprašymas tekstu nebūtų pateikiamas. Paklausime nurodote, kad valstybės įmonės Registrų centro vertintojai, atsižvelgdami į žemės savininkų ir valstybės institucijų pasikartojančius paklausimus ir skundus, kai atskirose kaimiškose vietovėse dėl žemės sklypų adrese įrašytų kaimo pavadinimų, neatitinkančių žemės sklypų vietos pagal gyvenamųjų vietovių ribas, nustatytas Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje, apskaičiuojamos neteisingos vidutinės rinkos vertės, ir siekdami, kad kaimiškos teritorijos suskirstymas į verčių zonas pagal jos vertingumą būtų atliktas tiksliau, įvertinant urbanizuotų teritorijų, sukurtos infrastruktūros, gerbūvio, rekreacijos, užterštumo, reljefo veiksnių įtakos ribas, atlikdami naują masinį žemės vertinimą, teritorijos zonavimą atliks Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje įbraižytų žemės sklypų ribomis, atsisakydami ankstesniais metais gyvenamųjų vietovių ribomis vykdyto kaimiškos teritorijos zonavimo. Paklausime taip pat nurodote, kad atlikdami teritorijos zonavimą žemės sklypų ribomis prarandate galimybę zonas tiksliai ir teisingai aprašyti tekstu. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, sutinkame, kad rengiant naujus masinio vertinimo dokumentus, teritorijos zonavimas būtų atliekamas Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje įbraižytų žemės sklypų ribomis, ir neprieštaraujame, kad verčių zonų tekstiniai aprašymai naujai parengtuose masinio vertinimo dokumentuose nebūtų pateikiami. Tačiau valstybės įmonė Registrų centras turi užtikrinti, kad duomenys apie ankstesniais metais buvusias žemės verčių zonų ribas būtų prieinami vėlesniais metais. Daugiau informacijos svarstomais klausimais Jums maloniai suteiks Nacionalinės žemės tarnybos Geodezijos ir kartografijos departamento Nekilnojamojo turto kadastro skyriaus vyriausioji specialistė Justina Tropikaitė, tel. 8 706 85 181 arba el. paštu Justina.Tropikaite@nzt.lt.					
Pagarbiai L. e. p. direktoriaus pavaduotoja, atliekanti direktoriaus funkcijas	 Aušra Kalantaite				
Justina Tropikaitė, tel. 8 706 85 181, el. p. Justina.Tropikaite@nzt.lt					
Biudžetinė įstaiga Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius	<table border="0"><tr><td style="vertical-align: top;">Tel. 8 706 86 666 Tel. 8 706 85 003 Faksas 8 706 86 640</td><td style="vertical-align: top;">Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre</td></tr></table>	Tel. 8 706 86 666 Tel. 8 706 85 003 Faksas 8 706 86 640	Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre		
Tel. 8 706 86 666 Tel. 8 706 85 003 Faksas 8 706 86 640	Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre				
100 000 BUREAU VENTAS 					

2018-12-31 Trakų rajono savivaldybės
teritorijos masinio žemės vertinimo
ataskaitos Nr. ŽVM-57
2 priedas

7.2. VALSTYBĖS ĮMONĖS REGISTRŲ CENTRO RAŠTO SAVIVALDYBĖMS „DĖL ŽEMĖS IR NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ SVARSTYMO“ KOPIJA

VALSTYBĖS ĮMONĖ REGISTRŲ CENTRAS

Vinco Kudirkos g. 18-3, 03105 Vilnius, tel. (8 5) 268 8202, faks. (8 5) 268 8311, el. p. info@registrucentras.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246

Savivaldybių merams

2018-09-07 Nr. (1.1.31.)s-2159

Savivaldybių administracijų direktoriams

DĖL ŽEMĖS IR NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ SVARSTYMO

Valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1523 „Dėl Masinio žemės vertinimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo nuostatų įgyvendinimo“ patvirtintų Masinio žemės vertinimo taisyklių ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių nuostatomis, parengusi savivaldybės teritorijos žemės ir nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentus, teikia juos susipažinti ir derinti savivaldybei, o ši per 30 dienų nuo dokumentų pateikimo gali pareikšti pastabas.

Atsižvelgdami į tai, pranešame, kad Registrų centras atliko žemės ir nekilnojamojo turto masinį vertinimą ir parengė kiekvienos savivaldybės teritorijos masinio vertinimo dokumentus. Žemės ir nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentai bei projektinės žemės ir nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės nuo š. m. rugsėjo 12 d. bus skelbiamos Registrų centro interneto svetainėje adresu www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas.

Prašome iki š. m. spalio 12 d. pateikti pastabas dėl žemės ir statinių masinio vertinimo rezultatų. Kilus klausimų, maloniai prašome susisiekti su savivaldybių teritorijų masinio vertinimo ataskaitas ruošusiais turto vertintojais, nurodytais pridedamame sąrašė.

PRIDEDAMA. Turto vertintojų pagal savivaldybes sąrašas, 1 lapas.

L. e. direktoriaus pavaduotojo
teisių registrams pareigas

Kazys Maksvytis

Originalas nebus siunčiamas

Dovilė Gaubaitė, tel. (8 5) 236 4528, el. p. Dovile.Gaubaitė@registrucentras.lt

100 Atkurtai
Lietuvai

**TURTO VERTINTOJŲ PAGAL SAVIVALDYBES
SĄRAŠAS**

Birštono sav., Jonavos sav., Kaišiadorių sav., Kauno m. / r. sav., Kėdainių sav., Prienų sav.	Martynas Bukelis	Martynas.Bukelis@registrucentras.lt	(8 37) 78 78 24
	Algimantas Bubliauskas	Algimantas.Bubliauskas@registrucentras.lt	(8 37) 78 78 25
	Mindaugas Saldauskas	Mindaugas.Saldauskas@registrucentras.lt	(8 37) 78 78 67
Klaipėdos m. / r. sav., Kretingos sav., Neringos sav., Palangos sav., Šilutės sav.	Romas Petrauskas	Romas.Petrauskas@registrucentras.lt	(8 46) 46 62 59
	Sandra Kucinienė	Sandra.Kucinienė@registrucentras.lt	(8 46) 46 62 59
	Indrė Rubežienė	Indre.Rubeziene@registrucentras.lt	(8 46) 46 62 59
Alytaus m. / r. sav., Druskininkų sav., Kalvarijos sav., Kazlų Rūdos sav., Lazdijų sav., Marijampolės sav., Šakių sav., Varėnos sav., Vilkaviškio sav.	Alma Cikockienė	Alma.Cikockiene@registrucentras.lt	(8 343) 97 708
	Nijolė Valaitienė	Nijole.Valaitiene@registrucentras.lt	(8 343) 97 708
	Zita Savukaitienė	Zita.Savukaitiene@registrucentras.lt	(8 343) 97 708
	Gintarė Matulienė	Gintare.Matuliene@registrucentras.lt	(8 343) 97 708
Biržų sav., Kupiškio sav., Panevėžio m. / r. sav., Pasvalio sav., Rokiškio sav.	Diana Jakutytė	Diana.Jakutyte@registrucentras.lt	(8 45) 50 23 63
	Nijolė Bieliauskienė	Nijole.Bieliauskiene@registrucentras.lt	(8 45) 50 23 63
Joniškio sav., Kelmės sav., Pakruojo sav., Radviliškio sav., Šiaulių m. / r. sav.	Irena Kučinskienė	Irena.Kucinskiene@registrucentras.lt	(8 41) 59 82 70
	Jurgita Kavaliauskienė	Jurgita.Kavaliauskiene@registrucentras.lt	(8 41) 59 82 71
	Vigita Nainienė	Vigita.Nainiene@registrucentras.lt	(8 41) 59 82 71
Jurbarko sav., Pagėgių sav., Raseinių sav., Šilalės sav., Tauragės sav.	Zenona Gedminaitė	Zenona.Gedminaitė@registrucentras.lt	(8 446) 62 324
	Albinas Olendras	Albinas.Olendras@registrucentras.lt	(8 446) 62 324
Plungės sav., Rietavo sav., Telšių sav.	Loreta Dūdienė	Loreta.Dudiene@registrucentras.lt	(8 444) 69 023
	Tomas Ramanauskas	Tomas.Ramanauskas@registrucentras.lt	(8 444) 69 023
Akmenės sav., Mažeikių sav., Skuodo sav.	Julijus Ukanis	Julijus.Ukanis@registrucentras.lt	(8 443) 98 008
	Jurgita Jagučanskienė	Jurgita.Jagucanskiene@registrucentras.lt	(8 443) 98 008
Anykščių sav., Ignalinos sav., Molėtų sav., Utenos sav., Visagino sav., Zarasų sav.	Aušra Aginienė	Ausra.Aginienė@registrucentras.lt	(8 389) 63 959
	Diana Sėjūnienė	Diana.Sejuniene@registrucentras.lt	(8 389) 63 959
Elektrėnų sav., Šalčininkų sav., Širvintų sav., Švenčionių sav., Trakų sav., Ukmergės sav., Vilniaus m. / r. sav.	Veronika Valentinavičienė	Veronika.Valentinaviciene@registrucentras.lt	(8 5) 219 2642
	Božena Sinickaja	Bozena.Sinickaja@registrucentras.lt	(8 5) 219 2641
	Kristina Bakanienė	Kristina.Bakaniene@registrucentras.lt	(8 5) 266 2151
	Miglė Lazauskaitė	Migle.Lazauskaite@registrucentras.lt	(8 5) 266 2151

**VALSTYBĖS ĮMONĖS REGISTRŲ CENTRO 2018-09-07 RAŠTO
NR. (1.1.31.)s-8159 ADRESATŲ SĄRAŠAS**

1. Elektrėnų savivaldybės administracijos direktorius, Elektrėnų savivaldybės meras
El. p. administracija@elektrenai.lt; meras@elektrenai.lt;
2. Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Širvintų rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@sirvintos.lt; meras@sirvintos.lt;
3. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Šalčininkų rajono savivaldybės meras
El. p. priimamasis@salcininkai.lt; zdzislav.palevic@salcininkai.lt;
4. Švenčionių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Švenčionių rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@svencionys.lt; meras@svencionys.lt;
5. Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Trakų rajono savivaldybės meras
El. p. info@trakai.lt; meras@trakai.lt;
6. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Ukmergės rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@ukmerge.lt; meras@ukmerge.lt;
7. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, Vilniaus miesto savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@vilnius.lt; meras@vilnius.lt;
8. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktorius, Vilniaus rajono savivaldybės meras
El. p. vrsa@vrsa.lt; marija.rekst@vrsa.lt;
9. Akmenės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Akmenės rajono savivaldybės meras
El. p. info@akmene.lt; meras@akmene.lt;
10. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Mažeikių rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@mazeikiai.lt; meras@mazeikiai.lt;
11. Skuodo rajono savivaldybės administracijos direktorius, Skuodo rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@skuodas.lt; petras.pusinskas@skuodas.lt;
12. Plungės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Plungės rajono savivaldybės meras,
El. p. savivaldybe@plunge.lt; audrius.klisonis@plunge.lt;
13. Telšių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Telšių rajono savivaldybės meras
El. p. info@telsiai.lt; petras.kuizinas@telsiai.lt;
14. Rietavo savivaldybės administracijos direktorius, Rietavo savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@rietavas.lt; meras@rietavas.lt;
15. Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Tauragės rajono savivaldybės meras
El. p. savivalda@taurage.lt; meras@taurage.lt;
16. Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Šilalės rajono savivaldybės meras
El. p. info@silale.lt; jonas.gudauskas@silale.lt;
17. Pagėgių savivaldybės administracijos direktorius, Pagėgių savivaldybės meras
El. p. info@pagegiai.lt; meras@pagegiai.lt;

18. Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktorius, Jurbarko rajono savivaldybės meras
El. p. info@jurbarkas.lt; meras@jurbarkas.lt;
19. Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Raseinių rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@raseiniai.lt; meras@raseiniai.lt;
20. Birštono savivaldybės administracijos direktorius, Birštono savivaldybės meras
El. p. sekretore@birstonas.lt; meras@birstonas.lt;
21. Jonavos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Jonavos rajono savivaldybės meras
El. p. administracija@jonava.lt; meras@jonava.lt;
22. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Kaišiadorių rajono savivaldybės meras
El. p. dokumentai@kaisiadorys.lt; meras@kaisiadorys.lt;
23. Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius, Kauno miesto savivaldybės meras
El. p. info@kaunas.lt; meras@kaunas.lt;
24. Kauno rajono savivaldybės administracijos direktorius, Kauno rajono savivaldybės meras
El. p. info@krs.lt; meras@krs.lt;
25. Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Kėdainių rajono savivaldybės meras
El. p. administracija@kedainiai.lt; meras@kedainiai.lt;
26. Prienų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Prienų rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@prienai.lt; meras@prienai.lt;
27. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktorius, Klaipėdos miesto savivaldybės meras
El. p. info@klaipeda.lt; meras@klaipeda.lt;
28. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Klaipėdos rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@klaipedos-r.lt; meras@klaipedos-r.lt;
29. Kretingos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Kretingos rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@kretinga.lt; meras@kretinga.lt;
30. Palangos miesto savivaldybės administracijos direktorius, Palangos miesto savivaldybės meras
El. p. administracija@palanga.lt; meras@palanga.lt;
31. Neringos savivaldybės administracijos direktorius, Neringos savivaldybės meras,
El. p. administracija@neringa.lt; meras@neringa.lt;
32. Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Šilutės rajono savivaldybės meras
El. p. administracija@silute.lt; meras@silute.lt;
33. Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Anykščių rajono savivaldybės meras
El. p. info@anyksciai.lt; kestutis.tubis@anyksciai.lt;
34. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Ignalinos rajono savivaldybės meras
El. p. info@ignalina.lt; meras@ignalina.lt;
35. Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Molėtų rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@moletai.lt; meras@moletai.lt;

36. Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Utenos rajono savivaldybės meras
El. p. info@utena.lt; alvydas.katinas@utena.lt;
37. Visagino savivaldybės administracijos direktorius, Visagino savivaldybės meras
El. p. visaginas@visaginas.lt; mere@visaginas.lt;
38. Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Zarasų rajono savivaldybės meras
El. p. info@zarasai.lt; meras@zarasai.lt;
39. Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos direktorius, Kazlų Rūdos savivaldybės meras,
El. p. priimamasis@kazluruda.lt; vytautas.kanevicius@kazluruda.lt;
40. Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorius, Kalvarijos savivaldybės meras,
El. p. priimamasis@kalvarija.lt; vincas.plikaitis@kalvarija.lt;
41. Marijampolės savivaldybės administracijos direktorius, Marijampolės savivaldybės meras
El. p. administracija@marijampole.lt; meras@marijampole.lt;
42. Šakių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Šakių rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@sakiai.lt; edgaras.pilypaitis@sakiai.lt;
43. Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Vilkaviškio rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@vilkaviskis.lt; meras@vilkaviskis.lt;
44. Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, Alytaus miesto savivaldybės meras
El. p. info@alytus.lt; vytautas.grigaravicius@alytus.lt;
45. Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktorius, Alytaus rajono savivaldybės meras
El. p. info@arsa.lt; meras@arsa.lt;
46. Druskininkų savivaldybės administracijos direktorius, Druskininkų savivaldybės meras
El. p. info@druskininkai.lt; meras@druskininkai.lt;
47. Lazdijų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Lazdijų rajono savivaldybės meras
El. p. info@lazdijai.lt; meras@lazdijai.lt;
48. Varėnos rajono savivaldybės administracijos direktorius, Varėnos rajono savivaldybės meras
El. p. info@varena.lt; meras@varena.lt;
49. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius, Šiaulių miesto savivaldybės meras
El. p. info@siauliai.lt; meras@siauliai.lt;
50. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktorius, Šiaulių rajono savivaldybės meras
El. p. prim@siauliuraj.lt; meras@siauliuraj.lt;
51. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Radviliškio rajono savivaldybės meras
El. p. informacija@radviliskis.lt; meras@radviliskis.lt;
52. Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktorius, Pakruojo rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@pakruojis.lt; meras@pakruojis.lt;
53. Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Joniškio rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@joniskis.lt; gediminas.cepusis@joniskis.lt;

54. Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorius, Kelmės rajono savivaldybės meras
El. p. info@kelme.lt; vaclovas.andrulis@kelme.lt;
55. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Biržų rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@birzai.lt; meras@birzai.lt;
56. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Kupiškio rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@kupiskis.lt; meras@kupiskis.lt;
57. Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorius, Panevėžio miesto savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@panevezys.lt; meras@panevezys.lt;
58. Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Panevėžio rajono savivaldybės meras
El. p. savivaldybe@panrs.lt; povilas.zagunis@panrs.lt;
59. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Pasvalio rajono savivaldybės meras
El. p. rastine@pasvalys.lt; meras@pasvalys.lt;
60. Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Rokiškio rajono savivaldybės meras,
El. p. savivaldybe@post.rokiskis.lt; a.vagonis@post.rokiskis.lt.
-

7.3. MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU SAVIVALDYBE ATASKAITOS KOPIJA

MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU SAVIVALDYBE ATASKAITA

Vadovaudamasi Masinio žemės vertinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1523 „Dėl masinio žemės vertinimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo nuostatų įgyvendinimo“, 36.1 papunkčiu, vertintojas – valstybės įmonė Registrų centras – Trakų rajono savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitą 2018 m. rugsėjo 7 d. teikė savivaldybei susipažinti ir pastaboms pareikšti. Per nustatytą vieno mėnesio laikotarpį Trakų rajono savivaldybės meras ir administracija pastabų nepateikė.

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000050)

Veronika Valentinavičienė

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyresnioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. 000165)

Božena Sinickaja

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
l. e. vyresniosios vertintojos pareigas

Miglė Lazauskaitė

**7.4. SKELBIMO APIE 2018 M. ŽEMĖS IR STATINIŲ MASINIO VERTINIMO
DOKUMENTŲ VIEŠĄ SVARSTYMĄ ELEKTRĖNŲ, ŠALČININKŲ R., ŠIRVINTŲ
R., ŠVENČIONIŲ R., TRAKŲ R., UKMERGĖS R., VILNIAUS M., IR VILNIAUS R.
SAVIVALDYBĖSE, TEKSTAS**

Valstybės įmonė Registrų centras

organizuoja žemės ir statinių masinio vertinimo dokumentų viešą svarstymą

Valstybės įmonė Registrų centras, vykdydama jai pavestas funkcijas, atliko žemės ir statinių masinį vertinimą bei parengė naujas žemės ir statinių masinio vertinimo ataskaitas. Informuojame, kad žemės ir statinių masinio vertinimo dokumentų viešas svarstymas vyks š. m. rugsėjo 24 d.–spalio 5 d. Masinio vertinimo dokumentai ir projektinės vidutinės rinkos vertės viešo svarstymo metu bus skelbiami Registrų centro interneto svetainėje www.registrucentras.lt.

Elektrėnų, Šalčininkų r., Širvintų r., Švenčionių r., Trakų r., Ukmergės r., Vilniaus m. ir Vilniaus r. savivaldybių žemės ir statinių masinio vertinimo dokumentų viešas aptarimas vyks š. m. rugsėjo 25 d. ir rugsėjo 27 d. 8–12 val. bei spalio 2 d. ir spalio 4 d. 13–17 val. Registrų centro Vilniaus filiale (Lvovo g. 25, Vilnius), 136 ir 137 kabinetuose.

Kviečiame dalyvauti ir pareikšti savo pastabas bei pasiūlymus.

Valstybės įmonė Registrų centras

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000050)

 Veronika Valentinavičienė

7.5. SPAUDOS LEIDINIŲ, KURIUOSE BUVO PATALPINTI SKELBIMAI DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITŲ VIEŠO SVARSTYMO, SĄRAŠAS

Savivaldybė	Leidinio pavadinimas	Skelbimo leidinyje paskelbimo data
Akmenės r. sav.	Vienybė	2018-09-05
Alytaus m. sav.	Alytaus naujienos	2018-09-04
Alytaus r. sav.	Alytaus naujienos	2018-09-04
Anykščių r. sav.	Anykšta	2018-09-04
Birštono sav.	Gyvenimas	2018-09-15
Biržų r. sav.	Šiaurės rytai	2018-09-04
Druskininkų sav.	Druskonis	2018-09-07
Elektrėnų sav.	Elektrėnų žinios	2018-09-07
Ignalinos r. sav.	Mūsų Ignalina	2018-09-04
Jonavos r. sav.	Naujienos	2018-09-04
Joniškio r. sav.	Sidabrė	2018-09-05
Jurbarko r. sav.	Šviesa	2018-09-05
Kaišiadorių r. sav.	Kaišiadorių aidai	2018-09-07
Kalvarijos sav.	Suvalkietis	2018-09-11
Kauno m. sav.	Kauno diena	2018-09-03
Kauno r. sav.	Kauno diena	2018-09-03
Kazlų Rūdos sav.	Suvalkietis	2018-09-11
Kelmės r. sav.	Šiaulių kraštas	2018-09-06
Kėdainių r. sav.	Rinkos aikštė	2018-09-04
Klaipėdos m. sav.	Klaipėda	2018-09-03
Klaipėdos r. sav.	Banga	2018-09-05
Kretingos r. sav.	Pajūrio naujienos	2018-09-07
Kupiškio r. sav.	Kupiškėnų mintys	2018-09-04
Lazdijų r. sav.	Lazdijų žvaigždė	2018-09-07
Marijampolės sav.	Suvalkietis	2018-09-11
Mažeikių r. sav.	Būdas žemaičių	2018-09 07
Molėtų r. sav.	Vilnis	2018-09-04
Neringos sav.	Pajūrio naujienos	2018-09-07
Pagėgių sav.	Šilokarčema	2018-09-04
Pakruojo r. sav.	Auksinė varpa	2018-09-05
Palangos m. sav.	Vakarinė Palanga	2018-09 05
Panevėžio m. sav.	Panevėžio balsas	2018-09-03
Panevėžio r. sav.	Panevėžio balsas	2018-09-03
Pasvalio r. sav.	Darbas	2018-09 04
Plungės r. sav.	Plungė	2018-09-04

Prienų r. sav.	Gyvenimas	2018-09-15
Radviliškio r. sav.	Radviliškio naujienos	2018-09-07
Raseinių r. sav.	Alio, Raseiniai	2018-09-06
Rietavo sav.	Plungė	2018-09-04
Rokiškio r. sav.	Gimtas Rokiškis	2018-09-04
Skundo r. sav.	Mūsų žodis	2018-09-04
Šakių r. sav.	Draugas	2018-09-04
Šalčininkų r. sav.	Šalčios žinios	2018-09-07
Šiaulių m. sav.	Šiaulių naujienos	2018-09-04
Šiaulių r. sav.	Šiaulių kraštas	2018-09-06
Šilalės r. sav.	Šilalės artojas	2018-09-04
Šilutės r. sav.	Šilutės naujienos	2018-09-04
Širvintų r. sav.	Širvintų kraštas	2018-09-04
Švenčionių r. sav.	Švenčionių kraštas	2018-09-05
Tauragės r. sav.	Tauragės kurjeris	2018-09-04
Telšių r. sav.	Telšių žinios	2018-09-07
Trakų r. sav.	Trakų žemė	2018-09-07
Ukmergės r. sav.	Ukmergės žinios	2018-09-04
Utenos r. sav.	Utenos apskrities žinios	2018-09-05
Varėnos r. sav.	Giružis	2018-09-07
Vilkaviškio r. sav.	Santaka	2018-09-07
Vilniaus m. sav.	Sostinė	2018-09-08
Vilniaus r. sav.	Sostinė	2018-09-08
Visagino sav.	Sugardas	2018-09-06
Zarasų r. sav.	Zarasų kraštas	2018-09-04

7.6. MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU VISUOMENE ATASKAITOS KOPIJA

MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU VISUOMENE ATASKAITA

Vadovaudamasi Masinio žemės vertinimo taisyklių 37.1 ir 37.2 papunkčiais, vertintojas – valstybės įmonė Registrų centras, atliko Trakų rajono savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitos viešo svarstymo su visuomene, procedūras. Apie masinio vertinimo dokumentų viešą svarstymą buvo pranešta vietos visuomenės informavimo priemonėse. Per nustatytą 10 darbo dienų laikotarpį susipažinti su Trakų rajono savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaita neatvyko nė vienas suinteresuotas asmuo. Vienas interesantas, domėjosi vidutinėmis rinkos vertėmis telefonu, pastabų ir pasiūlymų nepateikė.

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000050)

 Veronika Valentinavičienė

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyresnioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. 000165)

 Božena Sinickaja

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
l. e. vyresniosios vertintojos pareigas

 Miglė Lazauskaitė

2018-12-31 Trakų rajono savivaldybės
teritorijos masinio žemės vertinimo
ataskaitos Nr. ŽVM-57
7 priedas

7.7. NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS RAŠTO „DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITOSE NUSTATYTŲ TRŪKUMŲ“

KOPIJA

Elektroninio dokumento
nuorašas

Valstybės įmonė Registrų centras
GAUTA

2018-11-19 Nr. 9-30039

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Valstybės įmonei Registrų centrui
V. Kudirkos g. 18
LT-03105 Vilnius

2018-11-____ Nr. _____
I 2018-10-26 Nr. (1.1.31.)s-9691

DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITOSE NUSTATYTŲ TRŪKUMŲ

Informuojame, kad Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba), patikrinusi 2018-10-26 pateiktas masinio žemės vertinimo ataskaitas (toliau – ataskaita), nustatė šiuos trūkumus:

1. Visos savivaldybių ataskaitos nepasirašytos ataskaitų rengėjų ir vertintojų.
2. Visų savivaldybių, išskyrus Kazlų Rūdos, Marijampolės, Lazdijų rajono, Plungės rajono ir Rietavo savivaldybes, ataskaitų antraštiniame lape nenurodytos ataskaitų parengimo datos.
3. Visų savivaldybių ataskaitų diagramose „Verčių zonų Zona_SKL reikšmės“ nurodytos netikslios Zona_SKL koeficiento reikšmės, t. y. vadovaujantis diagramose nurodytais duomenimis neįmanoma apskaičiuoti žemės sklypų vidutinių rinkos verčių. Atsižvelgiant į tai, ataskaitos turi būti patikslintos, nurodant kiekvienos verčių zonos tikslią Zona_SKL koeficiento reikšmę skaičiais.
4. Palangos miesto, Skuodo rajono, Kalvarijos, Klaipėdos rajono, Kretingos rajono, Šilutės rajono, Šakių rajono, Marijampolės, Alytaus rajono, Jonavos rajono, Kaišiadorių rajono, Kauno miesto, Kauno rajono, Kėdainių rajono, Lazdijų rajono, Biržų rajono, Joniškio rajono, Panevėžio rajono, Pasvalio rajono, Radviliškio rajono, Vilkaviškio rajono, Šiaulių miesto, Šiaulių rajono, Jurbarko rajono, Šilalės rajono, Mažeikių rajono, Plungės rajono, Rietavo, Telšių rajono, Anykščių rajono, Ignalinos rajono, Zarasų rajono, Trakų rajono, Ukmergės rajono, Vilniaus rajono, Vilniaus miesto savivaldybių modelių patikros diagramose susikerta kreivės. Atsižvelgiant į tai, būtina patikrinti minėtose ataskaitose nurodytų modelių teisingumą.
5. Prienų rajono savivaldybės ataskaitos 34 puslapio pirmoje pastraipoje palikti per dideli tarpai.
6. Turėtų būti patikslinti Prienų rajono savivaldybės ir Kazlų Rūdos savivaldybės ataskaitose 24 – 27 pav. pavadinimai, nes po du kartus įrašytas žodis „pav.“.
7. Klaipėdos rajono ir Neringos savivaldybių ataskaitose, atitinkamai 16 ir 11 lentelėse, yra gramatinių klaidų.
8. Klaipėdos rajono savivaldybės ataskaitoje 24 ir 25, 26 ir 27, 28 ir 29 pav. ir Neringos savivaldybės 16 ir 17, 20 ir 21, 23 ir 24 pav. vienodi pavadinimai, kurie turėtų būti apjungti į vieną.
9. Neringos savivaldybės ataskaitoje nėra „Pradinių žemės rinkos duomenų statistika“ poskyrio.
10. Valstybės teritorijos ataskaitos 3 paveiksle neįskaitomi vertikalios ašies duomenys.
11. Biržų rajono savivaldybės ataskaitos 2.9 pav. pateikti duomenys apie iki 2018-01-01 Nekilnojamojo turto registre įregistruotų žemės sklypų skaičių Biržų rajono savivaldybėje neatitinka aprašomojoje dalyje nurodytų duomenų.
12. Kupiškio rajono savivaldybės ataskaitos 10 pav. aprašomojoje dalyje nurodyti duomenys neatitinka šio paveikslo grafinėje dalyje nurodytų duomenų (procentai). Šio paveikslo grafinėje dalyje nurodyti procentai nesudaro 100 %.

Biudžetinė įstaiga
Gedimino pr. 19
01103 Vilnius
<http://www.nzt.lt>

Tel. 8 706 86 666
Tel. 8 706 85 003
Faks. 8 706 86 949
El. paštas nzt@nzt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188704927

KOPIJA

13. Rokiškio rajono savivaldybės ataskaitos 10 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas sodininkų bendrijų ir jų narių žemės procentas neatitinka grafinėje dalyje nurodyto procento.

14. Vilkaviškio rajono savivaldybės ataskaitos 4 lentelėje pateikti duomenys apie rekreacinio naudojimo koeficiento Kr dydį neatitinka ataskaitos priede „Žemės ūkio žemės vertės grupės vertės pataisos“ pateiktų duomenų.

15. Vilkaviškio rajono savivaldybės ataskaitos 2.1 papunktyje minimas 2.1 pav., kurio šioje ataskaitoje nėra.

16. Vilkaviškio rajono savivaldybės ataskaitos 9 pav. diagramoje pateikti duomenys apie iki 2016-01-01 ir iki 2017-01-01 Nekilnojamojo turto registre įregistruotų žemės sklypų skaičių Lietuvos Respublikoje nesutampa su kitose ataskaitose pateiktais minėtais duomenimis.

17. Akmenės rajono savivaldybės ataskaitos 4.3 papunktyje pateiktame žemės ūkio paskirties žemės grupės žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo pavyzdyje nurodyti skirtingi kaimo, kuriame yra vertinamas žemės sklypas, pavadinimai.

18. Joniškio rajono savivaldybės ataskaitos 4.3 papunktyje pateiktame mėgėjų sodų paskirties žemės grupės žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo pavyzdyje nurodyti skirtingi gatvės, kuriame yra vertinamas žemės sklypas, pavadinimai.

19. Radviliškio rajono savivaldybės, Rokiškio rajono savivaldybės ataskaitų 4.3 papunkčiuose pateiktuose gyvenamųjų teritorijų žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo pavyzdžiuose nurodyti skirtingi gatvių, kuriuose yra vertinami žemės sklypai, pavadinimai.

20. Radviliškio rajono savivaldybės 4.3 papunktyje pateiktame mėgėjų sodų paskirties žemės grupės žemės sklypo vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo pavyzdyje nurodyti skirtingi vertinamo žemės sklypo plotai.

21. Tikslintina Pasvalio rajono savivaldybės ataskaitos paveikslų numeracija.

22. Akmenės rajono savivaldybės ataskaitos 4.3 papunktyje yra gramatinių klaidų.

23. Kelmės rajono savivaldybės, Radviliškio rajono savivaldybės ataskaitų 2.1 papunkčiuose yra gramatinių klaidų.

24. Vilkaviškio rajono savivaldybės ataskaitos 14 pav. aprašomojoje dalyje yra aritmetinių klaidų (2017 m. duomenys).

25. Vilkaviškio rajono savivaldybės ataskaitos 4 lentelėje yra aritmetinių klaidų (neteisingai apskaičiuoti lentelės 2 stulpelyje pateiktų skaičių vidurkiai).

26. Anykščių rajono savivaldybės ataskaitos 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Anykščių rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 14 pav. aprašomojoje dalyje tikslinga nurodyti vietą, kurioje analizuojami duomenys apie parduotus privačius žemės sklypus pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį; 16 pav. aprašomojoje dalyje patikslinti trendo pokyčio procentinę išraišką; 1.7 papunktyje tikslinti ataskaitos surašymo datą; 2.7 papunktyje nėra aišku, kuriame laikotarpyje nurodytas vienam Lietuvos gyventojui tenkantis TUI 5215 Eur; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; ataskaitoje tikslinti „Masinio žemės vertinimo taisyklių“ trumpinio vartojimą (vienur vartojama Masinio žemės sklypo vertinimo taisyklės, kitur – tik Taisyklės); 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų, 79 psl. nenurodytas lentelės pavadinimas; 80 psl. nenurodytas teikiamų duomenų pavadinimas. Anykščių rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje nurodytas neaiškiai, t. y. ne visur aišku, kuriai zonai priskirtas.

27. Ignalinos rajono savivaldybės ataskaitoje 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo datą; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Ignalinos rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.7 papunktyje ne pilnai pateikta informacija antroje pastraipoje; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 14 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas 2017 m. ir 2018 m. parduotų privačių žemės sklypų pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį (naudojimo būdą) skaičius; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 3 pavyzdyje „Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės vidutinės rinkos vertės

apskaičiavimas“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Ignalinos rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

28. Jurbarko rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo datą; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Jurbarko rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 metais išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Jurbarko rajono savivaldybės žemės našumo balų žemėlapyje sudėtinga suprasti verčių zonų numerių (12.1.1 – 12.1.3, 12.12. – 12.13.) priskyrimą verčių zonų riboms. Jurbarko rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

29. Mažeikių rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo datą; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 metais išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 20 pav. suskaidytas per du lapus; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Mažeikių rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

30. Pagėgių savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo datą; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Pagėgių savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 4 pavyzdyje „Mėgėjų sodo žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Pagėgių savivaldybės ataskaitoje nėra pridėto savivaldybės rašto, kuriame būtų nurodytos pastabos ir pasiūlymai dėl parengtos ataskaitos, arba savivaldybės rašto, kuriame nurodyta, kad pastabų dėl parengtos ataskaitos savivaldybė neturi. Zonų žemėlapyje netiksli Panemunės m. vieta.

31. Plungės rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo datą; 5 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas įmonių sumažėjimas metų laikotarpyje; 6 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas nedarbo lygio sumažėjimas per metus Telšių apskrityje; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 metais išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 9 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas 2017 m. Plungės rajono savivaldybėje registruojamų žemės sklypų skaičiaus didėjimas procentais; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; koeficiento K4 aprašomosios dalies išvadoje nėra nurodytas rajono savivaldybės pavadinimas; 5 pavyzdyje „Komerčinės žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Plungės rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

32. Rietavo savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo datą; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Rietavo savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 6 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas nedarbo lygio sumažėjimas per metus Telšių apskrityje; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 9 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas 2017 m. Rietavo savivaldybėje registruojamų žemės sklypų skaičiaus didėjimas procentais; 11 pav. aprašomojoje ir grafinėje dalyse nesutampa kitos žemės procentinė reikšmė; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; neteisingai nurodytas 22 pav. pavadinimas; 4 pavyzdyje „Mėgėjų sodo žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 pavyzdyje „Komerčinės žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų.

KOPIJA

33. Šiaulių miesto savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje tikslinti ataskaitos surašymo data; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Šiaulių miesto savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 15 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Šiaulių miesto savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

34. Šiaulių rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo data; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Šiaulių rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 15 pav., 16 pav. ir 17 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 3 pavyzdyje „Gyvenamųjų teritorijų žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 4 pavyzdyje „Komerčinės žemės grupės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 pavyzdyje „Pramonės ir sandėliavimo žemės grupės žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimas.“ skirtingai nurodytas vertinamo žemės sklypo adresas; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Šiaulių rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

35. Šilalės rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo data; 1 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodyta Šilalės rajono savivaldybės gretimybė pietų dalyje; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Šilalės rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 14 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas mėgėjų sodų ir sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemės sklypų skaičius 2017 m.; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Šilalės rajono savivaldybės ataskaitoje nėra pridėto savivaldybės rašto, kuriame būtų nurodytos pastabos ir pasiūlymai dėl parengtos ataskaitos, arba savivaldybės rašto, kuriame nurodyta, kad pastabų dėl parengtos ataskaitos savivaldybė neturi.

36. Tauragės rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo data; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Tauragės rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų. Tauragės rajono savivaldybės ataskaitoje nėra pridėto savivaldybės rašto, kuriame būtų nurodytos pastabos ir pasiūlymai dėl parengtos ataskaitos, arba savivaldybės rašto, kuriame nurodyta, kad pastabų dėl parengtos ataskaitos savivaldybė neturi. Tauragės rajono savivaldybės verčių pataisų rodiklių ir koeficientų lentelėje nėra duomenų apie verčių zoną Nr. 50.4.

37. Telšių rajono savivaldybės ataskaitos 1.7 papunktyje reikia tikslinti ataskaitos surašymo data; 2 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas laikotarpis, per kurį Telšių rajono savivaldybėje sumažėjo nuolatinių gyventojų skaičius; 2.8 papunktyje tikslinti 2017 m. išduotų statybos leidimų bendrą sumą; 9 pav. aprašomojoje dalyje neteisingai nurodytas 2017 m. Telšių rajono savivaldybėje registruojamų žemės sklypų skaičiaus didėjimas procentais; 15 pav. ir 16 pav. aprašomojoje dalyje nurodytas 12 mėnesių laikotarpis nesutampa su grafinėje dalyje nurodyta informacija; 5 punkte nėra ataskaitos rengėjų ir vertintojų parašų; 5 priede neteisingai nurodytas Telšių rajono savivaldybės verčių zonų numeravimas. Telšių rajono savivaldybės žemės sklypų sandorių žemėlapyje rinkos aktyvumas zonose procentais grafinėje dalyje neaiškiai nurodytas.

38. Visagino savivaldybės ataskaitos 14 pav. grafinėje dalyje nurodyti duomenys apie parduotų privačių žemės sklypų skaičių pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį neatitinka 14 pav. aprašomojoje dalyje nurodytų duomenų.

KOPIJA

39. Zarasų rajono savivaldybės ataskaitos 14 pav. grafinėje dalyje nurodyti duomenys apie 2017 m. ir 2018 m. parduotų privačių žemės sklypų skaičių pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį neatitinka 14 pav. aprašomojoje dalyje nurodytų duomenų.

40. Širvintų rajono savivaldybės ataskaitos 5 pav. nurodyti duomenys apie veikiančių įmonių skaičių Lietuvoje neatitinka Valstybės teritorijos masinio vertinimo ataskaitos 5 pav. nurodytų duomenų.

Prašome masinio žemės vertinimo ataskaitose pašalinti nustatytus trūkumus ir pakartotinai patikslintus dokumentus pateikti Nacionalinei žemės tarnybai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šio rašto gavimo dienos.

Direktoriaus pavaduotojas,
pavadojantis direktorių

Algis Bagdonas

Rita Žalkauskienė, tel. 8 706 85 189, el. p. Rita.Zalkauskiene@nzt.lt
Malvina Likienė, tel. 8 706 85 191, el. p. Malvina.Likiene@nzt.lt
Jolita Skunčikaitė, tel. 8 706 85 194, el. p. Jolita.Skuncikaite@nzt.lt
Juta Boguslavskaja, tel. 8 706 85 180, el. P. Juta.Boguslavskaja@nzt.lt
Marius Šimkus, tel. 8 706 85 182, el. p. Marius.Simkus@nzt.lt

100 Atkurtai
Lietuvai
KOPIJA TIKRA
Raštinės vedėja
Žydrė Noreikienė
201 8 - 11 - 23

**7.8. PAKEITIMŲ, ATLIKTŲ ATSIŽVELGIANT Į NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS 2018-11-16 RAŠTE NR. 1SD-3872-(10.7E.)
„DĖL MASINIO ŽEMĖS VERTINIMO ATASKAITOSE NUSTATYTŲ TRŪKUMŲ“,
NURODYTUS TRŪKUMUS, SANTRAUKA**

Registrų centras, atsižvelgdamas į Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2018-11-16 rašte Nr. 1SD-3872-(10.7E.) „Dėl masinio žemės vertinimo ataskaitose nustatytų trūkumų“, nurodytus trūkumus, atliko taisymus savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitoje. Trūkumų santraukos ir kaip reaguota į juos pateikiama toliau lentelėje.

1 lentelė. Trūkumų santraukos ir trumpas atliktų pakeitimų paaiškinimas

Pastabų numeriai rašte ir jų santraukos	Trumpas atliktų (neatliktų) pakeitimų paaiškinimas
1 p. Savivaldybių ataskaitos nepasirašytos ataskaitų rengėjų vertintojų.	Reaguodami į pastabą, pranešame, kad Trakų rajono savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitą su jų rengėjų vertintojų parašais tvirtinti teikiame po jų taisymo, t. y. atsižvelgus į Nacionalinės žemės tarnybos pastabas. Į pastabą atsižvelgta, sprendimui priimti ataskaita teikiama su jų rengėjų vertintojų parašais.
2 p. Visų savivaldybių, išskyrus Kazlų Rūdos, Marijampolės, Lazdijų rajono, Plungės rajono ir Rietavo savivaldybes, ataskaitų antraštiniame lape nenurodytos ataskaitų parengimo datos.	Į pastabą atsižvelgta, Trakų rajono savivaldybės teritorijos masinio žemės vertinimo ataskaitoje įrašyta ataskaitos parengimo data 2018-12-31.
3 p. Visų savivaldybių ataskaitų diagramose „Verčių zonų Zona_SKL reikšmės“ nurodytos netikslios Zona_SKL koeficiento reikšmės, t. y. vadovaujantis diagramose nurodytais duomenimis neįmanoma apskaičiuoti žemės sklypų vidutinių rinkos verčių. Atsižvelgiant į tai, ataskaitos turi būti patikslintos, nurodant kiekvienos verčių zonos tikslią Zona_SKL koeficiento reikšmę skaičiais.	Masinis žemės vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1523 „Dėl Masinio žemės vertinimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo nuostatų įgyvendinimo“ patvirtintomis Masinio žemės vertinimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės), kurių 35 punktas nurodo, kad Masinio žemės vertinimo ataskaitose analitiniai ir suvestiniai duomenys gali būti pateikti lentelėse, taip pat vaizduojami grafikais ir diagramomis. Vadovaujantis nurodyta nuostata, vietos įtaka, kaip vienas iš svarbiausių žemės vertės veiksnių, modelyje pateikiama trumpiniu Zona_SKL, atvaizduota 2019 metams, kaip ir ankstesniais metais, parengtose savivaldybių teritorijų masinio žemės vertinimo ataskaitose grafikais, siekiant, kad masinio vertinimo rezultatų naudotojai gautų kuo informatyvesnę ir vaizdingesnę vertinimo modelių išraišką, turėtų galimybę lyginti ir vertinti vietos reikšmę žemės vertei be papildomų apskaičiavimų. Atkreipiame dėmesį, kad nuo

	2014 m. masinio žemės vertinimo modeliuose, siekiant kuo tiksliau įvertinti sklypo ploto įtaką vertei, šio kintamojo ŽBpl_SKF reikšmingumas yra išreikštas funkcija, o ne koeficientu. Funkcijos grafinė išraiška yra reprezentatyvi ir lengvai suprantama, leidžia fiksuoti žemės vertės pokyčius keičiantis sklypo plotui vizualiai be papildomų apskaičiavimų, o jeigu nurodytas atributas būtų išreikštas formule, būtų sunkiai suprantamas ir kontroliuojamas. Grafiniams modeliams atvaizduoti neprieštaravo ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija 2013-02-14 rašte Nr. 2D-794(12.141) „Dėl žemės sklypų vidutinės rinkos vertės apskaičiavimo“ konstatavusi, kad koeficientų reikšmė gali būti nustatyta pagal masinio vertinimo ataskaitose nurodytus grafinius duomenis. Grafinė modelio atributų išraiška visiškai tenkina masinio žemės vertinimo rezultatų naudotojus. Valstybės institucijos masinio žemės vertinimo rezultatus (sklypo kadastro ir registro duomenis su žemės vidutinėmis rinkos vertėmis) iš Registrų centro gauna numatyta forma skaitmeniniu pavidalu. VRV apskaičiuojamos integruota skaičiuokle, atliekančia matematinius veiksmus su Nekilnojamojo turto registro duomenimis vertinimo modelyje nustatyta tvarka. Skaičiuojant panaudojamos ir grafikais atvaizduotos kintamųjų reikšmės. Žemės savininkai ir kiti interesantai vidutinės rinkos vertes (toliau – VRV) žemės mokesčiams ir žemės sklypų aktualias VRV pagal sklypo unikalų numerį gali sužinoti interneto puslapyje – www.registrucentras.lt/p/460, ir regionų geoinformacinės aplinkos paslaugos REGIA interneto svetainėje – www.regia.lt/zemelapis. Atsižvelgdamas į savivaldybių poreikį nustatyti neįregistruotų žemės sklypų VRV, Registrų centras 2009 m. savo iniciatyva ir lėšomis sukūrė pusiau automatizuotą skaičiuoklę, kuri pagal vartotojo įrašytus sklypo kadastro duomenis apskaičiuoja jo VRV. 2014 m. Registrų centras, siekdamas palengvinti neįregistruotų Nekilnojamojo turto registre sklypų VRV skaičiavimą valstybinės žemės mokesčio administravimo ir kitoms reikmėms, papildomai parengė programinę įrangą – saityno servisą. Saityno servisas leidžia masinio vertinimo modelį ir jo komponentus integruoti į jau turimas savivaldybių informacines sistemas, kurių kūrimą ir (ar) administravimą savivaldybės patikėjo privataus verslo subjektams. Programinė
--	---

	įranga pritaikyta atskiro žemės sklypo VRV apskaičiuoti arba masiškam sklypų vertinimui pagal užduotus sklypų parametrus. Vadovaudamiesi anksčiau išsakytais faktais, patvirtiname, kad masinio žemės vertinimo ataskaitose pateikti žemės vertinimo modelių kintamieji grafine išraiška atitinka Masinio žemės vertinimo taisyklių nuostatas, visiškai užtikrina įregistruotų ir neįregistruotų Nekilnojamojo turto registre žemės sklypų VRV apskaičiavimą, jų pateikimą vartotojams ir (ar) prieigą prie jų.
4 p. <<<...>>> Trakų rajono <<<...>>> savivaldybių modelių patikros diagramose susikerta kreivės. Atsižvelgiant į tai, būtina patikrinti minėtose ataskaitose nurodytų modelių teisingumą.	Į pastabą atsižvelgta, atlikus papildomą patikrą nustatyta, kad atskirose Trakų rajono verčių zonose besikertančios skirtingų paskirčių verčių kreivės teisingai atspindi rinkos konjunktūrą ir žemės vertinimo modeliai yra sudaryti teisingai. Išskirtinių rinkos aplinkybių verčių zonose Nr. 52.2, 52.11, 52.12 aprašymai pateikti ataskaitos poskyryje – 3.6.26. <i>Modelių patikra</i>.

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 000050)

 Veronika Valentinavičienė

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyresnioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintoja
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. 000165)

 Božena Sinickaja

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyresnioji vertintoja,
nekilnojamojo turto vertintojo asistentė
(kvalifikacijos pažymėjimas Nr. A 001875)

 Kristina Bakanienė

Vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
l. e. vyresniosios vertintojos pareigas

 Miglė Lazauskaitė